



**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
Измена плана генералне регулације
насељеног места Параћин**

август, 2026.г.



УРБАНПРОЈЕКТ - ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА КОНСАЛТИНГ,
УРБАНИЗАМ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИНЖЕЊЕРИНГ



УРБАНПРОЈЕКТ А.Д.

32000 ЧАЧАК, Жупана Страшмира бр. 35/III

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА КОНСАЛТИНГ, УРБАНИЗАМ,
ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИНЖЕЊЕРИНГ

Тел/факс: 032/223-270, тел: 324-409

Матични број: 07167571; ШИБ:102115543; Шифра делатности: 7111
Текући рачун: 160-7120-56 Банка Нитеса" АД ; 155-1501-66 Халкбанк" АД
Обвезник ПДВ Email: office@urbanprojekt.rs

ИНВЕСТИТОР:

ОПШТИНА ПАРАЋИН

ПРЕДМЕТ::

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

**Измена плана генералне регулације насељеног
места Параћин**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ :

**"УРБАНПРОЈЕКТ" АД
Предузеће за консалтинг,
пројектовање и инжењеринг Чачак**

**ОДГОВОРНИ
УРБАНИСТА:**

Зорица Сретеновић, дипл.инж.арх.

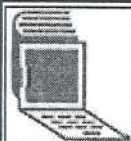
УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ:

**Јелена Стојановић, дипл.инж.арх.
Ива Бојовић, дипл.инж.арх.
Наташа Ћирковић.дипл.инж.саобр.
Драган Јовашевић, дипл.инж.грађ.
Јелена Трифуновић, дипл.инж.пејз.арх.**

ДИРЕКТОР:

Андреја Андрић.дипл.инж.грађ.

ОПШТИ ДЕО



8000040905961

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредне регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 07167571

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активно привредно друштво

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Акционарско друштво

ПОСЛОВНО ИМЕПословно име Preduzeće za konsalting, urbanizam, projektovanje i inženjering
URBANPROJEKT akcionarsko društvo, Čačak

Скраћено пословно име URBANPROJEKT a.d. Čačak

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА**Адреса седишта**

Општина Чачак

Место Чачак

Улица Жупана Страцимира

Број и слово 35/3

Спрат, број стана и слово / /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ**Подаци оснивања**

Датум оснивања 31. децембар 2002

Време трајања

Време трајања привредног субјекта Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности 7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ) 102115543

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

160-7120-56
155-0000000001501-66

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

28. мај 2012

Датум важећег оснивачког акта

29. мај 2012

Законски (статутарни) заступници**Физичка лица**

1.	Име	Андреја	Презиме	Андрић
	ЈМБГ	2108945782822		
	Функција	Директор		
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом		

Директори / чланови одбора директора**Директори****Чланови одбора директора**

1.	Име	Андреја	Презиме	Андрић
	ЈМБГ	2108945782822		

Чланови / Сувласници**Подаци о акционару**

Назив	Акцијски капитал

Подаци о капиталу**Новчани**

износ	датум
Уписан: 97.893,95 EUR	
износ	датум
Уплаћен: 97.893,95 EUR	8. октобар 2004

Основни капитал друштва**Новчани**

износ

датум

Уписан: 97.893,95 EUR

износ

датум

Уплаћен: 97.893,95 EUR

8. октобар
2004



Регистратор, Миладин Маглов





Република Србија
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА,
САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
Број:000681473 2025 14810 006 000 000 001
Датум: 03.03.2025.г.
Немањина 22-26, Београд

На основу члана 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018-др.закон), члана 25. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/2005, 71/2005-испр, 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012-Одлука УС, 72/2012, 7/2014-Одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон), одлуке председника Владе Републике Србије број 119-00-00117/2024-01, од 25.11.2024. године и члана 36. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20, 52/21 и 62/23), поступајући по захтеву URBANPROJEKT ad Čačak из Чачка, ул. Жупана Страцимира бр. 35/3, министар за јавна улагања, доноси:

РЕШЕЊЕ

- I „URBANPROJEKT ad Čačak“, из Чачка, улица Жупана Страцимира број 35/3, матични број: 07167571, ПИБ: 102115543, **ИСПУЊАВА УСЛОВЕ** за обављање стручних послова израде просторних и урбанистичких планова.
- II „URBANPROJEKT ad Čačak“, из Чачка, улица Жупана Страцимира број 35/3, матични број: 07167571, ПИБ: 102115543 **СЕ УПИСУЈЕ у Регистар правних лица и предузетника за обављање послова израде просторних и урбанистичких планова.**
- III **ИЗДАЈЕ СЕ** привредном субјекту имењованом у ставу I диспозитива, лиценца - „Б категорија“, број лиценце: 002Б02/25 за израду просторног плана подручја посебне намене, просторног плана јединице локалне самоуправе, генералног урбанистичког плана, плана генералне регулације, плана детаљне регулације и урбанистичко-техничких докумената.
- IV Трошкове поступка у износу од 816.481,00 динара сноси „URBANPROJEKT ad Čačak“.
- V Ово Решење је коначно даном достављања и важи две године од дана издавања.

Образложење

Чланом 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018-др.закон) прописано је да министар представља министарство, доноси прописе и решења у управним и другим појединачним стварима и одлучује о другим питањима из делокруга министарства.

Одредбом члана 25. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/2005, 71/2005-испр, 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012-Одлука УС, 72/2012, 7/2014-Одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон) прописано је да овлашћења министра коме је престао мандат врши члан Владе кога председник Владе овласти.

Дана 25.11.2024. године председник Владе Републике Србије донео је Одлуку број 119-00-00117/2024-01, којом је министра за јавна улагања овластио да врши функцију министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Привредни субјект „URBANPROJEKT ad Čačak“, из Чачка, улица Жупана Страцимира број 35/3, матични број: 07167571, ПИБ: 102115543, поднео је, дана 31.07.2024. године, Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, захтев за издавање лиценце за израду докумената просторног и урбанистичког планирања - „Б категорија“, а потом и допуну захтева дана 06.02.2025. године.

Чланом 36. став. 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20, 52/21 и 62/23) прописано је да министар надлежан за послове планирања и изградње образује комисију за утврђивање испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова, а ставом 5. да министар надлежан за послове планирања и изградње доноси решење о испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова и упису у Регистар правних лица и предузетника за обављање послова израде просторних и урбанистичких планова.

Решењем број 000110356 2025 14810 006 000 012 002 од 24.01.2025. године образована је Комисија за утврђивање испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и урбанистичких планова (у даљем тексту: Комисија).

Комисија је на седници одржаној дана 14.02.2025. године утврдила да је подносилац захтева уз захтев приложио:

1. Фотокопију извода о регистрацији привредног субјекта Агенције за привредне регистре Републике Србије,
2. Списак запослених односно радно ангажованих лица (**12 лица**),
3. Списак лица која имају личне лиценце (**6 лица**),
4. Доказ о радном статусу за **12** запослених/радно ангажованих лица (фотокопија одговарајућег М обрасца и Уговора о раду/Уговора о радном ангажовању),
5. Фотокопију личне лиценце издате од Инжењерске коморе Србије/Решења о издавању лиценце и фотокопију Потврде о важењу лиценце за свако лице са активном личном лиценцом просторног планера, лиценцом архитекте урбанисте или лиценцом урбанисте,
6. Доказ о уплати Тарифе стварних трошкова за услуге издавања лиценци за лица која испуњавају услове за израду докумената просторног и урбанистичког планирања - „Б категорија“, и
7. Изјаву којом се подносилац захтева изричито изјашњава да ли ће сам прибавити податке о чињеницама о којима се води службена евиденција.

На основу достављене документације и увидом у јавно доступне податке Комисија је утврдила да је:

1. „URBANPROJEKT ad Čačak“, из Чачка, улица Жупана Страцимира број 35/3 уписан у регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије, матични број: 07167571, ПИБ: 102115543, шифра и назив делатности: 7111- Архитектонска делатност;
2. Код подносиоца захтева запослено и радно ангажовано:
 - **7 лица са стеченим високим образовањем** на нивоу еквивалентном академским студијама, односно струковним студијама обима од најмање 300 ESPB, **одговарајуће струке** (инжењери архитектуре, грађевинарства, саобраћаја, пејзажне архитектуре и дипломирани просторни планер), и
 - **6 лица са личном лиценцом**, од којих **1 лице** са активном лиценцом одговорног планера ознаке **ПП 01**, **2 лица** са активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке **УП 02**, **1 лице** са активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке **УП 02-02**, **1 лице** са активном лиценцом архитекте урбанисте ознаке **УП 02** и **1 лице** са активном лиценцом одговорног пројектанта;

3. Подносилац захтева извршио уплату износа од **816.481,00 динара (РСД)** на рачун Агенције за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, а у складу са Одлуком о утврђивању Тарифе стварних трошкова за услуге издавања лиценци за лица која испуњавају услове за израду докумената просторног и урбанистичког планирања број 3475/2024-01 од 17.09.2024. године, на коју је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем 05 број 350-9984/2024 од 24.10.2024. године и која је ступила на снагу објављивањем у „Службеном гласнику РС“ број 88/2024 од 07.11.2024. године.

Налазећи да је подносилац захтева поднео сву потребну документацију и доказе предвиђене одредбама Закона о планирању и изградњи и одредбама Правилника о критеријумима за израду докумената просторног и урбанистичког планирања, врстама лиценци за правна лица, као и начину и поступку издавања и одузимања лиценци („Службени гласник РС“, бр. 37/2024), Комисија је на основу увида, анализе и провере истих сачинила налаз у коме је констатовала да су испуњени услови за издавање лиценце и предложила доношење Решења о испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова и издавање лиценце - „Б категорија“ подносиоцу захтева „**URBANPROJEKT ad Čačak**“, из Чачка, улица Жупана Страцимира број 35/3, матични број: 07167571, ПИБ: 102115543.

На основу достављеног налаза Комисије и свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор тужбом код Управног суда Србије у року од 30 дана од дана достављања.

По Одлуци председника Владе
да врши овлашћења министра
грађевинарства, саобраћаја и
инфраструктуре

Број 119-00-00117/2024-01
од 25.11.2024. године

МИНИСТАР ЗА ЈАВНА УЛАГАЊА



Достављено:

- подносиоцу захтева;
- Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије;
- надлежној инспекцији;
- архиви.



ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ УРБАНИСТЕ

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Зорица Р. Сретеновић

дипломирани инжењер архитектуре

ЈМБ 3012963787811

одговорни урбаниста

за руковођење израдом урбанистичких планова и
урбанистичких пројеката

Број лиценце

200 0451 03



У Београду,
20. новембра 2003. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић

Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

Број: 02-12/2025-31024
Београд, 25.11.2025. године



На основу члана 13. Статута Инжењерске коморе Србије ("СГ РС", бр. 48/2025)
Инжењерска комора Србије издаје

ПОТВРДУ

Којом се потврђује да је Зорица Р. Сретеновић, дипл. инж. арх.
лиценца број

200 0451 03

**Одговорни урбаниста за руковођење изработом урбанистичких планова
и урбанистичких пројеката**

на дан издавања ове потврде члан Инжењерске коморе Србије, измирио обавезу
плаћања чланарине Комори за текућу годину, односно до 20.11.2026. године, као
и да му није изречена мера пред Судом части Инжењерске коморе Србије

За председника Инжењерске коморе Србије
По Одлуци Управног одбора
број: 01-634/1-4. од 11.04.2025. године,
овлашћено лице да привремено представља и заступа
Инжењерску комору Србије



**Председник Управног одбора
Инжењерске коморе Србије**

Вељко Бојовић, дипл.простор.план.

На основу чл.46. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/18, 31/19, 37/19 - др. Закон, 9/20 и 52/21), чл.15. и 40. Статута општине Параћин ("Сл.лист општине Параћин", бр.22/18, 4/19 и 19/24),

Скупштина општине Параћин, на седници одржаној дана 30.7.2025. године, донела је:

ОДЛУКУ О ИЗРАДИ ИЗМЕНЕ "ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАЋИН"

Члан1.

Овом Одлуком приступа се изради Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин („Службени лист општине Параћин“, бр. 10/11, 7/18 и 10/23), (у даљем тексту: Измене Плана).

Члан2.

Измене Плана ће се радити за два подручја као и за 4 планирана кружна тока и то:

- подручје излетничког насеља 7. Јули,
- подручје дела насеља Адакале,
- изградњу 4 кружна тока, која постојећим саобраћајним решењем Плана генералне регулације нису планирана:

1. раскрсница улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина,
2. раскрсница улица: Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића,
3. раскрсница улице: Немањине и Мајора Марка,
4. у улици Томе Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врапчанске улице.

Граница Измена Плана за подручје излетничког насеља 7. јули почиње од југоисточног дела кп.бр. 6082/1 (пут) и иде ка истоку границом те парцеле и кп.бр. 3282/5, 3282/4, 3282/3, 3282/9, 3282/2, 3297/3, 3297/2, 3297/1, 3297/12, 3283/1 и 3283/12, затим наставља ка југоистоку секући у крајњем северном делу кп.бр. 3283/13, 3283/2, 3285/1, 3286/1, 3286/6, 3387/8 и 3388/1, па сече улицу Карађорђевог венаца идући до границе југозападног дела кп.бр. 3409/40 и иде ка северу границом кп.бр. 3409/40 и 3409/39, скреће ка истоку, а затим наставља ка северу границом кп.бр. 3281/4, 3409/10, 3409/4, 3409/3, 3411/5, затим наставља западном границом кп.бр. 3411/20, затим скреће ка истоку јужном границом кп. бр. 3411/21 и 3409/23, па одатле ка југу до тремеће кп.бр. 3411/2, 3409/13 и 3409/24, па наставља јужном и источном границом кп. бр. 3411/2, а затим наставља јужном границом кп.бр. 6011 (Кнеселачки поток) ка западу, па сече кп. бр. 3418 и иде ка северозападу границом парцеле 3419, наставља ка северозападу преко парцеле 1788/5 до кп.бр. 6054, иде њеном северном границом ка северозападу, па затим границом кп.бр. 6054, 1789 и 1790, сече кп.бр. 6062 до кп.бр. 1787/4 и иде њеном североисточном а затим северозападном страном, па наставља ка северозападу границом

границом кп.бр. 2052/2 и 2033, а затим се спушта ка југозападу границом кп.бр. 2033 и следећим парцелама: 2045, 2044/1, 2043/1, 2043/2, 2042, 2034/2, 2034/1, 3253, 3254/1, 3254/7, 3254/5, 3254/3, 3254/4, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259/1, 3259/2, 3260, 3261 и 3262/1, затим сече кп.бр. 2033 и иде границом кп.бр. 6067/10 и 6067/1 и границом кп.бр. 2032/1 и 2032/2 и иде ка југу источном границом кп.бр. 2032/2 и 2032/3, па затим наставља границом кп.бр. 6067/8 и 6067/11, наставља границом ове парцеле до тремеће ове парцеле са кп.бр. 3276/4 и 3276/5, затим наставља ка југу планираном регулационом линијом по постојећем ППР-е насељеног места Параћин на кп. бр. 3276/4 и 3276/5 до почетне тачке.

Све наведене катастарске парцеле за обухват Измене Плана припадају катастарској општини Параћин.

Граница Измена Плана за подручје дела насеља Адакале почиње од угла улица Крфске и Војводе Мишића односно од тремеће кп бр 2423,2491/1 и 5495/1, иде ка истоку јужном границом кп. бр. 2424, 2416, 2415, 2414, 2413/1, 2412/3, 2411/4, 2411/11 и 2411/12, па наставља ка северу границом кп. бр. 2411/14 и 2410/1, долази до кп. бр. 5601/2 (корито реке) и наставља ка северу у дужини од 30 метара а затим прати северну обалу реке Црнице идући узводно до друмског моста у Немањиној улици, даље иде ка северу границом кп. бр. 2281/39 са границама парцела 2281/1 и 2283/1, затим скреће ка западу идући границом кп. бр. 2283/1 и 5599/46, па границом кп. бр. 2285/1 и 5599/46 и затим скреће ка југозападу идући границом кп. бр. 2285/1 са границама кп. бр. 2285/2, 2198/4, 2198/16, 2196/5 и 2196/4, скреће даље ка западу идући границама к.п. бр. 5825 и 2196/4 па затим 2196/3 (улица Охридска) а затим иде ка северу границом кп.бр. 2196/3 и 2198/40, па скреће ка западу секући парцелу 2198/40 до северне границе парцеле 5825, па наставља до кп. бр. 2197/2 и скреће ка југу границом кп. бр. 5825 и 2193/3 и наставља ка југу границом 5825 и 2193/6 па скреће ка западу до јужне границе кп. бр. 2188/2 и наставља даље ка западу границом кп. бр. 2189/1 и 2188/1, границама кп. бр. 2190/8 и 2190/5, границама кп. бр. 2173/9 и 2173/10, границом кп. бр. 2008/3 са кп. бр. 2008/1 и 2008/2, границом кп. бр. 2003/1 са 2003/2 па наставља ка северозападу границом кп. бр. 5492/1 са границама кп.бр. 2003/10, 2000, 1999/1 и 1999/2, даље наставља границом кп.бр. 1980 са кп.бр. 1982/2 и 5599/44, границом кп. бр. 1978/1 са кп. бр 1977/1, 1975 и 1976, па скреће ка југозападу секући парцеле 1978/1 и 1978/2 а затим наставља средином кп. бр. 5601/2 речно корито реке Црнице, скреће ка југу до кп бр 2419/1 (улица Крфска) и наставља границом ове парцеле са кп. бр. 2418/1, 2417/1, 2421, 2422 и 2423 до почетне тачке.

Све наведене катастарске парцеле за обухват Измене Плана припадају катастарској општини Параћин град.

Укупна прелиминарна површина у оквиру границе обухвата Измена Плана за подручје излетничког насеља 7. Јули износи 66 хектара.

Укупна прелиминарна површина у оквиру границе обухвата Измена Плана за подручје дела насеља Адакале износи 15,2 хектара.

У случају евентуалног неслагања описа граница, важе графички прилози. који су саставни део ове Одлуке.

Графички прилог бр.1 Граница Измена Плана за подручје излетничког насеља 7. јули
Графички прилог бр.2 Граница Измена Плана за подручје дела насеља Адакале

Границе обухвата Измена Плана у зонама локација кружних раскрсница (раскрсница улица Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина, раскрсница улица Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића, раскрсница улице Немањине и Мајора Марка и раскрсница у улици Томе Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врапчанске улице) које би биле планиране Изменама Плана оријентационо су дате у на графичким прилозима бр.4-8, који су у саставу ове Одлуке, а коначан обухват у зони ових нових кружних раскрсница утврдиће се у Нацрту плана на основу потребе задовољења захтева свих техничких елемената саобраћајница и раскрсница и захтева безбедности саобраћаја.

Коначна граница обухвата Измена Плана биће утврђена током израде и верификације Нацрта Измена Плана.

Члан 3.

Плански основ за израду Измена Плана је Просторни План општине Параћин (Службени лист општине Параћин бр. 1/2007 и 8/2011), као и Измена и допуна Просторног Плана инфраструктурног коридора аутопута Е 75 деоница Београд-Ниш ("Сл. гласник РС", бр.121/14).

Измене Плана морају бити урађене у свему у складу са Законом о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/18, 31/19, 37/19 - др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23), као и са одредбама свих Закона и Правилника који су комплементарни и осталом регулативом која третира појаве у простору.

Члан 4.

Планирање, коришћење, уређење, грађење и заштите простора у обухвату плана, у складу са Законом о планирању и изградњи, засниваће се на принципима:

- одрживог развоја кроз интегрални приступ планирању;
- рационалне организације и уређења простора и коришћења земљишта, у складу са природним и створеним вредностима;
- заштита јавног интереса;
- заштита, уређење и одрживо коришћење културног наслеђа и природних вредности;
- унапређење животне средине.
- примена савремених принципа у планирању, уређењу и заштити простора;

Члан 5.

Циљеви израде Плана везани су за:

- обезбеђење услова за развој спортско-рекреативних и туристичких садржаја на основама активирања потенцијала подручја излетничког насеља „7.јули“ и усклађивање свих могућности за развој подручја излетничког насеља 7. јули – просторних, економских, еколошких, техничких, са промовисањем развоја туристичких активности, заштите и унапређења зелених, водених површина, развоја простора за спорт и рекреацију, оживљавања и наставак изградње већ постојећих објеката (језеро), као и пратећих садржаја.

- обезбеђење услова за несметано одвијање саобраћаја у зонама четири раскрснице на којима ће се планирати кружни токови саобраћаја, као и у делу насеља Адакале где је потребно кориговање до сада планираних саобраћајница.

Ови циљеви постићиће се кроз:

преиспитивање планских решења, достигнуте реализације и конфликта у простору, преиспитивање регулације и односа површина јавне и остале намене

- израду посебне Саобраћајне анализе за део насеља Адакале (графички прилог бр. 3 Оријентациони обухват Саобраћајне анализе

- дефинисање правила уређења, правила грађења и начина коришћења земљишта;

- развој комуналне инфраструктуре;

- дефинисање услова и мера заштите животне средине, природних и културних добара, енергетске ефикасности, приступачности и заштите од елементарних непогода и несрећа;

- дефинисање правила за спровођење Плана

Члан 6.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја подразумева оптимално коришћење потенцијала подручја, регулацију и комунално опремање, планска решења сагласна променама у простору и усклађивање са потребама корисника, резидената и правних лица, а у складу са поставкама и генералним решењима Плана генералне регулације.

Члан 7.

Рок за израду Нацрта Плана је 120 календарских дана од избора обрађивача Измена Плана., потписивања Уговора са Обрађивачем и доставе потребне документације (важећи ППР и ПДР, ДКП или КТП, катастар подземних вода и инсталација и евентуално постојећа техничка документација).

Рок не обухвата време потребно за прикупљање услова и подлога, као и време поступка усвајања Измена Плана.

Члан 8.

Финансирање израде овог планског документа обезбедиће Општинска управа општине Параћин.

Обрађивача Измена Плана одредиће Општинска управа општине Параћин, након спроведеног поступка јавне набавке.

Члан 9.

Рани јавни увид и јавни увид ће се обавити у просторијама Одељења за урбанизам и имовинско правне послове, Општинске управе општине Параћин, након оглашавања и у трајању у складу са Законом о планирању и изградњи. ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/18, 31/19, 37/19 - др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23).

Члан 10.

За потребе израде Измена Плана из чл. 1 ове Одлуке потребно је приступити изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину, у складу са Мишљењем надлежног органа број 003092139 2025 06446 004 302 380001 од 16.07.2025. године., које је саставни део Одлуке.

Члан 11.

У складу са Мишљењем Завода за заштиту споменика културе Крагујевац бр. 1684-02/2 од 17.07.2025. године, не постоји потреба израде Студије непокретног културног добра у оквиру Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин.

Члан 12.

Измене Плана доноси Скупштина општине Параћин у складу са чл.35. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/18, 31/19, 37/19 – др. Закон, 9/20, 52/21 и 62/23)

Члан 13.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Параћин".

Члан 14.

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о изради измене и допуне Одлуке о изради Плана генералне регулације насељеног места Параћин (Службени лист општине Параћин бр. 10/11, 7/18, 10/23 и 25/24).

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН

Број: 003333857 2025 06446 002 000 020 271 од 30.7.2025.године



ПРЕДСЕДНИЦА
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ


Славница Јовановић, дипл.прав.

На основу члана 11 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС бр. 94/24) доносим

РЕШЕЊЕ

О формирању стручног тима за израду Стратешке процене утицаја на животну средину Измена плана генералне регулације насељеног места Параћин, у саставу:

1. Зорица Сретеновић,дипл.инж.арх.
2. Јелена Стојановић, дипл.инж.арх.
3. Ива Бојовић,дипл.инж.арх.
4. Наташа Ћирковић,дипл.инж.саобр.
5. Драган Јовашевић,дипл.инж.грађ.
6. Јелена Трифуновић,дипл.инж.пејз.арх.

Стручни тим, приликом израде Стратешке процене утицаја мора се у свему придржавати Закона о животној средини, Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и других законских и подзаконских прописа који регулишу ову област.

Именовани испуњавају услове предвиђене Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

За одговорно лице у стручном тиму одређујем Зорицу Сретеновић,дипл.инж.арх.

Предузеће
“Урбанпројект“ АД, Чачак
Директор
Андреја Андрић,дипл.инг.грађ.



На основу прегледане Стратешке процене утицаја на животну средину Измена плана генералне регулације насељеног места Параћин, наручилац посла је у потпуност

САГЛАСАН

Са свим елементима Стратешке процене, коју је израдио “Урбанпројект”, АД Чачак.

НАРУЧИЛАЦ ПОСЛА

Стратешка процена утицаја на животну средину рађена је на основу:

- Постојеће планске документације
- Важећих законских прописа и стандарда, који регулишу област заштите животне средине
- Литературних и искуствених података везаних за проблематику која се обрађује у Стратешкој процени
- Увида у постојеће стање

Основни циљ израде Стратешке процене је процена утицаја планских решења на имплементацију плана, пре свега са аспекта заштите животне средине, кроз планирање мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

Одговорни урбаниста:
Зорица Сретеновић, дипл.инг.арх.

A square box containing a handwritten signature in dark ink, which appears to read 'Zhu'.

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	2
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	5
1.1. Правни и плански основ	5
1.2. Кратак преглед садржаја и циљева плана и његов однос са другим плановима	6
1.3. Разматрана питања и проблеми угрожавања и заштите животне средине	46
1.4. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама	47
2. ОПИС ПОСТОЈЋЕГ СТАЊА ПРИРОДНЕ И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЊЕНОГ МОГУЋЕГ РАЗВОЈА	48
2.1. Природне и демографске карактеристике	48
2.2. Опис стања животне средине	53
3. ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПОДРУЧЈА ЗА КОЈА ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДЕ ИЗЛОЖЕНО ЗНАЧАЈНОМ РИЗИКУ	61
4. ПОСТОЈЕЋИ ПРОБЛЕМИ У ПОГЛЕДУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ВЕЗИ СА ПЛАНOM	62
5. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	63
5.1. Општи циљеви стратешке процене	63
5.2. Посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора	64
6. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	66
6.1. Процена утицаја варијантних решења	66
6.2. Евалуација карактеристика и значаја утицаја	70
6.2.1. Еколошка валоризација подручја <i>Измена и допуна плана генералне регулације</i>	71
6.3. Приказ процењених утицаја <i>Измена плана генералне регулације на животну средину</i>	71
7. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДВИЂЕНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА, СМАЊЕЊА И ОТКЛАЊАЊА НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	77
8. ПРИКАЗ МОГУЋИХ ЗНАЧАЈНИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	93
9. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	93
10. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА	94
11. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	100
12. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	103
13. ЗАКЉУЧАК СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	104
14. ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	107

УВОД

Законом о стратешкој процени утицаја („Сл. Гласник РС“ бр. 94/24) дефинисана је обавеза спровођења поступка стратешке процене утицаја на животну средину за стратегије, програме и планове из области урбанистичког или просторног планирања.

Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана, у овом случају Измена плана генералне регулације, и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. У савременом планирању простора, увођењем Извештаја о стратешкој процени утицаја, еколошка димензија прожима читав процес израде планских докумената и интегрисана је у планска решења, чиме планови постају квалитетнији и усклађенији са концептом одрживог развоја.

Циљ израде и доношења Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је стварање законског и планског основа за просторно уређење предметног подручја, у циљу превентивног спречавања неповољних и негативних утицаја на животну средину.

Применом стратешке процене утицаја у планирању отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба предметне средине. Планирање подразумева развој, а нова стратегија одрживог развоја захтева заштиту животне средине.

Ако пројектна анализа није била у могућности да усмерава развој услед њене ограничене улоге у планирању, примена анализе би требало да омогући постављање једног новог система вредности, уз уважавање сазнања о нарушеном природном систему.

Стратешка анализа интегрише социјално–економске и биофизичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава политику, план или програм ка решењима, која су пре свега од интереса за животну средину. Спровођење стратешке процене животне средине заснива се на следећим основним начелима:

- начело одрживог развоја – разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување природних ресурса и добара, флоре и фауне и др. доприноси се циљевима одрживог развоја;
- начело интегралности – укључивање услова заштите животне средине (очувања и одрживог коришћења биолошке, геолошке и предеоне разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове;
- начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра узимајући у обзир доступне научне чињенице које указују на могуће ризике;
- начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми, док се транспарентност у одлучивању обезбеђује узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм;
- начело избегавања двоструке процене – релевантни подаци о утицајима који су изведени у раније спроведеним поступцима стратешке процене утицаја могу се користити за потребе процене значајних утицаја планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене већ довољно утврђених значајних утицаја на одређене чиниоце животне средине;

- начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Израда предметног извештаја законски је регулисана применом Закона о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон, 95/2018 - др. закон и 94/2024 - др. закон) и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.94/24) што отвара могућност усклађивања овог процеса са поступком припреме и израде планских докумената. Наведени Закон о СПУ урађен је у складу са основним смерницама које су прописане Директивом Европског парламента и Савета од 27.6.2001. (Директиве 2001/42/ЕЗ), као и у складу са Протоколом о Стратешкој процени утицаја усвојеног 2003.г. у Кијеву која инсистира на вредновању нацрта планова и програма са аспекта последица на животну средину, уз ефикасно и транспарентно укључивање заинтересоване јавности већ у фази одлучивања о потреби израде предметног извештаја. Током израде извештаја о СПУ омогућено је правовремено интегрисати еколошке аспекте у процес дефинисања планских решења (током целокупног поступка израде плана), на основу чега се добија могућност избора најповољнијег варијантног решења (уколико је више њих предложено) и формирања просторно – урбанистичког плана у складу са концептом одрживог развоја.

Носилац израде Извештаја о стратешкој процени на животну средину Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин је предузеће „Урбанпројект“ А.Д. Чачак. У изради извештаја ангажоване су одговарајуће струке за поједине области које разматра Стратешка процена утицаја на животну средину, а у циљу добијања што потпунијег и квалитетнијег извештаја.

Једна од предности израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину огледа се у томе што процедура израде Извештаја прати процедуру израде Плана детаљне регулације, што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планска решења и благовремено достављање евентуалних примедби и сугестија у циљу унапређења и заштите животне средине.

Основне фазе израде Стратешке процене утицаја

Израда Стратешке процене утицаја на животну средину одвија се у три фазе:

1. припремна фаза Стратешке процене утицаја
2. израда извештаја о Стратешкој процени утицаја
3. фаза одлучивања

Прва фаза у процедури израде Стратешке процене утицаја је припремна фаза и обухвата:

- 1) одлучивање о спровођењу поступка стратешке процене и обавештавање јавности о одлуци;
- 2) избор Израђивача извештаја о стратешкој процени;
- 3) учешће заинтересованих органа и организација у одлучивању о спровођењу поступка стратешке процене;
- 4) сагласност на предлог одлуке да се не спроводи потупак стратешке процене.

Друга фаза подразумева израду Извештаја о Стратешкој процени утицаја на животну средину који мора бити међусобно усклађен са проценама утицаја пројеката на животну средину, као и плановима и програмима заштите животне средине на вишим хијерархијским нивоима. Садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације на животну средину је у складу са чланом 14. Закона о Стратешкој процени утицаја и садржи:

- 1) полазне основе стратешке процене;
- 2) општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
- 3) процену могућих непосредних, посредних, кумулативних, прекограничних, краткорочних, средњерочних и дугорочних, трајних и привремених, позитивних и

негативних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине на предметном подручју;

4) предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину;

5) одлуку надлежног органа донету у поступку главне оцене прихватљивости за планове и програме који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;

6) смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;

7) програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг);

8) приказ коришћене методологије и тешкоће у изради извештаја о стратешкој процени;

9) приказ начина одлучивања, опис разлога длучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план и програм;

10) нетехнички резиме информација добијених у оквиру претходних тачака и закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;

11) друге податке од значаја за стратешку процену у складу са критеријумима за оцену извештаја о стратешкој процени.

Извештај о стратешкој процени за планове и програме који самостално или заједно са другим плановима и програмима, пројектима, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже, обавезно обухвата посебно издвојене информације о подручју еколошке мреже, мерама спречавања и ублажавања негативних утицаја плана и програма на еколошку мрежу.

Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку прибављања сагласности на извештај о стратешкој процени, на начин утврђен овим Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Трећа фаза обухвата поступак одлучивања које се врши на основу:

1) мишљења органа надлежног за заштиту животне средине;

2) учешћа заинтересованих органа и организација;

3) учешћа јавности;

4) прекограничних консултација;

5) извештаја о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности;

6) оцене извештаја о стратешкој процени;

7) сагласности на извештај о стратешкој процени.

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1.1. Правни и плански основ

Правни основ за израду *Измене плана генералне регулације насељеног места Параћин* чине:

- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14-УС, 83/18, 31/19, 37/19 – др. Закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/19, 47/25 и 40/26);
- Одлука о изради Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин, донета на седници Скупштине општине Параћин, одржаној дана 30.07.2025. године, број 003333857 2025 06446 002 000 020 271 (Службени лист општине Параћин, бр.11/25).

Плански основ:

Плански основ за израду Измене плана генералне регулације насељеног места Параћин је:

- Просторни план Општине Параћин („Службени лист општине Параћин“, бр. 1/2007 и 8/2011),
- Измена и допуна Просторног Плана инфраструктурног коридора аутопута Е 5 деоница Београд-Ниш („Службени гласник Републике Србије“, бр. 121/14).

Правни основ за израду **Извештаја о стратешкој процени утицаја** представља:

- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14-УС, 83/18, 31/19, 37/19 – др. Закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25),
 - Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. Гласник РС“ бр. 94/24) којим је дефинисана обавеза спровођења поступка стратешке процене утицаја на животну средину за планове и програме из области урбанистичког или просторног планирања,
 - Одлука о изради Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин, донета на седници Скупштине општине Параћин, одржаној дана 30.07.2025. године, број 003333857 2025 06446 002 000 020 271 (Службени лист општине Параћин, бр.11/25), чији је саставни део, према ставу 10, Мишљење надлежног органа о потреби приступања изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину, број 003092139 2025 06446 004 302 380001 од 16.07.2025.године,
 - Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон,88/10, 43/11-одлука УС, 14/16,76/18, 95/18-др.закон,95/18- др.закон и 94/24-др закон),
- као и други закони и подзаконска акта везана за област заштите природе и животне средине наведени у поглављу XIV.

Плански основ за израду стратешке процене утицаја представља нацрт Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин (јун, 2026), Просторни план Општине Параћин („Службени лист општине Параћин“, бр. 1/2007 и 8/2011), Измена и допуна Просторног Плана инфраструктурног коридора аутопута Е5 деоница Београд-Ниш („Службени гласник Републике Србије“, бр. 121/14) и Извештај о стратешкој процени утицаја Плана генералне регулације насељеног места Параћин на животну средину (новембар, 2010. године).

1.2. Кратак преглед садржаја и циљева плана и његов однос са другим плановима

Изради **Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин** се приступило на иницијативу Општине Параћин због тога што су уочени недостаци у Измени Плана генералне регулације Параћин (Службени лист општине Параћин“, бр.10/11, 7/18 и 10/23) - (у даљем тексту – важећи план), односно чињеницом да постојећа решења у појединим деловима нису довољно флексибилна за његово спровођење, као и неопходност да се ова планска решења измене и прилагоде садашњим потребама становника.

Одлуком о изради Измене Плана су дефинисане локације на којима је потребно извршити корекције као и циљеви које треба постићи кроз преиспитивање планских решења израдом *Саобраћајне анализе*. У току израде Материјала за Рани јавни увид урађена је саобраћајна анализа, а у поступку прибављања услова, од Друштва с ограниченом одговорношћу „Путеви Србије“ предложено је због специфичности локација и безбедности саобраћаја да се уради *Процена утицаја пута на безбедност саобраћаја*. У току формирања Нацрта плана сагледана је Саобраћајна анализа и Процене утицаја пута на безбедност саобраћаја и у складу са излазним подацима формирано је саобраћајно решење.

У току спровођења процедуре Раног јавног увида стигло је 12 примедби, од којих 3 нису основане јер се налазе изван обухвата Измене Плана, а преосталих 9 су анализирани и оне које су биле оправдане су унете у Нацрт плана. Већина примедби су прихваћене у потпуности или делимично, док само 1 примедба није, а односи се на:

- Локацију 2 - подручје насеља Адакале где је преко постојећег објекта на кп 2171/1 КО Параћин град планирана саобраћајница. Примедба није прихваћена јер је наведена саобраћајница планирана у складу са условима ДОО „Србијаводе“ (на удаљености 1м од брањене ножице насипа реке Црнице) у ширини регулације од 5.5м (коловоз 3.5м и тротоар са једне стране ширине 1.5м) као једносмерна., а њено укидање је неопредвано имајући у виду планиране садржаје на овом простору.

Примедбе које су прихваћене се претежно односе на Локацију 2 – подручје насеља Адакале и то на:

- Саобраћајницу која се пружа паралелно са реком Црницом од Улице Немањине до Адакалске, а где је сужен коловоз са 5.5 (5м) на 3.5м од изграђеног дела Адакалске улице до пешачког моста, са тротоаром са једне стране ширине 1.5м, уз поштовање услова ДОО „Србијаводе“. Даље, од моста ка Немањиној улици планиран је профил будуће саобраћајнице са коловозом ширине 6м и тротоаром са једне стране ширине 2.5м. Такође су на овом делу испоштовани услови ДОО „Србијаводе“ у смислу удаљења од заштитног армиранобетонског зида, као и од ивице обале у продужетку.
- Планирање нове приступне саобраћајнице преко кп. бр. 2285/1 КО Параћин град са слепим завршетком од продужетка Улице Адакалске између кп.бр. 2196/4 КО Параћин град и обални појас јаза.
- Промену планиране намене из:
 - комерцијалних делатности у становање високих густина, а што је и урађено на кп бр: 2173/4, 5825/1, 5825/2, 5825/3 све КО Параћин град итд,
 - намене градски парк у становање високих густина на кп бр: 2196/4 и делу кп бр. 2410/1 и 2194/5 све КО Параћин град,
 - промену планиране намене из мешовитог пословања у привређивање на кп бр. 3264/1, 3265 и остале у КО Параћин
- Локацију 3 где је овом Изменом планиран кружни ток на раскрсници улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина. Примедба се односи на измену решења кружне раскрснице у смислу померања ка истоку како би се сачували паркинг испред објекта на кп. 2290/35 и објекат на кп.2281/25 КО

Параћин град. Примедбе су прихваћене. Кад је у питању паркинг за објекат на кп 2290/35 КО Параћин град, он није угрожен увођењем кружне раскрснице јер се регулациона линија дуж фронта ове парцеле поклапа са регулационом линијом из важећег плана, али се примедба прихвата на начин да се кружна раскрсница помери на источну страну и тако избегне рушење постојећег објекта на кп.бр. 2281/25 КО Параћин град

- све примедбе Одељења за урбанизам, а које су се односиле на текстуални део плана, као што су: брисање могућности изградње објекта спратности П+10, омогућавања градње на мањој удаљености од прописане уз сагласност суседа, брисање обавезне израде три Плана детаљне регулације обзиром да је усвојен ПППН за пругу Београд Ниш, јасно дефинисање шта се сматра зеленом површином, дефинисање минималног процента зеленила од 10% који се може обезбедити применом еколошког индекса, дефинисање појма повученог спрата, дефинисање да се сваком гаражном месту и паркинг месту мора обавезно обезбедити независан приступ паркирања.

Ова Измена Плана се ради за делове плана (сегментно), али због лакшег спровођења Измена Плана је приказана у границама важећег плана и даља реализација ће бити према овој Измени плана.

Измене Плана се односе на делове текста, при чему остали делови нису мењани и важи текст постојећег усвојеног плана - Измена Плана генералне регулације Параћин (Службени лист општине Параћин, бр.10/11, 7/18 и 10/23).

Графички прилози Измене Плана у потпуности замењују графичке прилоге важећег плана.

Обухват и граница Измена Плана генералне регулације

Измене Плана се раде у обухвату важећег ПГР-а, на **шест локација**, тако да се граница Плана не мења.

Локације на којима се врше корекције обухватају:

- **Локација 1** (подручје излетничког насеља 7. Јули)

целе к.п. бр. 1787/4, 2032/1, 2032/2, 2032/3, 2033, 3264/1, 3265, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3276/1, 3276/3, 3276/4, 3276/5, 3276/6, 3277/6, 3277/7, 3278/1, 3278/2, 3280, 3281/1, 3281/11, 3281/12, 3281/13, 3281/14, 3281/15, 3281/17, 3281/18, 3281/2, 3281/3, 3281/4, 3281/5, 3281/6, 3281/7, 3281/8, 3281/9, 3409/11, 3409/23, 3410, 3411/10, 3411/1, 3411/11, 3411/12, 3411/13, 3411/14, 3411/15, 3411/16, 3411/17, 3411/18, 3411/2, 3411/21, 3411/23, 3411/7, 3411/8, 3411/9, 3419, 6053, 6054, 6067/8, 6067/9, 6067/10, 6067/11 и 6081, све к.о. Параћин, као и

делови к.п. бр. 3277/5, 3281/16, 3392/1, 3393, 3409/15, 3409/38, 3409/39, 3409/6, 3411/22, 3418, 6011, 6054, 6067/1 и 6082/1, све к.о. Параћин.

- **Локација 2** (подручје дела насеља Адакале)

целе к.п. бр. 1979/1, 1980, 2003/2, 2003/3, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008/3, 2008/5, 2009/1, 2010/1, 2011/1, 2011/2, 2011/3, 2012, 2013/1, 2014/1, 2020/2, 2020/6, 2171/1, 2171/2, 2172, 2173/10, 2173/13, 2173/14, 2173/15, 2173/16, 2173/17, 2173/18, 2173/3, 2173/4, 2173/6, 2174/1, 2175/1, 2176/1, 2176/2, 2177/3, 2177/4, 2177/7, 2177/8, 2178/1, 2181/1, 2181/4, 2183/4, 2189/1, 2190/4, 2190/5, 2192/1, 2192/3, 2193/2, 2194/1, 2194/4, 2194/5, 216/4, 2197/2, 2198/38, 2281/1, 2283/1, 2285/1, 2410/1, 2411/10, 2411/11, 2411/12, 2411/13, 2411/14, 2411/4, 2412/3, 2413/1, 2414, 2415, 2416, 2417/1, 2417/3, 2418/1, 2418/3, 2421, 2422, 2423, 2424, 5492/1, 5599/43, 5600, 5601/10, 5601/12, 5601/13, 5601/3, 5601/4, 5601/5, 5601/9, 5824/1, 5824/2, 5824/3, 5824/4, 5825/1, 5825/2, 5825/3, 5843, 5844, 5845 и 5846, све к.о. Параћин град, као и

делови к.п. бр. 1978/1, 1978/2, 2193/6, 2196/3, 2198/40 и 5601/2, све к.о. Параћин град.

- **Локација 3** (раскрсница улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина),
целе к.п. бр. 2281/102, 2281/25, 2281/26, 2281/27, 2281/28, 2281/29, 2281/30, 2281/31, 2281/52, 2290/24, 2290/25, 2290/26, 2290/35 и 2399, све к.о. Параћин град, као и
делови к.п. бр. 2281/101, 2290/7, 2392/2, 2402/1, 5495/1 и 5495/2 све к.о. Параћин град.
- **Локација 4** (раскрсница улица: Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића)
целе к.п. бр. 3262/12, 3262/18, 3262/19, 3262/21, 3263/6, 3263/8, 3263/12, 3263/15, 3264/1, 5508/1 и 5601/2, све к.о. Параћин град, као и
делови к.п. бр. 3263/3, 3263/6, 3263/8, 3263/12, 3264/1, 5508/1 и 5522/1, све к.о. Параћин град.
- **Локација 5** (раскрсница улица: Немањине и Мајора Марка)
целе к.п. бр. 404 и 5465, све к.о. Параћин град, као и
делови к.п. бр. 169/1, 169/2, 170, 171, 402/1 и 403/1, све к.о. Параћин град.
- **Локација 6** (раскрсница улица: Томе Живановића на месту прикључења улица Чике Тасине и Брапчанске улице)
целе к.п. бр. 79, 83/2, 83/3, 84/1, 84/2, 85 и 93/3, све к.о. Параћин град, као и
делови к.п. бр. 82/1, 82/3, 82/4, 83/1, 92, 93/1, 93/2, 5456 и 5475, све к.о. Параћин град.

Укупна површина Измене Плана је **92,28ха**.

Овом Изменом Плана се врши прерасподела површина у оквиру шест локација које су приказане на графичким прилозима, а сва остала планска решења се задржавају из плана чија се измена и допуна врши. Како се ради о мањим изменама где се врши само прерасподела планираних садржаја у оквиру дефинисаних локација, подела на урбанистичке зоне, просторне целине, могуће компатибилне намене и сл. се задржавају из важећег плана.

За потребе израде Измене Плана урађени су:

- Геотехнички извештај о геотехничким условима терена за потребе Измене и допуне плана генералне регулације Параћина, за део насеља „Адакале“,
- Процена утицаја пута на безбедност саобраћаја на раскрсници Државног пута II реда број 158 (Улице Томе Живановића и Брапчанска) са Улицом Чика Тасином, на к.п. 5456, 5475, 84/1 и 85 К.О. Параћин град у Параћину и
- Процена утицаја пута на безбедност саобраћаја на раскрсници Државног пута II реда број 158 (Улице Видовданска и Ђурађа Бранковића) са Улицом Мајора Гавриловића, на к.п. 5508/1, 5522/1 и 3263/3 К.О. Параћин град у Параћину,

Документациона основа важећег плана ће се задржати у потпуности, али ће бити допуњена условима добијеним за потребе израде Измене Плана, Геотехничким извештајем о геотехничким условима терена за потребе Измене и допуне плана генералне регулације Параћина, за део насеља „Адакале и Проценама утицаја пута на безбедност саобраћаја.

Кратак опис планираног стања

Подела простора на карактеристичне зоне и целине

Грађевинско подручје у ПГР-е је подељено на пет урбанистичких зона са осам просторних целина:

Зона 1: «Централна градска зона»

Зона 2: СТАНОВАЊЕ средње густине која се састоји из две просторне целине:

2.1.- «Север»

2.2.- «Југ»

Зона 3: «становање ниске густине која се састоји из две просторне целине:

3.1.- «Карађорђево брдо»

3.2.- «Текија и Стрижа»

зона 4 «Главица»

зона 5: «Радна зона» која се састоји из три просторне целине:

5.1.- Радна зона «Петља»

5.2.- Радна зона «Запад»

5.3.- Радна зона «Северозапад»

ЗОНА 1 – „Централна градска зона“ (површине 121,20 ha)

Обухвата централни део насеља, ограничен улицама: на западу: Видовданска, Ђурђа Бранковића, Бранка Крсмановића, Светозара Марковића, Раваничка Његушева, Томе Живановића, на северу улицама Томе Живановића, Михајла Илића, Владике Николаја Велимировића, Брегалничка, Устаничка, Војводе Бојовића, на истоку улицама Мајора Марка, 13.октобра, Татар Богданова, пролаз до базена, река Црница, улице Царице Милице, Стамбена3, на југу улицама Кнеза Михајла, Васе Пелагића, Мокраљчева, 27.марта, Кнеза Милоша, Молијерова, укупне површине око 121,20ha. Преовлађујућа намена је становање високе густине (вишепородично и породично); у рубним деловима је становање средње густине (претежно породично); комерцијални садржаји су планирани као самостална намена на парцели или као пратећа делатност других намена. У овој зони је изразита концентрација јавних намена: образовања, здравства, социјалне и дечије заштите, културе, спорта и рекреације, управе и сл.; уређене зелене површине и др. Ово је зона инфраструктурно у потпуности опремљена, са претежно дефинисаном регулацијом.

Део централне градске зоне обухвата насеље Адакале у оквиру кога се овом Изменом Плана уместо саобраћајне везе насеља Адакале са окружењем из Улице Дилетово сокаче планира потпуно нова саобраћајница која би се пружала паралелно са реком Црницом од Улице Немањине до Адакалске Улице, а која у продужетку излази на Улицу Мајора Марка. Уз нову саобраћајницу планирано је становање високих густина, а у његовом залеђу предшколско образовање. Обзиром на хетерогеност и изузетну анизотропност појединих слојева у склопу терена, нарочито због могућих постојања замаскираних и оком невидљивих остатака фосилних делова корита реке Црнице, приликом израде техничке документације, морају се извршити обавезна геотехничка испитивања терена и израда одговарајуће геотехничке документације посебно за сваку локацију и планирани објект (објекте) који ће се градити на њој.

На следећој табели приказан је биланс намене свих површина у оквиру ЗОНЕ 1:

Биланс површина Зоне 1 - Централна градска зона

Намена површина		Површина (ha)	Учешће у површини зоне (%)
Површине јавне намене			
1.	Образовање и васпитање	3,50	2,7
2.	Здравство	3,00	2,3
3.	Социјална заштита	0,10	0,1
4.	Култура	1,00	0,8
5.	Управа	1,20	0,9
6.	Комунални објекти	2,40	1,8
7.	Спорт и рекреација	0,30	0,2
8.	Зеленило	2,00	1,5
9.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	34,30	26,2
Укупно површине јавне намене		47,80	36,5%
Површине осталих намена			
1.	Становање	82,10	62,7
2.	Комерцијалне делатности	0,60	0,5
3.	Верски објекти	0,50	0,4
Укупно површине осталих намена		83,20	63,5%
УКУПНО		131,00	100,0%

ЗОНА 2 – „СТАНОВАЊЕ средње густине“ (површине 335,00 ha)

Састоји се из две просторне целине: северне 2.1. и јужне 2.2. укупне површине око 335,00ha.

Просторна целина 2.1. обухвата простор који се граничи: на западу железничка пруга Београд-Ниш, на северу индустријска пруга Параћин-Поповац, гробље и ауто-пут, на истоку ул. Мајора Марка преко пруге, Српска фабрика стакла, на југу река Црница, укупне површине око 130,00ha.

Преовлађујућа намена је становање средње густине (претежно породично становање са могућношћу изградње вишепородичних објеката) са комерцијалним и пратећим наменама уз становање, као самосталне намене на парцели или као део стамбеног објекта. Ово је претежно изграђена зона која је инфраструктурно опремљена и са утврђеном регулацијом. Делови ове зоне планирани су за реконструкцију, а у мањем обиму је планирана и нова изградња.

Просторна целина 2.2. обухвата део насеља који се граничи: на западу са улицама: Кнеза Милоша, Новоселска, Видовданска, на северу са улицама Молијерова, Кнеза Милоша, 27.марта, Мокраљчева, Васе Пелагића, Кнеза Михајла, Стамбена, Царице Милице, Немањина на истоку са реком Црницом, улицама, на истоку са планираном саобраћајницом (средњи полупрстен), и на југу са планираном саобраћајницом (средњи полупрстен), укупне површине око 193,50ha. Преовлађујућа намена је становање средње густине (претежно породично становање са могућом изградњом вишепородичних станбених објеката са комерцијалним и пратећим наменама уз становање, као самосталне намене на парцели или као део стамбеног објекта. Ово је зона инфраструктурно опремљена, са утврђеном регулацијом, зона реконструкције и значајне нове изградње и у овире не планираним локалним центром.

Биланс површина Зоне 2 – Средње густине становања

Намена површина		Површина (ha)	Учешће у површини целине (%)
ЦЕЛИНА 2.1.			
Површине јавне намене			
1.	Образовање	0,50	0,4
2.	Управа, здравство, култура	0,30	0,2
3.	Комунални објекти	0,20	0,1
4.	Спорт и рекреација	9,00	6,4
5.	Зеленило	6,00	4,3
6.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	32,40	23,1
Укупно површине јавне намене		48,40	34,6%
Површине осталих намена			
1.	Становање	90,00	64,3
2.	Комерцијалне делатности	1,60	1,1
Укупно површине осталих намена		91,60	65,4%
УКУПНО ЦЕЛИНА 2.1.		140,00	100,0%
ЦЕЛИНА 2.2.			
Површине јавне намене			
1.	Образовање	2,50	1,1
2.	Култура	1,60	0,7
3.	Управа, здравство	0,40	0,2
4.	Комунални објекти	4,50	2,0
5.	Спорт и рекреација	0,40	0,2
6.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	42,10	19,1
Укупно површине јавне намене		51,50	23,4%
Површине осталих намена			
1.	Становање	149,50	68,0
2.	Комерцијалне делатности	6,00	2,7
3.	Мешовито пословање	13,00	5,9
Укупно површине осталих намена		168,50	76,6
УКУПНО ЦЕЛИНА 2.2.		220,00	100,0%
УКУПНО ЗОНА 2 (2.1.+2.2.)		360,00	

ЗОНА 3 – „НИСКЕ ГУСТИНЕ СТАНОВАЊА“ (површине око 335,80 ha)

Састоји се из две просторне целине:

Просторна целина 3.1. - «Карађорђево брдо» обухвата простор северно од аутопута, укупне површине 193,80ha. Ауто путем је одвојена од града, па из тог разлога и функционише као самостална целина.

Планирана преовлађујућа намена је становање ниске густине (претежно породично и резиденцијално становање), са планираним локалним центром и значајним јавним и комерцијалним пратећим наменама. Западни део ове зоне је богат шумом и планиран је за специјализовани спортски центар уз парк шуму.

Део Излетничког насеља 7. јул (локација 1) који се обрађује Изменом Плана обухвата простор који се користио за спорт и рекреацију, али је тренутно неактиван па је обрастао растињем и у неким деловима готово непроходан, а са друге стране има јако повољан положај. Изван границе обухвата, а у непосредном контакту препознато је викенд насеље, као и објекти пословања (уз западну границу Измене Плана).

Кроз обухват локације 1 пролази Кнеселачки поток који је неуређен, окружен шибљем. Већу површину у централном делу локације обухвата мала акумулација 7.јул.

Локација „Карађорђево брдо“ представља комплекс богат шумом са изванредним рекреативно - стимулативним локалним климатом са потенцијалом за развој, спортско рекреативних, рекреативних и туристичких садржаја за активну и пасивну рекреацију, уз максимално очување и коришћење постојећих шума и водених површина.

Према важећем плану локација „Карађорђево брдо“ обухвата површине јавне намене (специјализовани спортско-рекреативни центар и парк шума) и остале намене (комерцијалне делатности).

Овом Изменом планира се уређење овог простора, који има велики потенцијал за садржаје у функцији спорта, рекреације, туризма и сл тако да је од намена планирано:

- специјализовани спортско рекреативни центар – јавна намена (у директном контакту са акумулацијом и Кнеселачким током),
- туристичко спортско-рекреативни центар – остала намена, (уз Чика Тасину Улицу)
- комерцијалне делатности – остала намена
- привређивање – остала намена,
- шумско земљиште - парк шума – ван грађевинско земљиште и
- становање ниских густина.

Садржаји који ће се наћи на овом простору су: плажа, плажни барови, пунктови за изнајмљивање опреме – уз акумулацију и Кнеселачки поток, објект у функцији туристичке намене са спортским теренима на отвореном – уз Чика Тасину улицу, а са јужне стране садржаји павиљонског типа као што су угоститељски објекти, адреналински паркови, спортски садржаји на отвореном које треба организовати као излетишта, повезати пешачким и трим стазама и укомпоновати у зеленило које треба да доминира на овом простору.

Просторна целина 3.2. – «Стрижа и Текија» обухвата простор површине 111,00ha, који је оивичен: на западу регионалним путем бр. 214, на северу планираном саобраћајницом (средњи полупрстен), на истоку планираном сабирном саобраћајницом и путем к.п. бр. 362/1, на југу планираном обилазницом до границе ПГР-а.

Израђени део чини породично становање, са доста неизграђеног грађевинског земљишта. Планирана преовлађујућа намена је становање ниске густине (претежно породично становање) са пратећим комерцијалним наменама и мањим локалним центром. Зона је инфраструктурно неопремљена и представља значајан потенцијал нове изградње.

Биланс површина Зоне 3 – Средње густине становања

Намена површина		Површина (ha)	Учешће у површини целине (%)
ЦЕЛИНА 3.1.			
Површине јавне намене			
1.	Образовање	0,50	0,2
2.	Социјална заштита, здравство	2,70	1,2

3.	Комунални објекти	3,60	1,6
4.	Спорт и рекреација	23,00	9,6
5.	Зеленило	13,80	7,1
6.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	37,30	16,6
Укупно површине јавне намене		80,9	41,74%
Површине осталих намена			
1.	Становање	105,00	46,7
2.	Комерцијалне делатности	3,30	1,5
3.	Привређивање	3,00	1,3
4.	Мешовито пословање	3,00	1,3
Укупно површине осталих намена		114,30	58,26%
УКУПНО ЦЕЛИНА 3.1.		193,8	100,0%
ЦЕЛИНА 3.2.			
Површине јавне намене			
4.	Комунални објекти	0,10	0,1
5.	Спорт и рекреација	1,20	0,8
5.	Зеленило	2,80	2,0
6.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	37,70	26,5
Укупно површине јавне намене		41,80	29,4%
Површине осталих намена			
1.	Становање	96,30	67,8
2.	Комерцијалне делатности	0,40	0,3
3.	Мешовито пословање	3,50	2,5
Укупно површине осталих намена		100,20	70,6%
УКУПНО ЦЕЛИНА 3.2.		142,00	100,0%
УКУПНО ЗОНА 3 (3.1.+3.2.)		335,80	

ЗОНА 4 –РУРАЛНО СТАНОВАЊЕ „Главица“ (површине цца 71,40 ha)

Обухвата простор површине 71,40ha у источном периферном делу Плана са леве стране државног пута I Б реда бр.36 Параћин-Бољевац-Зајечар. То су зоне породичног, претежно руралног становања нижих густина са објектима ниске спратности и помоћним простором на већим парцелама, али и издвојени захвати пољопривредних домаћинстава, са објектима за пољопривредну производњу на проширеним окућницама. Овом типу припадају и све постојеће издвојене енклаве и парцеле у захвату Плана које нису у границама грађевинског подручја, а егзистирају као грађевинске парцеле, са објектима од тврдог материјала за које постоји могућност прикључења на основну комуналну инфраструктуру и приступ са јавне саобраћајнице.

Основна карактеристика ових зона је глобална урбанизација, формирање урбанистичке регулативе и основног система градске инфраструктуре , што омогућава виши ниво уређења и опреме овог насеља.

Биланс површина Зоне 4 – Рурално стаовање «Главица»

Намена површина		Површина (ha)	Учешће у површини зоне (%)
Површине јавне намене			
1.	Образовање	0,20	0,2

2.	Управа, култура, здравство	0,10	0,1
3.	Комунални објекти	1,30	1,2
4.	Спорт и рекреација	1,30	1,2
5.	Зеленило	11,30	10,8
6.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	36,30	34,6
Укупно површине јавне намене		50,50	48,1%
Површине осталих намена			
1.	Становање	53,00	50,5
2.	Комерцијалне делатности	1,50	1,4
Укупно површине осталих намена		54,50	51,9%
УКУПНО		105,00	100,0%

ЗОНА 5 –РАДНА ЗОНА (површине цца 71,40 ha)

Радна зона се састоји из три просторне целине: 5.1. - Радна зона "ПЕТЉА" површине око 263,00ha; 5.2.-Радна зона "ЗАПАД", површине око 298,00ha и Просторна целина 5.3. - Радне зоне " СЕВЕРОЗАПАД" површине око 352,00ha.

Просторна целина 5.1. - Радна зона " Петља" обухвата простор у источном делу Плана око аутопута и државног пута I Б реда број 36 – Праћин-Зајечар, површине 263,00 ha.

То су постојеће и планиране привредне зоне и зоне пословања које се налазе дуж аутопута и државног пута према Зајечару.

Просторна целина 5.2. - Радна зона " Запад" обухвата западни део Плана, површине 298,00 ha. Поред радне зоне и зоне мешовитог пословања западно од железничке пруге, ова велина обухвата и насеља Данково и Жабаре – зоне средњих густина становања и одговарајуће јавне намене.

Концепт развоја ове целине је формирање саобраћајне и комуналне регулативе опремање основним јавним функцијама, уз проширење површина зона становања и пословања.

Просторна целина 5.3. - Радна зона "Северозапад" захвата северни део плана између железничке пруге и аутопута, површине 352,00 ha.

То је углавном неизграђен простор, опремљен примарном инфраструктурном мрежом, а својим положајем непосредно наслоњеним на ауто пут, представља најперспективији развојни потенцијал града.

Планирана преовлађујућа намена треба да буде производња, све врсте пословања, мешовите намене. У овој целини налази се комунална зона и гробље са проширењем.

Биланс површина Зоне 5 – Радне зоне

Намена површина		Површина (ha)	Учешће у површини целине (%)
ЦЕЛИНА 5.1.			
Површине јавне намене			
1.	Зеленило	35,00	13,3
2.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	52,50	20,0
Укупно површине јавне намене		87,50	33,3%

Површине осталих намена			
1.	Мешовито пословање	137,50	52,
2.	Привређивање	38,00	14,
Укупно површине осталих намене		175.50	66.7%
УКУПНО ЦЕЛИНА 5.1.		263,00	100,0%
ЦЕЛИНА 5.2.			
Површине јавне намене			
1.	Управа	0,40	0,1
2.	Комунални објекти	0,20	0,1
3.	Спорт и рекреација	1,60	0,5
4.	Зеленило	1,00	0,3
1.	Вишенаменска јавна површина	2,00	0,6
6.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	39,60	12,6
Укупно површине јавне намене		44,80	13,9%
Површине осталих намена			
1.	Становање	108,50	33,7
2.	Мешовито пословање	157,00	48,
3.	Привређивање	11,70	3,6
Укупно површине осталих намене		277.20	86.1%
УКУПНО ЦЕЛИНА 5.2.		322,00	100,0%
ЦЕЛИНА 5.3.			
Површине јавне намене			
1.	Комунални објекти	25,70	7,3
2.	Зеленило	12,50	3,6
3.	Саобраћајна и комунална инфраструктура	41,80	11,9
Укупно површине јавне намене		80,00	22,7%
Површине осталих намена			
1.	Комерцијалне делатности	3,00	0,9
1.	Мешовито пословање	18,70	5,3
2.	Привређивање	250,30	71,1
Укупно површине осталих намене		272.00	77.3
УКУПНО ЦЕЛИНА 5.1.		352,00	100,0%
УКУПНО ЗОНА 2 (2.1.+2.2.)		937,00	

Биланс планиране намене површина

Територију Измене ПГР насељеног места Параћин чине ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ и земљиште ван грађевинског подручја: пољопривредно, шумско и водно земљиште.

Према постојећој основној намени земљишта, укупна површина постојећег грађевинског подручја које обухвата изграђено и неизграђено грађевинско земљиште, износи 1077,70ха, односно 52,5% подручја плана. Потрошња грађевинског земљишта у постојећој структури коришћења, износи око 430m²/становнику.

Остало земљиште: пољопривредно , шумско и водно, заузима 975,00ха или 47,5% подручја плана.

Планирано проширење грађевинског подручја настало је, пре свега, из потребе за комуналним опремањем и изградњом примарне и секундарне саобраћајне мреже. Осим тога, неопходно је увећање или формирање нових јавних површина које су неопходне за функционисање насеља, као и проширење привредних зона и зона пословања, посебно дуж аутопута и обилазнице. Укупно планирано грађевинско подручје насеља Параћин, до планске 2025. године, износи **1884,60ha** или 91,8% подручја плана, односно 630m²/становнику, рачунајући са 30.000 становника до 2025. године.

У оквиру ОСТАЛОГ ЗЕМЉИШТА укупне површине **168,10ha** или 8,2% подручја плана, налазе се: пољопривредне површине (127,00 ha) и шуме (41,10 ha). Водно земљиште са зонама заштите од поплава, чини део грађевинског подручја.

Планирано грађевинско подручје насеља Параћин дефинисано је границом и обухвата све постојеће и планиране јавне и остале намене са следећом структуром коришћења грађевинског земљишта:

БИЛАНС ОСНОВНЕ НАМЕНЕ ПРОСТОРА

НАМЕНА	Постојеће стање 2015. (ha)	Учешће у ПГР (%)	Планирано 2026 (ha)	Учешће у ПГР (%)
Грађевинско подручје	1077,70	52,5%	1884,60	91,8%
Остало земљиште ван грађевинског подручја	975,00	47,5%	168,10	8,2%
Пољопривредно земљиште	907,30	44,2	127,00	6,2
Шумско земљиште	9,70	0,5	41,10	2,0
Водно земљиште	58,00	2,8	У грађ.п.	-
УКУПНО територија ПГР	2052,70	100,0%	2052,70	100,0%
Број становника	25.104		30.000	

ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА СА СТРУКТУРОМ КОРИШЋЕЊА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА

	НАМЕНА ПОВРШИНА	2015.		2026.	
		Површина (ha)	Учешће у гр.п.	Површина (ha)	Учешће у гр.п.
ПОВРШИНЕ ЗА ЈАВНЕ НАМЕНЕ		213,00	19,8%	508,00	27,3
1	Образовање и васпитање	5,70	2,7	7,20	0,4
	Основно образовање	3,70		4,20	
	Средње образовање	1,10		1,50	
	Предшколско образовање	0,90		1,50	
2	Здравствена заштита	3,00	1,4	3,00	0,2

3	Социјална заштита, здравство	0,15	0,1	1,00	0,1
4	Култура	1,00	0,5	2,60	0,1
5	Управа и администрација	1,85	0,9	2,40	0,1
6	Комуналне делатности	21,50	10,1	38,00	2,0
7	Посебна намена	5,00	2,3	-	-
8	Спорт и рекреација	10,90	5,1	20,30	1,1
9	Зеленило	5,00	2,3	75,60	4,1
10	Мешовите јавне намене	-		3,80	0,1
11	Објекти и мрежа саобраћајне и комуналне инфраструктуре, водно земљиште	158,90	74,6	354,10	18,6
ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА		687,00	63,7%	1352,00	72,7%
11	Становање	580,00	53,8	684,40	36,0
12	Комерцијалне и туристичке делатности	90,00	8,4	19,40	1,0
13	Мешовито пословање			332,70	17,5
14	Привређивање	16,50	1,5	300,00	15,8
15	Верски објекти	0,50	0,0	0,50	0,0
16	Туристичко спортско-рекреативни центар	-	-	15,00	0,8
ИЗГРАЂЕНО ГРАЂ. ЗЕМЉИШТЕ		900,00	83,5%	1860,00	100%
17	Неизграђено грађ. земљиште	177,70	16,5	-	
УКУПНО ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ		1077,70	100%	1860,00	100%

Предметном изменом ПГР-а дошло је до промене у правилима уређења и грађења јавних намена у наставку.

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

У оквиру ове намене промењена су правила уређења и грађења за намену СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ЦЕНТАР.

Планирана намена *специјализовани спортско-рекреативни центар* се планира у оквиру локације „Карађорђево брдо“, у северном делу, у директном контакту са акумулацијом и Кнеселачким потоком и планира се за плажу са плажним баровима, пунктовима за изнајмљивање опреме и сл, а коју треба повезати пешачким и трим стазама са површином у западном делу. У појасу од 50м, рачунајући од линије максималног успора

акумулације према брањеном подручју (КМУ=163,20мнм), забрањена је изградња сталних објеката већ само постављање покретних објеката павиљонског типа, покретне опреме и монтажано-демонтажних објеката.

Сви садржаји који се планирају на овом простору треба да буду повезани системом стаза, а који треба заједно са планираним садржајима да употпуне туристичке садржаје и да остваре континуирано уређење предметног простора.

У складу са тим коригован је и биланс површина за намену СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА.

Биланс површина – Спорт и рекреација

Р.бр.	ВРСТА ОБЈЕКТА	ПОСТОЈЕЋА ПОВРШИНА (ha)	ПЛАНИРАНА ПОВРШИНА (ha)
1.	Градски спортски центар „7. ЈУЛ“	5,20	5,20
2.	Реонски спортски центри	5,40	5,40
	РЦ „Борац“	3,80	3,80
	РЦ „Текстилац“	1,60	1,60
2.	Специјализовани спортско-рекреативни центар „Карађорђево брдо“ и	-	8,00
3.	Локални спортски центри	0,30	3,10
	ЛЦ „Глождак“	0,25	0,30
	ЛЦ „Текија“	0,05	1,50
	ЛЦ „Карађорђево брдо“	-	У оквиру школе
	ЛЦ „Главица“	-	1,30
1.-5.	УКУПНО	10,90	20,30

ЗЕЛЕНИЛО

У оквиру ове намене, према условима јавних предузећа, допуњен је општи приступ при уређењу зеленила, који се заснива на:

- Очувању постојећих зелених површина и њиховом адекватном преуређењу у функцији повећања заступљености у оквиру појединачних намена,
- Формирање нових уређених јавних зелених површина у функцији оплемењивања простора и опслуживања специфичних намена у функцији спорта, одмора и рекреације,
- Поред повећања заступљености зеленила, општи концепт преуређења се заснива на побољшању постојеће структуре зеленила у оквиру намена (допуна, замена, оживљавање појединих зона, функционално и естетско оплемењивање и сл),
- Коришћење зеленила у функцији стабилизације супстрата - заштите од клизања и ерозије,

- Функционалном и естетском обликовању зеленила у оквиру индивидуалних парцела и у оквиру специфичних намена (школских установа, комуналних објеката),
- Подизање заштитног зеленила у зонама утицаја у оквиру радних зона, а према осетљивим наменама,
- Уређење зеленила дуж речних токова у складу са водопривредним условима, а у функцији очувања обалских екосистема и заштите еколошких коридора;
- Уређењем и ревитализацијом континуираног појаса приобалог заштитног зеленила треба обезбедити појас аутохтоне вегетације чиме ће се очувати ток, приобаље и живи свет реке Црнице;
- Приликом реализације саобраћајница формирати заштитно зеленило у оквиру разделног острва, али на начин да не угрожава прегледност саобраћаја;
- Повезивање свих зелених површина у јединствен систем зеленила града.

Поред тога, део јавне зелене површине парк-шуме је прешао у ванграђевинско шумско земљиште-парк шуму, што је утицало на биланс површина намене ЗЕЛЕНИЛО.

Биланс површина – Спорт и рекреација

Р.бр.	Категорија зелених површина	ПОСТОЈЕЋА ПОВРШИНА (ha)	ПЛАНИРАНА ПОВРШИНА (ha)
1.	ПАРКОВИ	2,40	52,00
	Градски паркови	2,40	2,40
	Зонски паркови	-	9,60
	Парк шуме		21,76
2.	СКВЕРОВИ	2,60	5,00
3.	СПЕЦИФИЧНО ЗЕЛЕНИЛО	-	58,60
1.-5.	УКУПНО	5,00	115,60

Објекти и мрежа саобраћајне и комуналне инфраструктуре

САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Друмски саобраћај

Улична мрежа

Основни задатак планираног система уличне мреже је да прихвати и квалитетно опслужи локални саобраћај и то пре свега са сврхом стан-посао и да обезбеди увођење даљинског саобраћаја на најважнијим улазно-излазним правцима.

У функционалном смислу уличну мрежу Параћина чиниће следеће категорије саобраћајница:

- градске магистрала – обилазница
- градске магистрале
- градске саобраћајнице и
- сабирне саобраћајнице.

Постојећи улазно-излазни улични правци задржавају положај и функцију основних носилаца изворно-циљног и делом локалног саобраћаја.

Градска магистрала-обилазница планирана је западним ободом планског подручја при чему се у северном и јужном делу везује на државни пут 2.А реда бр.158. У наставку обилазница се пружа источним делом насеља од државног пута 2.А реда бр.158 до улице Царице Милице на правцу државног пута 1.Б реда бр.36.

Градске магистрале су саобраћајнице које се у основи надовезују на мрежу државних путева I II реда или повезују ове путеве. Ове саобраћајнице протежу се већим делом посматране територије, повезују различите градске садржаје (рад, становање, центар, образовање...) и опслужују значајан део изворно-циљног и локалног саобраћаја и део транзитног саобраћаја.

Градске саобраћајнице повезују стамбене и радне зоне са градским центром и осталим садржајима, опслужују највећим делом локални саобраћај и уводе локалне путеве у град.

Попречни профили улица димензионисани су према просторним могућностима и функционалном значају саобраћајнице у оквиру уличне мреже.

Државни пут 1.А реда бр.1 (аутопут-европски пут Е-75) и у наредном периоду представљаће најважнију саобраћајницу на планском подручју као део међународног коридора Х. Изградњом планиране обилазне саобраћајнице створиће се услови за јасно диференцирање транзитних и даљинских изворно-циљних кретања што ће омогућити рационалније, безбедније и ефикасније коришћење уличне мреже за локални саобраћај. Као саобраћајница високог функционалног ранга укрштања градске магистрале-обилазнице са магистралном двоколосечном електрифицираном пругом планирана су као денivelисана (надвожњаци), али су и сва остала укрштања са уличном мрежом планирана у складу са ППППН Инфраструктурног коридора пруге Београд-Ниш.

На планском подручју планирано је проширење регулационих профила и нове деонице улица у циљу формирања већ започетих уличних праваца или омогућавања приступа већем броју корисника.

Такође задатак планираног система уличне мреже је и да простор integriше локално и преко уличних праваца вишег ранга повеже кориснике мреже на ближе и даље окружење. Приступне улице услед недостатка простора делом су планиране и као колско-пешачке површине и „слепе“ улице са одговарајућим окретницама по потреби.

Изменама Плана у саобраћајном смислу предлаже се следеће:

1. Укидање планираног друмског моста у Улици Дилетово сокаче и предлог повољнијег алтернативног саобраћајног решења у односу на вежећи ПГР.

Планира се укидање друмског моста из Улице Дилетово сокаче предвиђеног важећим планом и даје се предлог повољнијег алтернативног саобраћајног решења у односу на тај план. У оквиру пројекта „Заштита Параћина од великих вода“ , на месту постојећег, изграђен је нови пешачки мост на реци Црници из Дилетовог сокачета ка насељу Адакале што омогућује повећање пропусне моћи у случајевима великих вода. Играђени мост је позициониран на месту постојећег пешачког моста, али је подигнут у односу на стари за 1м. Висинска разлика између новог моста и постојећег терена са једне и друге обале реке Црнице савладава се степеништем.

Ранијим решењима планиран је друмски мост преко постојећег пешачког, као веза насеља Адакале са Улицом Војводе Мишића. Имајући у виду велику висинску разлику између постојећег и новог пешачког моста као и услов заштите од великих вода реке Црнице, кота планираног друмског моста би морала бити виша од коте нивелете новоизграђеног пешачког, с обзиром на знатно већу дебљину коловозне конструкције друмских мостова у односу пешачке. Изградњом оваквог моста висинска разлика у котама будуће саобраћајнице са једне и друге стране реке била би веома велика, што је немогуће

савладати дозвољеним нагибима нивелете за градске саобраћајнице без знатног проширење регулације. Овакве рампе које би водиле на планирани мост угрозиле би све улазе у дворишта са једне и друге стране Дилетовог сокачета, јер је кота нивелете улице 131,00мнв, док би кота планираног моста била око 133,00мнв.

Уместо саобраћајне везе насеља Адакале са окружењем из Улице Дилетово сокаче планирана је потпуно нова саобраћајница, која се пружа паралелно са реком Црницом од Улице Немањине до Адакалске Улице, а која у продужетку излази на Улицу Мајора Марка. На овај начин се остварује знатно повољнија алтернативна саобраћајна веза насеља са примарном саобраћајном мрежом Параћина. Попречни профил планиране саобраћајнице од Немањине до раскрснице са краком Охридское улице (кп.бр. 2193/1) састоји се од коловоза ширине 6м и тротоара са једностране ширине 2.5м. Продужетак Адакалске улице до раскрснице са почетком Охридске улице (кп.бр. 2003/2) планиран је са коловозом ширине 3.5м и тротоаром са једне стране ширине 1.5м, до постојећег пешачког моста из Улице Николе Пашића. На овом делу пешачки токови се воде преко степеништа на постојећу стазу уз реку Црницу па све до пешачке рампе где се поново планира тротоар са обе стране, све до изласка на Улицу Мајора Марка. Сама веза планиране саобраћајнице са Улицом Немањином планирана је у виду једносмерног саобраћаног прикључка – само десна скретања (улив/излив) због близине друмског моста на реци Црници. Формирањем класичне трокраке раскрснице са пуним режимом скретања угрозила би се зона моста возилима која би скретала лево у нову улицу. Постојећи пешачки мост се задржава као пешачка веза насеља Адакале са окружењем. Од Адакалске улице, паралелно са јазом планирана је приступна саобраћајница са коловозом ширине 5.5м и тротоаром са једне стране ширине 1.5м, која би адекватно опслужила планиране садржаје на овом простору, а којом се уједно обезбеђује и приступ механизације и возила за потребе одржавања или реконструкције Јаз-а.

2. Услови за одвијање саобраћаја у зонама четири постојеће раскрснице на примарној саобраћајној мрежи:

- Изградња кружних токова односи се на следеће раскрснице:

1. раскрсница улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина (на к.п.бр. 5495/1 и 5495/2, 2290/7 и 2392/2 КО Параћин град)
2. раскрсница улица: Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића (на к.п.бр. 5508/1 и 5522/1 и 3263/3 КО Параћин град)
3. раскрсница улице: Немањине и Мајора Марка (на к.п.бр. 5465 и 169/1 КО Параћин град)
4. у улици Томе Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врпчанске улице (на к.п.бр. 5456 и 5475, 84/1 и 85 КО Параћин град)

Када су у питању конкретне раскрснице предлаже се реконструкција из четворокраких у кружне уз проширење регулације и рушење појединих објеката и то за:

1. раскрсницу улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина (на к.п.бр. 5495/1 и 5495/2, 2290/7 и 2392/2 КО Параћин град)
2. раскрсницу улица: Немањине и Мајора Марка (на к.п.бр. 5465 и 169/1 КО Параћин град)
3. у улици Томе Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врпчанске улице (на к.п.бр. 5456 и 5475, 84/1 и 85 КО Параћин град)

Елементи за пројектовање све четири предметне раскрснице:

- Пројектна брзина 30 - 40км/х

- Саобраћајно оптерећење: средње
- Меродавно возило: ТТВ-тешко теретно возило

Раскрсница Улице Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина је семафорисана и налази се у централном делу града, са великим интензитетом пешачких токова.

На овој локацији планирана је кружна раскрсница спољног пречника 33м са два улива из сваког прилазног правца и по једним изливом. Различити смерови се раздвајају разделним острвима а унутрашњи кружни подеоник је пречника 7.5м (ширина кружног прстена 9м). Оправданост изградње кружне раскрснице на месту четворокраке је у томе што су улице Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина планиране као саобраћајнице истог ранга, што је један од предуслова за избор кружне раскрснице као адекватног саобраћајног решења. Изградња ове раскрснице захтева рушење постојећег објекта у контакту на кп.бр. 2290/26 КО Параћин.

Раскрсница улица: Немањине и Мајора Марка је семафорисана и налази се у североисточном делу града. Имајући у виду да се не налази у самој централној градској зони и да се ради о две саобраћајнице сличног ранга постоји оправданост у изградњи раскрснице са кружним током. На овој локацији постоје просторне могућности за увођење кружне раскрснице спољног пречника до 36м са по два улива из сваког прилазног правца, осим из Улице Радомира Николића Пикуле и по два излива, осим из исте улице где су предвиђени један улив и један излив. Унутрашњи кружни подеоник је пречника 15м. Планира се директно изливање десних скретања из Улице Мајора Марка у Улицу Радомира Николића Пикуле.

Имајући у виду постојеће стање реализоваће се оваква кружна раскрсница са малим залажењем у комплекс споменика (кп. бр. 169/1 КО Параћин) као и у парцели Стакларе (кп. бр. 169/2 КО Параћин). Изградња овако димензионисане кружне раскрснице захтева и експропријацију дела кп. бр. 171 КО Параћин, као и дела кп. бр. 403 КО Параћин. Оправданост изградње кружне раскрснице на месту четворокраке семафорисане може се наћи и у томе што приоритетни правац, заправо, представљају Улице Немањина и крак Мајора Марка од Немањине ка Улици Томе Живановића, посебно гледано по протоку возила. На овај начин би се повећала брзина проласка возила кроз раскрсницу и смањило саобраћајно оптерећење.

Раскрсница улица: Томе Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врапчанске улице није семафорисана. Налази се у северном делу града. У питању је деоница државног пута II А реда бр. 158, која се према референтном систему Републике Србије третира као деоница кроз насеље (Улице Томе Живановића – Врапчанска) на стационажи км 97+300 и да се ради о смакнутим прикључцима, који имају низ негативних последица по целокупан ниво услуге на раскрсници

Као улазна документација за предметну раскрсницу коришћена је „Процена утицаја пута на безбедност саобраћаја на раскрсници државног пута IIА реда број 158 (Улице Томе Живановића и Врапчанска) са улицом Чика Тасином, на к.п. 5456, 5475, 84/1 и 85 К.О. Параћин град у Параћину”. Овом проценом, поред анализе постојећег стања одвијања саобраћаја, предвиђена су и два додатна варијантна решења (семафоризација раскрснице и изградња кружне раскрснице). Применом вишекритеријумског вредновања вршен је избор оптималног решења. Оптимално решење је послужило као основа за израду планског решења.

Имајући у виду постојеће стање реализоваће се кружна раскрсница са залажењем на кп.бр. 84/1 КО Параћин. У оквиру расположивог простора постоје могућности за изградњу кружне раскрснице, али са рушењем, већ урушеног објекта на кп.бр. 84/1 КО Параћин.

Оправданост изградње кружне раскрснице на месту смакнуте четворокраке је у самој њеној геометрији. Наиме, осовине приступних улица Врапчанске и Чика Тошине смакнуте су за око 18-19м, а предложеном кружном раскрсницом све осовине се уводе у једну тачку. Са становишта безбедности саобраћаја кружна раскрсница је у овом случају боље решење јер су раскрснице са смакнутим осовинама небезбедне обзиром на повећавање броја конфликтних тачака, нарочито за случај преласка правца Чика Тасина – Врапчанска и обрнуто кроз зону раскрснице. С обзиром да се ради о државном путу IIА реда бр. 158 који се поклапа са Улицом Томе Живковића – Улицом Врапчанском овакви (постојећи и Планирани ПГР-ом) смакнути прикључци нису адекватна решења. На овај начин би се скратило време проласка возила кроз раскрсницу.

У складу са напред наведеним као и Условима Друштва с ограниченом одговорношћу „Путеви Србије“ на овој локацији планирана је кружна раскрсница спољног пречника до 32м са по два улива/излива из прилазних/излазних праваца Улице Томе Живановића, и по једним уливом и једним изливом из Улица Врапчанске и Чика Тасине. Унутрашњи кружни подеоник је пречника 14м.

Раскрсница улица: Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића није семафорисана. Ова раскрсница се налази на деоници државног пута II А реда бр. 158, која се према референтном систему Републике Србије третира као деоница кроз насеље (Улице Ђурађа Бранковића – Видовданска) на стационажи км 98+948.40. Налази се, такође, у централном делу града.

Као улазна документација за предметну раскрсницу коришћена је „Процена утицаја пута на безбедност саобраћаја на раскрсници државног пута IIА реда број 158 (Улице Видовданска и Ђурађа Бранковића) са Улицом Мајора Гавриловића, на к.п. 5508/1, 5522/1 и 3263/3 К.О. Параћин град у Параћину. Проценом су, као и за претходну раскрсницу, поред анализе постојећег стања одвијања саобраћаја, предвиђена и два додатна варијантна решења (семафоризација раскрснице и изградња кружне раскрснице). Применом вишекритеријумског вредновања вршен је избор оптималног решења. Оптимално решење је послужило као основа за израду планског решења.

У складу са напред наведеним, као и Условима Друштва с ограниченом одговорношћу „Путеви Србије“ на овој локацији се задржава четворокрака раскрсница. У Планском решењу сама зона раскрснице – саобраћајно решење преузето је из ПДР-а на потезу друмског моста на реци Црници на траси Улице Ђурађа Бранковића у Параћину, а где су јасно дефинисане посебне саобраћајне траке на самом прилазу раскрсници, као и пешачки и бициклички токови.

Јавни градски саобраћај и у наредном периоду обављаће се аутобуским подсистемом.

Паркирање возила у захвату планског подручја обављаће се у оквиру парцела корисника и на јавним површинама (издвојеним паркиралиштима и уличној мрежи) према важећим нормативима и пројектованом режиму саобраћаја, а у складу са планираном наменом конкретног простора.

Пешачке и бицикличке стазе планиране су у заједничком коридору обострано уз реку Црницу од централног градског подручја до насеља Главица. У ул. Краља Петра I планирано је повећање површина намењених пешачком саобраћају обзиром да је део коловозних површина планиран за пешачки саобраћај. У оквиру планираних попречних профила улица планиране су пешачке стазе или тротоари.

Аутобууска станица планирана је на постојећој локацији у ул. Томе Живановића као путнички терминал за приградски и међуградски саобраћај. Локација аутобуске станице је повољна у смислу близине железничке станице и градског центра као и у односу на положај основне уличне мреже.

Железнички саобраћај

У наредном периоду према развојним плановима „Инфраструктура железница Србије“ планирана је реконструкција и модернизација магистралне двоколосечне електрифициране железничке пруге Београд-Младеновац-Лапово-Ниш-Прешево-државна граница (Табановце) на коридору Х у двоколосечну пругу високих перформанси за мешовити (путнички и теретни) саобраћај и комбиновани транспорт, при чему неће доћи до промене трасе и нивелете пруге и без промене постојећег пружног појаса. Планира се и задржавање постојеће железничке пруге Параћин-Стари Поповац.

На позицијама укрштања уличне мреже са магистралном двоколосечном пругом планирана су денивелисана укрштања (надвожњаци) на позицијама укрштања са планираном градском магистралом-обилазницом и улицама Шумадијском и Мајора Гавриловића као и подвожњак у ул. Стришкој. За денивелисана укрштања ове пруге са улицама Шумадијском, Мајора Гавриловића и Стришком планирана је израда планова детаљне регулације (постоји важећи план детаљне регулације за градску магистрално-обилазницу).

Укрштања са једноколосечном неелектрифицираном пругом Параћин-Стари Поповац планирана су у нивоу.

ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водоснабдевање

Параћин за водоснабдевање користи две врсте изворишта и то каптирани извор "Света Петка" и бушене бунаре.

Основно извориште је каптирани извор "Света Петка", који се налази у селу Извор, на 16 km од Параћина. Од изворишта вода се гравитационо доводи до резервоара на Карађорђево брду (запремина: $2 \times 1500 \text{ m}^3$, КП/КД = 194,1/190,00). Из резервоара вода се дистрибуира у односу 60 : 40 Параћину и Ћуприји посебним одводима, за Параћин ф 350 mm а за Ћуприју ф 400 mm. На одводу према Ћуприји се налази прекидна комора, испред које је одвојен допунски довод за Параћин пречника ф 250 mm.

У складу са условима ДОО «Србијаводе» око растеретне коморе просторном организацијом обезбеђена је зона заштите.

Друго извориште су бунари (изворишта „Горуње“, „Стрижа“, „Параћин“ и „Данково“) и они су укључени у дистрибутивни систем преко мањих резервоара или директно. Извориште „Параћин“ се у будућности гаси. Тренутно расположиви капацитет постојећих изворишта се креће од 120 до 200 л/с.

Сопствене бунаре имају и поједине организације.

Са дистрибутивног система, поред Параћина и насеља обухваћених планом, водом се снабдева и већи број села.

Изворишта задовољавају садашње потребе за водом.

Дистрибутивни систем функционише у оквиру две висинске зоне, са границом од 170 мнм. Потрошачи друге зоне се снабдевају водом преко хидрофора.

На основу планираног броја становника и процењене норме потрошње воде од 600 л/ст/дан, потребна количина воде за пиће на крају планског периода износи око $Q_{срдн} = 240 \text{ л/с}$.

Просторним планом РС и Водопривредном основом РС предвиђено је трајно решење водоснабдевања Параћина са Расинско-поморавског регионалног система водоснабдевања. Поред коришћења подземних вода и изграђене акумулације "Ћелије" на

реци Расини, у оквиру овог система предвиђена је изградња акумулације "Забрега" на реци Црници и акумулације "Бељаница" на реци Ресави. Воде из планираног регионалног система водоснабдевања довешће се до планираног резервоара "Текија".

До реализације регионалног система, водоснабдевање Параћина и осталих насеља обављаће се из локалних изворишта водоснабдевања. Урађен је Генерални пројекат насеља општине Параћин. Овим пројектом поред постојећих изворишта водоснабдевања (чије се проширење планира) планирано је коришћење нових изворишта водоснабдевања: извор "Топлик"(70 л/с), извор "Грза"(25 л/с), водозахват "Црница" (200 л/с), извориште "Својново - Дреновац" (40 л/с). На свим извориштима, као и око објекта система за водоснабдевање, треба спровести мере санитарне заштите.

У оквиру дистрибутивног система, да би се цела територија града покрила квалитетним системом водоснабдевања, предвиђене су следеће активности:

- Изградња и реконструкција примарне дистрибутивне мреже
- Изградња и реконструкција секундарне мреже.
- Реконструкција довода од изворишта "Света Петка".
- Изградња резервоара "Текија" укупне запремине 10.000 m³. Резервоар градити етапно, са коморама од по 5.000 m³.
- Смањење губитака у водоводној мрежи

Одвођење отпадних вода

Систем за одвођење отпадних вода Параћина је сепаратан, тј. посебно се одводе санитарне а посебно атмосферске отпадне воде.

Санитарне отпадне воде из насеља одводе се главним колектором до постројења за пречишћавање отпадних вода које се налази на локацији "Змич". Капацитет постројења је 29.000 ЕС. Изграђени су објекти за механичко пречишћавање, а биолошко пречишћавање обавља се у лагуни површине 12,0 ha.

Канализациони систем је углавном гравитациони. У Данкову постоји црпна станица која санитарне отпадне воде потискују у колектор. Код школе Ђура Јакшић такође постоји једна мања црпна станица, која санитарне отпадне воде потискује у канализацију.

Систем за одвођење санитарних отпадних вода покрива центар насеља Параћин, Глождак, Данково, Врапчане, Јагодњак, Горња Мала, Жабаре и Рибница. Текија и Главица имају делимично изграђену канализациону мрежу. У деловима насеља где не постоји фекална канализација санитарне отпадне воде се одводе у септичке јаме.

Атмосферске отпадне воде са територије насеља се одводе делом системом кишне канализације а делом површински отичу до најближих реципијената. Повољност за одвођење атмосферских вода је та што главни реципијент, река Црница, протиче средином насеља. С друге стране евакуацију атмосферских вода отежава конфигурација терена, који је у насељу већим делом раван, а постоје и депресије.

Највећи број колектора који прикупља атмосферске воде из насеља уведен је у реку Црницу. Атмосферске воде из Данкова системом кишне канализације се одводе у канал за одводњавање "Данково". Процедне и површинске воде из дела насеља Текија се каналом одводе до кишног колектора у Видовданској улици. Део атмосферских вода из северног дела насеља се одводи у канал поред пута за Ћуприју.

Концепт одвођења употребљених и атмосферских вода базиран је на следећим принципима:

- Систем је конципиран као сепаратан

- Систем за одвођење отпадних вода треба да покрије целу територију града
- Индустијске отпадне воде третирати унутар индустријских комплекса
- Отпадне воде пречистити пре упуштања у реципијент

За остварење ових циљева потребно је предузети следеће активности:

- Потребно је урадити колекторе да би се одвеле отпадне воде из насеља Текија и Главица, као и изградити колекторе из новопланираних делова насеља.

- Извршити изградњу и санацију индустријских предтретмана.

- Изградити нове кишне колекторе, зацевити постојећи путни канал до Стриже, процедурне и површинске воде из Текије увести у овај зацевљени путни канал, изградити кишне колекторе у планираним насељима. Атмосферске воде из дела Параћина северно од аутопута отвореним каналом поред аутопута увести у јаз.

- Планира се и изградња одводних канала у циљу ефикаснијег одводњавања атмосферских вода.

- Обезбедити заштиту и коришћење вода интегралним управљањем водама, спровођењем мера за очување површинских и подземних вода, њихових резерви, квалитета и количина, као и поштовањем забране испуштања непречишћених и недовољно пречишћених отпадних вода у крајњи реципијенту складу са Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон);

Регулација водотокова

На реци Црници урађена је пољска регулација са одбрамбеним насипима на деоници од ушћа у Велику Мораву до излаза из Параћина, а потом и кроз сам Параћин, све до моста на путу за Главицу.

Градска регулација је урађена од почетка комплекса фабрике штофова до моста у улици Стефана Првовенчаног, у дужини око 2,1 km. Облагање корита изведено је и у зони аутопута.

Канал "Јаз" је делом зацевљен кроз комплекс фабрике стакла и испод Немањине улице. Пречник зацевљеног дела је ф 1000 mm. У комплексу фабрике стакла на каналу је урађена преливна устава, где се вишак воде одводи у Црницу.

У циљу заштите од поплава, спречавања даље ерозије и амбијенталног уређења простора предвиђена је комплетна регулација реке Црнице кроз подручје обухваћено планом са повећаним степеном заштите. Укупна дужина планиране регулације је 5,7 km. Предвиђена је регулација Текијског потока у дужини око 2,5 km, Бачијског потока у дужини од око 1,4 km, Лозичког потока у дужини око 1,2 km и Кнеселачког потока у дужини око 2,0 km. Предвиђена је и изградња канала за одводњавање у укупној дужини око 4,0 km.

Такође треба извршити санацију преграде и акумулације на Кнеселачком потоку. Потребно је извршити сва испитивања, анализе као и израду техничке документације у складу са Законом о водама и Законом о планирању и изградњи, како би се утврдиле карактеристике, стабилност, водонепропусност слојева, функционалност и безбедност саме акумулације.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Правовременим планирањем, изградњом нових и реконструкцијом постојећих електроенергетских објеката елиминисаће се утврђени недостаци у функционисању електроенергетског система.

Радови се могу изводити на основу одобрене техничке документације и прибављених решења и дозвола надлежних органа, сагласно Закону о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014 и 145/2014).

Приоритете реализације радова на ниском и средњем напону утврдиће надлежни орган оператора дистрибутивног система, а на високом напону оператор преносног система, ЈП „Електромрежа Србије”.

На напонском нивоу 110kV потребно је у планском периоду реализовати следеће радове:

- Изградити нову ТС 110/35/10kV „Параћин 4“ 2х31,5 MVA, поред локације постојеће ТС 35/10KV „Параћин 1“. Иста ће омогућити квалитетно напајање подручја у коме се планирају нове радне зоне, као и села на другој обали Велике Мораве.

Прикључак нове ТС извести повезивањем на постојећи далековод 110kV Јагодина - Крушевац, број 152/4. Пошто још увек нису прецизно дефинисане ни локација трафостанице ни траса прикључног далековода, обе су на графичком прилогу дате оријентационо.

Изградња овог објекта, укључујући и напојни далековод, предвиђена је просторним планом РС за период 2010. године до 2021. године и представља један од приоритета које ће реализовати ЈП "Електромрежа Србије".

- Постојеће ТС „Параћин 1“ 110/35kV и „Параћин 3“ 110/10kV треба реконструисати у циљу повећања снаге на коначну снагу од 2х31,5MVA у обе ТС.

Постојећа ТС „Параћин 3“ 110/10kV је недовољно искоришћена с обзиром на расположиву снагу због чега је потребно проширити постојећи 10kV кабловски развод са исте, за напајање ТС 10/0.4kV суседних подручја.

Изменама Плана планира се изградња прикључног вода за нову ТС 110/35 kV „Параћин 4 (Змич)“ која ће се прикључити на далековод број 152/4 110kV ТС Јагодина 4 – ТС Параћин 1, као и реконструкција овог далековода у дужини од око 25 km.

На напонском нивоу 35kV треба обезбедити повећање снаге у ТС 35/10kV доградњом нових или заменом постојећих трансформатора трансформаторима веће снаге. Изузетак чини ТС „Параћин 1“ у којој постојећа снага од 2х8MVA представља максимум.

Због преоптерећености постојећих 35kV каблова за напајање ТС „Параћин 1“ и „Параћин 3“ треба положити нове резервне каблове поред постојећих од ТС 110/35kV „Параћин 1“.

Такође за међувезу ТС „Параћин 2“ и „Параћин 3“ треба као резерву положити 35 kV кабл истих карактеристика.

На напонском нивоу 10kV изградња и реконструкција електроенергетских објеката вршиће се према плановима оператора дистрибутивног система и студији развоја „Даљи развој ЕД мреже и избор средњег напона на подручју ЕД Параћин”. За сада је, у границама плана, планирано полагање следећих 10kV каблова:

- од трафостанице 110/10kV "Параћин 3" до трафостаница 10/0.4kV "Индустријска зона 3" и "Индустријска зона Змич",

- од трафостанице 10/0.4kV "Живке Дамјановић" до трафостанице 10/0.4kV "Магнум",

- од трафостанице 10/0.4kV "Косовска" до постројења поред трафостанице 10/0.4kV "Шљункара",

- од трафостанице 110/10kV "Параћин 3" до трафостанице 10/0.4kV "Сточна пијаца 1", "Стрижко насеље 2" и "Бахус", и

- од трафостанице 10/0.4kV "Хладњача" до трафостанице 10/0.4kV "Рајић Компани".

На делу конзума напојеног из ТС 35/10kV и 10/0.4kV реализација ових послова такође ће се одвијати према плановима оператора дистрибутивног система зависно од финансијских могућности.

На графичком прилогу приказане су неке од локација на којима се предвиђа изградња трафостаница 10/0.4kV. Ове локације дате су оријентационо по предлогу надлежне електродистрибуције, при чему су могућа одступања при реализацији, у зависности од конкретних потреба и динамике изградње објеката. Нове трафостанице 10/0.4kV могу се градити и на другим локацијама уколико се укаже потреба.

Нисконапонска мрежа је најугроженији део електродистрибутивног система због чега се мора сукцесивно реконструисати, а нова градити на бетонским стубовима са одговарајућим пресеком проводника.

Јавно осветљење у наредном периоду треба модернизовати коришћењем натријумових извора високог притиска или савременијих и економичнијих.

У наредном периоду расположиви потенцијали обновљивих извора енергије ће се више користити. Локална самоуправа је дужна да дефинише локације и капацитете уз услов да не угрози животну средину и реализацију изградње малих хидроелектрана (МХЕ) предвиђених катастроом из 1986. године.

Решења и планови за ове објекте, по њиховом дефинисању од стране локалне самоуправе сматрају се саставним делом ПГР-а и могу се градити без ограничења, сагласно Закону о планирању и изградњи.

Изменама плана планира се следеће:

Преко подручја излетничког насеља 7. јули прелази далековод 35 kV који има заштитни појас у коме се не могу без претходне сагласности енергетског субјекта градити објекти, изводити друге радње или засађивати дрвеће и друго растиње. Сагласност се издаје по испуњености услова енергетског субјекта из члана 218, став 7. Закона о енергетици, које инвеститор објекта/радова доказује достављањем елабората овереног од стране овлашћеног лица у складу са законом. На подручју су изграђене 2 МБТС 10/0,4 kV, а у складу са новим захтевима за прикључење биће потребно да се изгради подземна или надземна НН мрежа, СН мрежа и одговарајући број нових МБТС 10/0,4 kV.

Подручје дела насеља Адакале у којем је планирана изградња улице има постојеће подземне СН инсталације (10 KV) и надземне и подземне НН инсталације (1 kV). Постоји изграђен подземни кабловски вод 10 kV из ТС 110/10 kV/kV Параћин 3 до МБТС 10/0,4 KV/KV Стакленик 2, а затим ка МБТС 10/0,4 KV/KV Стакленик 1. Из ње је изграђен кабл истог типа до МБТС 10 /0,4 KV /KV Адакале 1. Заједно са овим каблом на изводу Стакленик, до пешачког моста код базена Престиж је положен још један кабл истог типа и пресека. Планиран је наставак овог кабла до будуће МБТС 10/0,4 kV/kV 2x1000 KVA на месту некадашњег балона за фудбал на кл.бр. 2173/4 КО Параћин-град. Планира се и спајање ове будуће МБТС 10/0,4 KV/kV 2x1000 KVA са постојећом МБТС 10/0,4 kV/KV Стакленик 2. Постоје изграђени и подземни НН водови у улицама Ж. Петровић, Адакалска који су постављени од осигурачких летви у постојећим МБТС 10/0,4 kV/KV Адакалска, Адакалска 1, Стакленик 1 и Стакленик 2 до КПК на фасадама колективних зграда или до ормара мерних места (ОММ) за пословне објекте, као и до изводних стубова одакле се наставља надземна мрежа НН Надземна мрежа НН постоји у улицама Живке Петровић, Адакалска и Охридска, са бетонским стубовима са обеју страна пута и изграђена је самонесећим кабловским снопом (СКС). Планирана је изградња још једне МБТС 10/0,4 kV/kV 2x1000 kVA, која ће се градити ради омогућавања прикључења планираног стамбеног колективног објекта са близу 300 станова на кл.бр. 2173/4, 2173/13 и 217314 све КО Параћин-град. У складу са новим захтевима за прикључење планира се изградња НН мреже, СН мреже и нове МБТС 10/0,4 kV/kV. Мрежа НН ће бити грађена надземно на бетонским стубовима са СКС-ом или подземно са кабловима одговарајућег типа. СН мрежа ће бити грађена подземним кабловским водовима одговарајућег типа, а МБТС 10/0,4 kV/KV, треба да су за снагу од 1000 kVA.

За изградњу кружног тока на раскрсници улица Царице Милице, Немањине, Краља Милутина и Војводе Мишића, планира се измештање више подземних водова 10 kV, који би изградњом остали у раскрсници. То су водови између ТС 10/0,4 kV/kV Марјановић зграда до ТС 35/10 kV/kV Параћин 3, од МБТС 10/0,4 kV/kV Јагодњак 1 МБТС 0,4 kV/kV Браће Југовић. У зони планираног кружног тока постоји и надземна мрежа НН на бетонским стубовима изграђена са СКС-ом, као и метални стубови који су прикључени подземним водовима. Ова надземна мрежа се такође планира за измештање или каблирање на одговарајући начин.

За изградњу кружног тока на раскрсници улица Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића, планира се измештање више подземних водова 10 kV, који би изградњом остали у раскрсници. То су изводи 10 водови kV између ТС 35/10 kV/kV Параћин III-Иван Милутиновић, Охридска и Млекара Михајловић, Такође, у зони планираног кружног тока постоји и надземна мрежа НН на бетонским стубовима изграђена са СКС-ом, као и метални стубови који су прикључени подземним водовима. Ову надземну мрежу је такође потребно изместити или каблирати на одговарајући начин.

За изградњу кружног тока на раскрсници улица Немањине и Мајора Марка планира се измештање више подземних водова 10 kV, који би изградњом остали у раскрсници. То су изводи 10 водови kV између ТС 110/10 kV/kV Параћин 3 Индустријска Зона, Извод Колонија СФС из ТС 35/10 kV/kV Параћин II. У зони захвата је и кабл 35 kV који је изграђен између ТС 35/10 kV/kV Параћин II и ТС 35/10 kV/kV Параћин III. Такође, у зони планираног кружног тока постоји и надземна мрежа НН на бетонским стубовима изграђена са СКС-ом, као и метални стубови који су прикључени подземним водовима. Ова надземна мрежа се такође планира за измештање или каблирање на одговарајући начин.

За изградњу кружног тока на раскрсници улица Т. Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врапчанске улице у зони раскрснице остаје подземни вод 10 kV, који је у тротоару улица Т. Живановић и Врапчанска. Такође, у зони планираног кружног тока постоји и надземна мрежа НН на бетонским стубовима изграђена са СКС-ом, као и метални стубови на средини пута, који су прикључени подземним водовима. Ова надземна мрежа се такође планира за измештање или каблирање на одговарајући начин.

Ближе услове за пројектовање и прикључење, као подлогу за израду пројекта за грађевинску дозволу (или пројекта за извођење). Огранак Електродистрибуција Јагодина ће прописати у редовном поступку у обједињеној процедури.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ И ПТТ

Савремене приступне мреже треба да :

- Омогуће различите типове корисничких сервиса (POTS, triple play, мултимедијалне),
- Буду флексибилне и изграђене модуларном опремом,
- Обезбеђују ефикасно коришћење пропусног опсега,
- Омогућавају интегрисано управљање телекомуникационом опремом и сервисима,
- Буду једноставне конфигурације и релативно једноставна за одржавање и експлоатацију,
- Буду изграђене опремом која је компактна и поуздана (carrier grade),
- Отворене за будуће архитектуре (како би подржала сервисе базиране на технологијама као што су : point- to- point Ethernet, point- to- Multipoint GPON,
- Буду економски исплатива.

Телекомуникациона мрежа нове генерације (Next Generation Network - NGN) мора да обезбеди широк спектар различитих сервиса корисницима:

- POTS сервис
- IN сервисе,
- Дигиталне изнајмљене линије различитих протока,
- Брзи приступ Интернету,
- Виртуелне приватне мреже на L2 нивоу (L2 VPN),
- Виртуелне приватне мреже на L3 нивоу (L3 VPN),
- Интегрисани пренос гласа, података и видео сигнала ("triple play" сервис),
- Мултимедијалне асиметричне и симетричне сервисе са пропусним опсегом до 100Mbit/s по кориснику.

Поменути сервиси ће се реализовати коришћењем IP приступних уређаја (са функцијом MSAN/DSLAM) и CPE корисничке опреме (кућни уређај RGW, SIP IAD - Integrated Access Device, STB. switch-ева, терминала оптичке приступне мреже, рутера) у приступној мрежи.

Савремена архитектура приступних мрежа подразумева примену оптичких каблова у приступној мрежи (архитектуре FTTH/B/C) и UTP или оптичке каблове на корисничкој локацији (стан, локација бизнис корисника).

С обзиром на преносне медијуме и архитектуру, приступна мрежа се може реализовати као:

- Приступна мрежа са бакарним кабловима - подразумева FTTN мрежну архитектуру у којој се IP приступни уређаји везују са централном концентрацијом коришћењем оптичких каблова (изузетно се могу повезивати међусобно у конфигурацији ланца- subtending до 3 уређаја у низу), док се за везу од концентрације до претплатника користе бакарни DSL- каблови према IEC 62255 стандарду.

- Оптичка приступна мрежа - подразумева FTTB и FTTH мрежну архитектуру.
- Бежична приступна мрежа - подразумева коришћење CDMA.

Приступна мрежа са бакарним кабловима

Уколико техноекономска анализа покаже оправданост инвестиција, користећи постојећу технологију изградње приступне мреже DSL бакарним симетричним кабловима, онда ће се планирати нови објекти децентрализоване бакарне приступне мреже за сва насеља на територији општине Параћин.

Приликом децентрализације бакарне приступне мреже реконструисаће се приступне мреже чији ће чворови односно приступни уређаји бити смештени у постојећим грађевинским објектима у којима су и сада смештени.

Приликом децентрализације приступне мреже реконструкција ће се вршити новим кабловима уз евентуално задржавање постојећих каблова.

Приступна мрежа са бакарним кабловима - подразумева FTTN (Fibre To The Node) мрежну архитектуру у којој се IP приступни уређаји везују са централном концентрацијом (односно у изузетним случајевима и међусобно) коришћењем оптичких каблова, док се за везу до претплатника користе бакарни DSL каблови, који имају електричне карактеристике које су оптимизоване за пренос дигиталних сигнала великих протока, као што су ADSL/2+, VDSL2, а њихове карактеристике су дефинисане међународним стандардима IEC 62255 и „Техничким условима за симетричне каблове са више парица или четворки, намењеним за широкопојасне дигиталне комуникације"- РАТЕЛ-2010.год.

Поред постављања нових телекомуникационих уређаја и проширења постојећих који су лоцирани у објектима у власништву или закупу Телекома, планира се и даље постављање мултисервисних приступних платформи, као и друге телекомуникационе опреме у уличним кабинетима у склопу децентрализације телекомуникационе мреже.

Оптичка приступна мрежа

Приступна мрежа са оптичким кабловима подразумева FTTB (Fibre To the Building) и FTTH (Fibre To the Home) мрежну архитектуру.

У постојећој мрежи оптички каблови грађени су до великих бизнис корисника у архитектури FTTB. Наставља се убрзана изградња мреже оптичких каблова до готово свих већих бизнис корисника у FTTB/FTTP топологији уз коришћење различитих типова корисничких уређаја (switch, ruter, SIP IAD, RGW, терминали оптичке приступне мреже). Овако грађена телекомуникациона мрежа ће обезбедити задовољење различитих захтева великих бизнис корисника (LAN и WAN интерконеције, виртуелне приватне мреже, FC, као и различите мултимедијалне апликације).

Бежична приступна мрежа

Бежична приступна мрежа се примењује када урађена техноекономска анализа показује оправданост оваквог начина решавања приступне мреже (рурална брдско-планинска подручја) или као привремено решење где не постоје услови за кабловску приступну мрежу (немогућност добијања локацијске дозволе и слично). Краткорочним плановима предвиђамо коришћење CDMA технологије за бежичне приступне мреже.

Транспортна мрежа

Транспортна мрежа се интензивно развија и мења, тако да се за плански период који је веома дуг не могу дати предвиђања. Може се једино говорити о краткорочним плановима. Наводимо неке од активности у наредном периоду:

- Проширење међународне транспортне мреже
- Проширење капацитета OTN/DWDM мреже
- Искључење PDX уређаја и SDH уређаја старе генерације
- Миграција Mobile Backhaul мреже са PDX/SDH засноване мреже на Ethernet засновану мрежу.
- Увођење агрегационих CET рутера
- Потпуна имплементација IPv6 протокола
- Постепена замена уређаја ALU 1670 у националној мрежи.

Нове локације приступних уређаја ће се директно преко оптичких влакана везати на агрегациони чвор или надређени Edge рутер. Повезивање 3G IP базних станица обавиће се оптичким приводом и одговарајућим уређајем система преноса или изградњом или проширењем PP линкова. Изузетно могу се користити HDSL модеми по бакарним парицама.

За локације приступних чворова где није техноекономски исплатива изградња оптичког кабла или је тешко обезбедити сагласности ради се PP линк.

У агрегационом нивоу транспортне мреже планира се:

- Изградња пасивних OTN/WDM мрежа за потребе повезивања IP AN (MSAN/ DSLAM), бизнис корисника, RR HUB локација, базних станица и CET(Carrier Ethernet Transport) чворова и
- Изградња CET(Carrier Ethernet Transport) мреже или проширење CDX мреже за потребе повезивања RR HUB локација и базних стапица.

Оптички каблови

Постојећа мрежа се континуирано унапређује са циљем да се свим корисницима на територији Републике Србије пружи квалитетни и разноврсни телекомуникациони сервиси, а инфраструктурна мрежа оптичких каблова представља основни физички медијум за телекомуникациони пренос.

Дугорочно посматрано планира се проширење капацитета постојећих магистралних оптичких каблова. Такође се планира изградња односно реконструкција оптичких каблова за повезивање нових локација приступних уређаја (MSAN/DSLAM), за потребе повезивања базних станица мобилне телефоније и CDMA базне станице, за потребе повезивања локација великих бизнис корисника, за потребе изградње редундантне и поуздане агрегационе мреже и за повезивање ТВ студија са IP/MPLS мрежом.

При избору трасе оптичких каблова, уз поштовање техничких услова и прописа, тежи се минималним трошковима полагања каблова а кроз експлоатацију максималној доступности за брзо отклањање сметњи. Води се рачуна о следећем:

- да је дужина кабла што мања,
- да је геолошки састав земљишта са становишта полагања што повољнији,
- да на траси нема клизишта,
- да је траса кабла приступачна у току свих временских прилика.

Комутациона мрежа

Дигитална приступна мрежа треба да омогући пренос говорних сигнала, дигиталних сигнала, података, широкопојасних сервиса, *triple play* сервиса и да након увођења локалних централа класе 5 (NGN мрежа) обезбеди нове сервисе (VoIP и сл.)

Планира се оптичким и xDSL кабловима.

У циљу проширења приступне мреже планира се децентрализација мреже изградњом: Мултисервисних приступних чворова (MSAN-MultiService Access Node), WLL и/или CDMA (фиксни-бежични) приступ. Проширење мреже планира се сукцесивно на бази реалних и процењених захтева за новим прикључцима и услугама.

Поштанска мрежа

У циљу побољшања постојећег стања поштанског саобраћаја предвиђено је:

- отварање нових поштанских јединица у туристичким деловима и дестинацијама за функционисање дела поштанских јединица као система сталних, односно сезонских уговорних пошти;

- увођење мобилних поштанских шалтера (минимално за сваки округ по један) који би, по одређеном распореду, обилазили удаљена села.

За измену Плана планира се следеће:

На местима на којима је превиђена изградња путне ТК кабловске канализације, планира се изградња додатне кабловске инфраструктуре, за потребе јавних комерцијалних ТК услуга. Ова кабловска инфраструктура би омогућила даљи развој тзв. „Дигиталних коридора“, са циљем повезивања објеката дуж планираних путних коридора на јавну телекомуникациону мрежу, као и за обезбеђивање широкопојасног приступа и напредних сервиса свим корисницима путева.

Планира се полагање додатних цеви у траси путне ТТ канализације и то по следећем моделу:

- Положити PEHD цеви 2xØ50mm у заједнички ров са путном ТКК. Уколико је простор коридора за ТКК смањен, може се положити микро-цевна инфраструктура од 4xPE Ø14/10mm.

- Наведене цеви се полажу у исти ров (као и путна ТКК) и користе окна путне ТКК, пролазећи кроз њих паралелно са осталим цевима које припадају путној ТКК.

- Ове цеви се планирају и на местима где траса путне ТКК прелази преко будућих мостова и надвожњака, као и испод постојећих или будућих саобраћајница.

- На местима, где се са супротне стране саобраћајнице у односу на планирану трасу путне ТКК, налазе или су планирани објекти интересантни за пружаоце јавних комерцијалних ТК услуга (насеља, индустријске зоне и сл.) планира се постављање прелаза ТК инфраструктуре испод планиране саобраћајнице, цевима PEHD 1xØ110mm (и то из окана путне ТКК).

На свим раскрсницама планирају се прелази ТК инфраструктуре испод планиране саобраћајнице до ивица заштитне зоне путног земљишта, цевима PEHD 1xØ110mm. То треба да омогући олакшано накнадно полагање (удувавање) оптичких ТК каблова, што ће омогућити неометан приступ и прикључење на ЕКМ сваком будућем кориснику дуж трасе саобраћајнице. На планираним кружним раскрсницама постојећа ТК инфраструктура ће се изместити тако да не пролази испод планираног коловоза.

Услови за прикључење

Приликом изградње пословних и стамбених објеката инвеститори су дужни да изграде пратећу инфраструктуру потребну за постављање електронске комуникационе мреже (ЕКМ), припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме до просторија корисника, у складу са прописаним техничким и другим захтевима.

ЕКМ зграде се планира, инсталира, користи и одржава тако да се свим заинтересованим операторима омогућава приступ уз равноправне и недискриминаторне услове, на местима која су предвиђена за интерфејс спољне мреже за приступ (ENI) и да се свим крајњим корисницима услуга у зградама омогућава слободан избор оператора и обезбеђује употреба услуга информacionих и комуникационих технологија (ICT – услуге).

Инфраструктура ЕКМ зграде се састоји од:

спољне приступне мреже

1. кабловске канализације инвеститора, која се налази на његовој приватној парцели и простире се од увода у објекат до приступне тачке парцеле

2. кабловска канализације оператора, која се налази на јавној површини и простире се од приступне тачке парцеле до приступне тачке ТК мреже оператора и

унутрашње приступне мреже (ТК мрежа зграде)

1. пролаз каблова од увода у објекат до простора за операторе

2. простора за операторе – за смештај активне и пасивне ТК опреме

3. система каблирања зграде – каблирања окоснице и етажно каблирање

4. каблирања терминалне опреме у стану или пословном простору

Тачка разграничења ТК мреже оператора и ТК мреже зграде тј. корисника стамбеног или пословног простора одређује се као тачка у којој наступа промена власништва и/или надзор рада. Та тачка је углавном у простору за операторе.

ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Кроз подручје обухвата плана генералне регулације пролази део изграђеног магистралног гасовода високог притиска „Велика Плана – Параћин – Ниш“. Од раздеоног чвора „Карађорђево брдо“ један прикључни гасовод високог притиска изграђен је ка главној мерно регулационој станици (ГМРС) „Параћин“, док се други пружа ка ГМРС у Новом Поповцу, која је ван обухвата плана. Од ГМРС „Параћин“ изграђен је дистрибутивни гасовод од челичних цеви притиска до 16 bar, до мерно регулационих станица (МРС „Стаклара“, МРС „Болница“, МРС „Бранко Крсмановић“, МРС „Штофара“, МРС „Белпар“). Неке од ових мерно регулационих станица служе као извор енергента за котларнице, а од неких полази дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских цеви притиска до 4 bar за широку потрошњу.

У обухвату плана постоји систем даљинског грејања на који је прикључено око 20 MW становања и пословног простора.

Објекти који нису прикључени на дистрибутивну гасоводну мрежу и систем даљинског грејања као горива за производњу топлотне енергије користе конвенционална чврста и течна горива као и електричну енергију.

Због одсуства услова дистрибутера природног гаса, нису могле бити дефинисане области са изграђеном дистрибутивном гасоводном мрежом од полиетиленских цеви притиска до 4 bar. Зато је проширење ове мреже планирано у областима које се подударају са истима из претходног плана генералне регулације. Нове мерне регулационе станице могу се налазити на локацијама МРС „Штофара“ уз реконструкцију и доградњу и на локацији постојеће ГМРС „Параћин“. Ипак, тачне локације планираних МРС биће дефинисане израдом планова детаљне регулације или урбанистичког пројекта, уз претходне израде економских и техничких студија и анализа и уз поштовање прописима предвиђених услова.

Развој система даљинског грејања се може извести гашењем паровода „Бранко Крсмановић – Електродистрибуција“, изградњом изворишта топлотне енергије на природни гас капацитета до 25 MW на локацији садашње подстанице „пара-вода“ и реконструисањем постојећих топловода око будућег изворишта топлотне енергије.

За грејање и хлађење простора могуће је користити топлотне пумпе, које имају највећи степен искоришћења уз коришћење геотермалне енергије, као и котларнице које као енергент користе биомасу.

Обновљиви извори енергије се могу користити и за грејање санитарне воде (соларни колектори и топлотне пумпе). Соларна енергија се може користити и за производњу електричне енергије, коришћењем фото-напонских панела, који се најчешће постављају на кровове објеката.

Кроз подручје обухвата плана планирано је да пролази Систем продуктовода кроз Србију (правац Сомбор-Нови Сад-Панчево-Смедерево-Јагодина-Ниш), којим би се транспортовала моторна горива (бензин и дизел горива). Траса продуктовода одређена је Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш), „Службени гласник РС“, бр. 19/2011).

Изменама плана планира се следеће:

Преко локалитета 1 – подручја излетничког насеља 7. јули прелази магистрални гасовод МГ 08 Велико Орашје – Параћин, деоница одвојак за Ћуприју - ГРЧ Карађорђево брдо, МОП=50 bar, Ø 457,2 mm. Гасовод има заштитни појас у коме није дозвољена изградња објеката за становање или боравак људи.

Преко локалитета 2 – дела насеља Адакале прелази дистрибутивни гасовод од челичних цеви МОП 16 bar, а дистрибутивна мрежа од полиетиленских цеви МОП 4 bar је планирана

на локлитетима 4 (раскрсница улица Видовданска, Ђурђа Бранковића и Мајора Гавриловића) и 6 (раскрсница улица Т.Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врапчанске). Планира се изградња гасних прикључака на дистрибутивну мрежу МОП 4 баг до објеката будућих потрошача и мерно-регулационих или регулационих гасних станица и мерних сетова тако да сваки власник просторне целоне има посебно мерење потрошње гаса.

Део трасе планираног система продуктовода кроз Републику Србију, деоница Јагодина – Ниш, прелази преко подручја излетничког насеља 7. јули. Деоница прелази преко парцела 2033, 2032/1, 6067, 6081, 3267, 6011, 3273, 3276/1, 3277/6, 3281/7, 3281/8, 3281/9, 3278/1, 3281/2, 3281/4 и 3281/5, у дужини од 800 m. Положај планираног продуктовода је у графичком приказу План термоенергетске инфраструктуре приказан оријентационо, а тачна траса може имати одступања и одредиће се кроз пројектну документацију. Уз трасе постојећег гасовода високог притиска или планираног продуктовода оставља се могућност изградње магистралног нафтовода Панчево-Драч, за који још нема важеће планске документације.

МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

1. Смањење инсталираних капацитета система грејања, вентилације и климатизације и повећање енергетске ефикасности ситема грејања.

а) За спољашње пројектне температуре ваздуха и максималну температуру ваздуха грејаног простора користити Правилник о енергетској ефикасности зграда - „Сл. гласник РС“, бр. 61/2011;

б) Захтеване вредности коефицијента пролажења топлоте и топлотне отпорности простора дефинисане су у Правилнику о енергетској ефикасности зграда - „Сл. гласник РС“, бр. 61/2011;

в) Минимални захтеви енергетске ефикасности (енергетског учинка) за стамбене зграде, по методи поређења са најбољим праксама (Правилник о енергетској ефикасности зграда - „Сл. гласник РС“, бр. 61/2011);

г) Сертификати о енергетским својствима зграда (Правилник о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда - „Сл. гласник РС“, бр. 69/2012). Елаборат енергетске ефикасности је елаборат који обухвата прорачуне, текст и цртеже, израђен у складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда, „Сл. гласник РС“, бр. 61/2011, и саставни је део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање грађевинске дозволе. Енергетски пасош морају имати све нове зграде, осим зграда које су наведеним правилником изузете од обавезе енергетске сертификације.

д) Редовна инспекција и одржавање котлова, система грејања и климатизације.

2. Смањење потрошње топлотне енергије обезбеђивањем појединачног мерења потрошње топлотне енергије уз могућу регулацију потрошње топлотне енергије.

3. Смањење потрошње електричне енергије за грејање коришћењем:

- опреме за грејање веће енергетске ефикасности (топлотне пумпе),
- енергетски ефикасне опреме за сагоревање биомасе,
- соларних колектора,
- ефикасних термотехничких система са напредним системима регулације.

4. Изградња пасивних и нискоенергетских објеката

Постојећи објекти

5. Смањење инсталисаних капацитета система грејања, тј. потрошње енергије за грејање и хлађење заптивањем прозора, уградњом засенчења, заменом прозора и спољних врата и топлотним изоловањем стамбених зграда.
6. Смањење потрошње електричне енергије промовисањем и подржавањем замене класичних сијалица са влакном енергетски ефикасним сијалицама.
7. Смањење потрошње електричне енергије заменом старих неефикасних уређаја ефикаснијим уређајима.
8. Енергетски пасош морају имати постојеће зграде које се реконструишу, адаптирају, санирају или енергетски санирају, осим зграда које су правилником изузете од обавезе енергетске сертификације. (Правилник о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда - „Сл. гласник РС“, бр. 69/2012).

ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ – услови уређења простора ван грађевинског земљишта

У оквиру ОСТАЛОГ ЗЕМЉИШТА ван грађевинског подручја, укупне површине **168,10ha** или 8,2% подручја ПГР-а, налазе се: пољопривредне површине (127,00 ha) и шуме (41,10 ha). Водно земљиште чини део грађевинског подручја.

Шумско и пољопривредно земљиште чине рубно зеленило насеља које има важну улогу у заштити ширења грађевинског подручја и очувању урбаног комплекса, делујући као баријера; истовремено има и еколошки значај у побољшању микроклимата града. Посебну улогу остварује у зонама већих нагиба где доминантно шумско растиње има важан значај у стабилизацији зона под косинама. Ово зеленило у појединим зонама делимично или спорадично улази у насељско ткиво (надовезује се на урбано зеленило - Карађорђево брдо).

План обухвата део Газдинске јединице „Честобродица“ којом газдује Шумско газдинство „Јужни Кучај“ Деспотовац. Основна намена шума у делу поменуте газдинске јединице је производња дрвета. На обухваћеним површинама се налазе шуме цера, брезе, јасике и багрема и вештачки подигнуте састојине црног бора. Степен угрожености шума од пожара обухвата IV, V и VI степен угрожености, у зависности од састојине.

У оквиру намене парк шума која се налази у оквиру Карађорђевог брда која представља зону изразито еколошког значаја за насеље планирају се садржаји које треба организовати као одморишта који су повезани трим стазама, без могућности изградње објеката, а уз очување аутохтоне вегетације.

Основна правила

- коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, вршиће се према условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту:

На пољопривредном земљишту дозвољена је:

- изградња објеката у функцији пољопривредне производње
- изградња објеката туризма, затим спорта и рекреације и других јавних функција
- изградња објеката и коридора саобраћајне и комуналне инфраструктуре, у складу са одговарајућим урбанистичким планом.

Реализација наведених објеката вршиће се кроз планску разраду ПГР-а, у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

На шумском земљишту је забрањена градња. Ради очувања шума забрањене су следеће активности:

- сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа;
- самовољно заузимање шума;
- уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама;
- одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 м од руба шума, као и изградња објеката за складиштење,
- прераду или уништавање смећа;
- предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шума или угрожавају функције шума;
- одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шума.
- Очувати шума и шумско земљиште како би се остварили циљеви Стратегије очувања и унапређења стања шума и развој шумарства као привредне гране Републике Србије.
- Сходно Правилнику о шумском реду („Сл. гласник РС", бр. 38/2011, 75/2016, 94/2017 и 87/2021) сеча стабала, израда, извоз, изношење и привлачење дрвета и други начин померања дрвета са места сече, врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем.

УСЛОВИ И МЕРЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗМЕНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

У складу са Законом о планирању и изградњи, спровођење овог Плана генералне регулације врши се:

НОВИМ ПЛАНСКИМ И УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИМ ДОКУМЕНТИМА

А) ПЛАНОВИ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Планови детаљне регулације могу да се раде за све зоне у обухвату плана, уколико се за то укаже потреба, а обавезно се ради за:

1- Блок око Поште – између улица: Бранка Крсмановића, Његошеве, С. Марјановића „Белца“ и Светозара Марковића.

2- Гробље „Текија“

3- Ново гробље „7. Јули“

4- Комуналну зону- дистрибутивни центар

5- Део централне зоне

6- Обилазницу (У обухвату овог ПДР-а је цела траса обилазнице са првим редом парцела дуж трасе до границе ПГР-а, уз могућу фазну реализацију).

Б) УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКТИ

Урбанистички пројекти се обавезно раде за:

1. Комплекс хотела „Петрус“

2. Уређење сквера са спомеником у Градском центру

3. Стамбени блок између улица: Кнеза Михајла, Краља Милутина, Марије Бурсаћ и Паје Јовановића

Због значаја ове локације за идентитет Града, пожељно је да уређење овог простора прати јавни конкурс

Урбанистички пројекти се раде и за:

- објекте јавне намене - на захтев инвеститора за потребе урбанистичко-архитектонског обликовања површина јавне намене и урбанистичко-архитектонске разраде локације
- пренамену зона у компатибилне намене
- све зоне за које се установи обавеза израде одговарајућих елабората заштите

Урбанистичким пројектом се може предвидети фазна реализација уз обезбеђење минималног степена комуналне опремљености, капацитета паркирања и услова и мера заштите у првој фази.

Планови детаљне регулације или Урбанистички пројекти радиће се уколико дође до издизања коте мостова на реци Црници због заштите од поплава, на основу претходно израђене техничке документације којом ће да се утврди обухват плана детаљне регулације или урбанистичких пројеката.

У графичком прилогу бр.11 приказане су оријентационе границе обухвата зона за које је неопходна израда планова детаљне регулације.

ПРОЈЕКТИ ПАРЦЕЛАЦИЈЕ И ПРЕПАРЦЕЛАЦИЈЕ и ЕЛАБОРАТИ ГЕОДЕТСКИХ РАДОВА за исправку граница суседних парцела или спајања две суседне парцеле истог власника, радиће се по потреби у складу са важећом законском регулативом и овим Планом.

2. ДИРЕКТНО на основу Правила уређења, услова и мера заштите и Правила грађења, дефинисаних овим Планом

Директно спровођење Плана генералне регулације врши се издавањем Локацијских услова, у складу са Законом.

Спровођење Плана генералне регулације могуће је вршити директно уколико је одређена локација уређена и регулисана, тј. има обезбеђен минимални степен комуналне опремљености дефинисан Планом.

Динамика развоја у простору утврђује се на основу средњорочних и годишњих планова и програма уређења простора и земљишта. Овом динамиком утврђују се и приоритети даље разраде, као и приоритети у реализацији појединачних урбанистичких целина.

Израда планова детаљне регулације и урбанистичких пројеката, њихов садржај и процедура доношења, морају бити у складу са Законом о планирању и изградњи и подзаконским актима.

Код спровођења плана, у зонама градитељског наслеђа обавезно је учешће, услови и сагласности надлежног Завода за заштиту споменика културе.

Све постојеће градске одлуке треба усагласити са овим Планом или урадити нове према условима из овог Плана.

Спровођење Плана обухвата и:

- трајно праћење проблема заштите, уређења и развоја планског простора и редовно извештавање локалне самоуправе.

- дефинисање развојних пројеката ради конкурисања код домаћих и европских фондова.

- покретање иницијативе за измену и допуну Плана генералне регулације, према потреби.

ТРЕТМАН ПОСТОЈЕЋИХ ПЛАНСКИХ И УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИХ ДОКУМЕНАТА ДОНЕТИХ У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ ЗА ПЛАНСКО ПОДРУЧЈЕ

А) ПОСТОЈЕЋИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ (ПДР, ПГР)

Делови планског обухвата реализовани су, делимично или у потпуности, на основу раније урађених преиспитаних урбанистичких планова (ДУП и УП) који се, од 2003. године, третирају као планови детаљне регулације (ПДР), као и на основу планова детаљне регулације који су урађени после 2003. године:

1. Измене и допуне Плана детаљне регулације

за део градског подручја АДАКАЛЕ у Параћину

2. Измене и допуне Плана детаљне регулације зоне градског центра „Центар“ у Параћину

3. План детаљне регулације за потес дуж Улице

Царица Милица – југ у Параћину

4. План детаљне регулације за потес дуж Улице Царица Милица – север у Параћину

5. План детаљне регулације „Индустријске зоне Змич“ у Параћину

6. Измена и допуна Плана детаљне регулације „Индустријске зоне Змич“ у Параћину

7. План детаљне регулације на потесу градске магистрале – Јужне обилазнице у Параћину.

8. План детаљне регулације за насеље Стрижа

9. План детаљне регулације потеса дуж Улице Томе Живановића – лева страна, у Параћину

10. План детаљне регулације за део зоне градског центра – блок 1.0.1

Планска решења која нису спроведена, реализоваће се на основу Правила уређења и Правила грађења овог Плана генералне регулације, а елементи детаљне разраде који се не уграђују у планове генералне регулације, примењиваће се из важећих планова детаљне регулације уколико нису у супротности са Правилима уређења и Правилима грађења овог ПГР-а.

Б) УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИ ДОКУМЕНТИ

Урбанистичко-технички документи: урбанистички пројекти, пројекти парцелације или елаборати геодетских радова, спроводиће се уколико нису у супротности са овим Планом генералне регулације.

Однос са другим плановима и програмима

Просторни план општине Параћин је стратешки документ општине Параћин и представља плански основ за израду Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин. Осим Просторног плана општине Параћин, плански документи ширег подручја насељеног места Параћин су и следећи планови: Просторни план Републике Србије, Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа, Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш и Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Србију.

Извод из Просторног плана Општине Параћин („Општински службени лист“ бр: 353-354/2011-01-II од 01.07.2011.г

Територија општине Параћин захвата део средњег Поморавља (долина Велике Мораве), између обронака планина Јухор (на западу) и Кучајских планина (на истоку).

Географски посматрано, територија општине се простире између 43°45' и 43°59' северне географске ширине, односно 18°55' и 19°25' источне географске дужине, на површини од 542 km, што представља 0,61% површине Републике. На овом простору налази се градско насеље Параћин и 33 сеоска насеља. На овом простору живи 58.301 становник (попис 2002.г.), од чега је на подручју општинског центра 31.100 (49%). Просторним планом општине планирано је да ће на подручју општине Параћин у 2020-ој години живети око 63.000 становника, док ће општински центар (подручје Измене ПГР насељеног места Параћин) имати око 35.000 становника.

Основни циљ будућег развоја овог подручја је глобално позиционирање и организовање општине на локалном и регионалном нивоу, са већим компактним градским насељем и развијеном мрежом сеоских насеља. На нивоу непосредног окружења, Параћин (са Ћупријом и Јагодином) формира ширу градску агломерацију "Трограђе", која је центар функционалног и административног подручја Поморавског округа, са шест општина. Три градска насеља која формирају "Трограђе" су центри својих општина, који задржавају основну управну компетенцију, повећавајући локални и општи ниво производње, услужних делатности и јавних сервиса. "Трограђе" као центар националног значаја, са другим регионалним центрима у оквиру прстена на потезу Велике и Западне Мораве, обухвата простор са ширим заједничким потенцијалом, и равноправнијим односом према простору Београда и Ниша на који се наслања. Општина мора да има сталан и континуалан развојни програм у оквиру свих нивоа и просторних система, без обзира да ли су они управни, или само програмски и функционални. Ово подразумева узајамно усклађивање коришћења, уређења, заштите и развоја подручја планирања са особеностима и захтевима суседних и ширих простора, и обратно. Активно учешће у формирању регионалних система непосредног окружења и средишње Србије, један је од основних услова шире просторне компетенције и развоја Параћина, без обзира на карактер будућих уставних и просторних решења Републике.

Посебну важност за развој овог подручја има однос према утицају Коридора X, као делу европског и републичког саобраћајног и развојног система (аутопут Е - 75 и развојна осовина првог ранга). Овај потез представља главни стратешки развојни правац за подручје Параћина.

Остали општи циљеви будућег развоја подручја општине Параћин су:

- побољшање опште просторне структуре општинске територије, кроз комплекс **грађевинског и продуктивног земљишта**, систем насеља и грађевинских реона, саобраћаја, инфраструктуре и комуналних објеката, подручја за одмор и рекреацију, посебних зона и целина, природних и културних добара..

- дефинисање, одржање и побољшање општег и специфичног еколошког капацитета средине, са потпуном валоризацијом природних и створених система. Превођење еколошког комплекса из потрошне и принудне структуре у продуктивну и развојну, кроз стварање основе за размену искустава, програма, услуга и производа, у ужем и ширем окружењу.

- дефинисање планске основе јединственог, али отвореног просторног, физичког, функционалног и еколошког система "Параћин 21", са могућношћу

проширења у оквиру ужег и ширег регионалног система и полицентричне агломерације средишње Србије.

Сви плански ефекти, као крајњи циљ имају стварање услова за превазилажење економске и социјалне депресије средине, која се одражава, пре свега, кроз опадање броја становника и радних места. Крајњи циљ је и превођење простора у програмски и продуктивни систем на комплетном подручју општинске територије, са обновом развојних потенцијала, и подизањем материјалног и општег капацитета општине на виши ниво.

Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010-2020.године („Сл. гласник РС“ бр. 88/2010)

Параћин представља регионални урбани центар у оквиру Функционалног урбаног подручја (ФУП) националног значаја чији је центар: Град Јагодина, а њему припадају, поред Параћина, и општине Ћуприја и Рековац. Параћин је такође део троугла Јагодина-Ћуприја-Параћин које се налази у Поморавској области (НСТЈ-3 ниво), односно у региону "Јужна и Источна Србија" (НСТЈ-2 ниво), на развојној осовини I ранга. Према регионалној типологији општина у односу на индекс демографске старости, општина Параћин је демографски крајње угрожено подручје, чији опоравак зависи од будућег нивоа улагања и спровођења политике децентрализације.

Привреда

Према просторној дистрибуцији индустрије, Параћин припада категорији мањих индустријских центара (са 1500-5000 запослених у индустрији). Општину Параћин пресецају два значајна државна коридора индустријског развоја: Београд – Ниш (коридор X) и Параћин – Зајечар (магистрални коридор)..

Саобраћај и техничка инфраструктура

САОБРАЋАЈ - Развој путног саобраћаја и путне инфраструктуре треба да омогући одрживу мобилност становништва и да пружи подршку убрзаном развоју подручја и његовој конкурентности у региону и шире. Параћин се налази на развојној осовини I ранга која се простире од Београда ка Нишу долином Велике Мораве. Дуж овог појаса развоја који се интегрише у међународне просторно-физичке развојне токове, пролазе: аутопут Е-75 (коридор X), железничка пруга међународног ранга – Е-70, електро и телекомуникациони системи, гасовод, продуктовод, хидросистеми и др.

Коридор X представља кичму железничке мреже Србије, природну и најрационалнију везу централне и западне Европе са Грчком и Блиским истоком. Планира се реконструкција, изградња и модернизација постојећих пруга Коридора X у двоколосечне пруге високе перформансе за мешовити (путнички и теретни) саобраћај, комбиновани транспорт и пројектоване брзине од 160 km/h, а где год је то могуће 220 km/h, пре свега на деоници Гиље-Ћуприја-Параћин, са мостом преко Велике Мораве.

ЕНЕРГЕТИКА - Планирана је изградња продуктовода, нафтовода и гасовода Параћин –Зајечар.

ВОДОПРИВРЕДА - Основни циљ је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. ППРС предвиђа трајно решење водоснабдевања општине Параћин прикључењем на Расинско-поморавски регионални водоводни систем..

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ - Основни циљ даљег развоја ове области је изградња и организација савремене телекомуникационе мреже и њена регионална доступност.

Кроз подручје општине Параћин пролазе трасе оптичких каблова: постојећи Београд – Ниш и планирани Параћин-Зајечар.

Комунални системи

Основни циљ комуналног опремања и уређења је унапређење постојећих и изградња неопходних комуналних система који омогућавају квалитетнији живот и рад и отварају перспективу развоја.

Заштита и унапређење квалитета животне средине

Према просторној диференцијацији животне средине ППРС, плански обухват припада урбаном подручју угрожене животне средине: то су локалитети са повременим прекорачењем граничних вредности (субурбане зоне, државни путеви I и II реда, железничка пруга, водотоци III класе) са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота.

Параћин се налази у потенцијалном поплавном подручју и у подручју очекиване јачине земљотреса преко 8⁰ MCS за повратни период.

У погледу заштите културног наслеђа, основни циљ је да се оно артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Извод из Регионалног Просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Сл. гласник РС“ бр. 39/2014)

Параћин се налази у Поморавском управном округу у коме се налазе још и: Град Јагодина и општине: Ћуприја, Рековац, Деспотовац и Свилајнац. У Регионалном просторном плану је задржана идеја о “трограђу” Јагодина-Ћуприја-Параћин, иако изразите функционалне везе (по свим критеријумима) нису јасно уочене (ППРС 2020.). Основ за формирање будућег функционалног подручја је физичка блискост и континуитет изграђеног подручја на малој раздаљини. Простор који се налази између ова 3 насеља је неопходно заједнички активирати и интегрисати у јединствен урбани систем са интенцијом постепеног проширења ка североистоку ка општини Деспотовац. Овако формирано трограђе са својим демографско-функцијским карактеристикама био би јак субрегионални центар (преко 180.000ст.) и један од центара I ранга .

Привреда

Параћин се налази у развојној привредној зони дуж стратешког комуникацијског праваца – КоридорX и у складу са тим, категорисан је као центар II ранга.

Саобраћај

Основ путног саобраћајног система планског подручја је ослонац на аутопутски коридор и правце државних путева везане на шире српске и европске системе:

- Аутопут Е-75 - Државни пут I А реда бр.1 (Београд-Ниш).
- Државни пут I Б реда бр. 36 (Параћин-Зајечар)
- Државни пут II А реда бр. 158

За развој железничког саобраћаја у планском периоду неопходна је:

- реконструкција и модернизација магистралне међународне пруге Београд-Ниш

За потребе развоја ваздушног саобраћаја на подручју Регионалног просторног плана, поред формирања регионалних аеродрома, планирано је употпуњавање мреже мањих аеродрома у функцији спорта, туризма, пословних путовања (Параћин).

Окосницу развоја интермодалног саобраћаја на планском подручју представљаће путно-железнички коридор X и пловни коридор током Велике Мораве, као и градска подручја дуж аутопутских коридора.

Енергетика

Кроз обухват Просторног плана планирано је да пролази систем продуктовода (правац Смедерево – Јагодина - Ниш), којим би се транспортовала моторна горива (бензин и дизел горива). На територији општине Јагодина планиран је терминал „Јагодина“, у зони Ауто-пута Е-75, деоница Београд - Ниш, у оквиру нове индустријске зоне „Јагодина“. Траса продуктовода и локација терминала одређени су Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију („Службени гл. РС“, бр. 19/2011).

Планирати даљи развој система даљинског грејања, са посебном пажњом посвећеном когенерацијским постројењима, уз обавезно мерење потрошене топлотне енергије крајњих корисника.

Водопривреда

У оквиру Расинско-поморавског система, уз постојећа изворишта, предвиђена је изградња акумулације: „Забрега“ на реци Црници у Параћину.

У оквиру система Велика Морава, поред акумулација, планира се изградња каскадних акумулација на Великој Морави, које не би излазиле из оквира реконструисаних насипа за велику воду. Предвиђа се регулација реке Црнице (Параћин).

Управљање отпадом

У Параћину се планира изградња рециклажног центра.

Заштита животне средине

У складу са критеријумима из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020.г. („Службени гласник РС“, бр. 88/10), на предметном планском подручју може се извршити диференцијација животне средине на четири категорије. Параћин припада категорији подручја загађене и деградиране животне средине, са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота (локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања, урбана подручја, регионалне депоније, коридори аутопутева, водотоци "ван класе"). У овој категорији најугроженија подручја су: Крушевац, коридор аутопута Београд–Ниш–Лесковац; урбана подручја: Краљево, Крагујевац, Трстеник, Прокупље, Нови Пазар, Јагодина, Параћин; као и садашњи водотоци четврте класе и "ван" класе.

Извод из Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш („Сл. гласник РС“ бр. 69/03, 121/14)

Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш, је дугорочни развојни документ који обухвата временски хоризонт до 2020. године. Обухвата подручје око магистралног инфраструктурног коридора, а тиме и подручје насеља Параћин тј. Подручје ПГР-а.

У инфраструктурном коридору Просторним планом Републике Србије утврђени су следећи магистрални инфраструктурни системи на правцу Београд-Ниш:

- 1) аутопут Е-75 (М-1);
- 2) железничка пруга за велике брзине Е-85 и модернизација постојеће пруге;
- 3) магистрални оптички каблови, којима се замењује постојећи коаксијални кабл;
- 4) магистрални гасоводи;
- 5) постојећи далеководи 220 и 400 kV и планирани далековод 400 kV;
- 6) објекти заштите од вода - одбрамбени насипи.

Бициклистички саобраћај. Европска бициклистичка федерација покренула је пројекат мреже бициклистичких стаза кроз Европу. Коридор Источно-европске

бициклическе трансферзале број 11 пружаће се кроз Србију од Хоргоша-Сенте - долином Тисе –Зрењанина –Панчева -Ковина –Смедерева- долином Велике и Јужне Мораве ка Републици Македонији.

Развој туризма. За остваривање функција туризма од значаја ће бити формирање информативно пропагандних пунктова у склопу пратећих и функционалних садржаја аутопута (нпр.уз петље у Београду, "Мали Пожаревац", "Смедерево", "Марковац", "Крагујевац", "Параћин", "Појате" и "Алексинички рудници") за анимирање транзитних домаћих и страних туриста о значајним туристичким дестинацијама источне и средишње Србије.

Функционални садржаји у коридору аутопута Е-75. Базе за одржавање пута са улогом сервисирања свих потребних радова зимског и летњег одржавања пута, у коридору аутопута Е-75 деоница Београд-Ниш, поред осталих предвиђене су и базе за одржавање пута: "Ражањ" (око 765+385) са леве стране аутопута, западно од петље "Ражањ", у функцији одржавања дела аутопута од петље "Ћуприја" до петље "Алексиначки рудници" у дужини од 56 км.

Пратећи садржаји за потребе корисника у саобраћају

- **Бензинске станице.** На деоници од Бубањ Потока до Трупала, предвиђено је укупно 28 бензинских станица од тога на простору који обухвата општину Параћин су следеће: планирана самостална постојећа самостална обострано смакнута БС "Параћин 1" (лево, km736+300) и "Параћин 2" (десно, km735+750);

- **Положај коридора магистралних и прикључних железничких пруга.** На подручју ПППИСК задржавају се све постојеће железничке пруге са службеним местима и индустријским колосецима, а који се односе на магистралну међународну пругу Београд-Ниш са свим прикључним пругама и осталим железничким инфраструктурним садржајима. За реализацију постављених техничко технолошких параметара, планирана је реконструкција и модернизација магистралне пруге Београд-Ниш корекцијом ограничавајућих делова пруге и мањим одступањима ради исправљања радијуса кривина и то: између железничких станица "Велика Плана" и "Ћићевац" задржава се постојећи коридор и реконструише двоколосечна пруга, (са изградњом другог колосека у дужини од 2 км и новог моста преко Мораве у Ћуприји); од Ћићевца до Ђуниса планира се изградња новог дела двоколосечне пруге у дужини од око 19км са делом у тунелима. Планира се изградња, реконструкција и модернизација неких железничких праваца: између железничких станица «Лапово» и «Крагујевац» задржава се и реконструише постојећа једноколосечна пруга и планира изградња другог колосека пруге за саобраћај возова са брзинама до 120 km/h. Постојећа станица Лапово ће се реконструисати. Од Параћина ка Бољевцу и Зајечару планира се изградња нове једноколосечне пруге за саобраћај возова брзинама до 120 km/h.

- **Положај коридора магистралног гасовода.** Положај коридора магистралног гасовода у инфраструктурном коридору у највећој мери прати коридор аутопута Београд-Ниш заобилазећи насељена места, и то:

- од Великог Орашја до Параћина (ГРЧ "Велико Орашје" до Параћина) магистрални гасовод МГ-08 највећим делом своје трасе пружа се са леве стране коридора аутопута између аутопута и реке Велике Мораве, са изузетком деонице код Багрданског теснаца, где се пружа са десне стране аутопута од насеља Багрдан до Ланишта, преко брда Липар и поново се враћа на источну леву страну аутопута до Параћина;

- од Параћина до Појата (ГРЧ "Параћин" - ГРЧ "Појате") магистрални гасовод МГ-09 се пружа са леве стране коридора аутопута до насеља Стрижа, када прелази на десну страну и иде паралелно са аутопутем, оптичким каблом и путем Р 214 до ГРЧ Појате где се одваја разводни гасовод РГ 09-04.

План везе аутопута Е-75 са окружењем. Везе аутопута Е-75 са окружењем оствариваће се путем петљи и денивелисаних укрштаја, који су дати у ПППИСК аутопута Е-75. У обухвату овог ПГР-а је петља Параћин (км 740+462).

Денивелисани укрштаји. Денивелисаним укрштањима обезбеђује се квалитетено повезивање и проходност локалне саобраћајне мреже на подручју Просторног плана ИСК, путем пропуста изнад или испод аутопута Е-75. Предлог за побољшање постојећих денивелисаних укрштаја и планирани денивелисани

укрштаји утврдиће се одговарајућим урбанистичким планом а на основу критеријума датим у просторном плану подручја инфраструктурног коридора.

План веза магистралних оптичких каблова с окружењем. Везе магистралних оптичких каблова од Београда до Ниша с окружењем оствариће се приводима оптичких каблова, чиме се обезбеђује повезивање између:

- националних телекомуникационих чворова - и то: Београда и Ниша у коридору аутопута; и Крагујевца са Нишом и Београдом (км 694+673, од аутопута у коридору пута М 1.11)

- регионалних чворова са националном телекомуникационом мрежом. У тој групи су: привод Јагодина (км 717+026) и привод Параћин (км 737+855).

Непокретна културна добра. На подручју Просторног плана ИСК налазе се заштићена културна добра од великог значаја: у општини Ћуприја-знаменито место шанчеви из Првог српског устанка на Иванковцу и у општини Параћин - Карађорђево брдо.

Коришћење и заштита система за снабдевање становништва водом. У инфраструктурном коридору је предвиђено коришћење магистралних цевовода следећих регионалних система за снабдевање становништва Параћина водом, утврђених ППРС:

- *Расинско-поморавски регионалним системом*, који ће се, поред постојећег коришћења подземних вода, ослањати и на изграђену водоакumulацију «Ћелије» на Расини и планиране водоакumulације «Равна Река» на Ресави и Забреге на Црници, снабдевање се водом насеља на територији општина Свилајнац, Јагодина, Ћуприја, Параћин и Ћићевац.

Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз републику Србију Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш („Сл. гласник РС“ бр. 19/11)

У Просторном плану подручја посебне намене система продуктовода кроз Србију (у даљем тексту: ППППН СПС) дефинисана су начела просторног уређења, циљеви просторног развоја, организација, заштита, коришћење и намена простора, као и други елементи значајни за подручје коридора система продуктовода чија планирана траса повезује складишно-дистрибутивне центре Сомбор, Нови Сад, Панчево, Смедерево, Јагодину и Ниш. При томе обухват овог Плана подразумева површину под цевоводним системом продуктовода са припадајућим површинама чворишта и местима укрштања са другим инфраструктурним системима, терминалима, као и подручјима који су у непосредној физичкој и функционалној вези са коридором (заштитни појас и објекти и површине које је неопходно штитити од негативних утицаја коридора), односно утицајним зонама.

Од укупне површине планираног подручја ППППН СПС која износи 409.300 ха, подручју општине Параћин припада 10.734ха, и то: КО Дреновац, Главица, Горње Видово 2, Крежбинац, Лебина, Параћин, Параћин град, Ратаре, Сикирица, Стрижа и Текија) - 10.734 ха.

Основни задатак ППППН СПС је да се изградњом система продуктовода обезбеди стабилно снабдевање потрошача нафтним дериватима, уз стварање планског оквира за израду нових и ревизију постојећих просторних и урбанистичких планова и за израду и доношење других планова, програма и техничке документације. Реализација продуктовода је предвиђена у три фазе при чему друга фаза подразумева изградњу деонице Смедерево - Јагодина (у дужини од цца 92,3 km) и Јагодина – Ниш (у дужини од цца 102,1 km) која ће пролазити кроз планско подручје, са терминалом Јагодина.

При том, поменута деоница конципирана као једноцевни систем за транспорт моторних горива се на територији Регионалног просторног плана води највећим делом у коридору Ауто-пута Е75 Београд-Ниш и то углавном испод пољопривредног земљишта на прописаном растојању од објеката, водотока, путева, гасовода и железничких пруга.

1.3. Разматрана питања и проблеми угрожавања и заштите животне средине

Током израде предметног плана и стратешке процене утицаја на животну средину која је текла паралелно са израдом Плана, разматрана су питања у вези са заштитом животне средине и дефинисани услови под којима се планиране активности могу реализовати. Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите природе и животне средине, као и свих прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција. У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су том контексту релевантни.

Посебна пажња у Плану посвећена је могућим утицајима плана и планских решења на квалитет животне средине, а све у контексту еколошки најприхватљивијег решења којима ће бити умањена опасност од нарушавања квалитета животне средине на планском подручју.

На основу прелиминарне (генералне) процене могућих утицаја планских решења који се заснивају на искуственим подацима и стања животне средине на предметном подручју, посебно су разматрани могући утицаји планских решења на: квалитет земљишта, ваздуха, квалитет подземних и површинских вода, ниво буке у животној средини и одлагање отпада.

Поред горе наведених, у оквиру стратешке процене утицаја разматрани су и други утицаји за које се у фази процене могућих утицаја оценило да могу бити од значаја. Имајући у виду да Планом предвиђене активности неће проузроковати значајне утицаје на животну средину, стратешка процена није разрађивала прекограничне стандарде квалитета животне средине. Извесно је, да потенцијално негативни утицаји на животну средину, када је у питању просторна димензија, нису прекограничне природе.

Изградња планираних садржаја недвосмислено је повезана са променама у пределу и његовом функционисању. Једна од примарних последица реализације планираних садржаја свакако је заузимање земљишта. Потенцијалне промене могу да се јаве код загађења површинских вода, земљишта, ваздуха, емитовања буке и прашине, као и промене слике урбаног предела. У складу са наведеним утицајима задатак плана јесте да, кроз уређење простора засновано на еколошким основама и мерама заштите животне средине, води ка трајном коришћењу промењене структуре урбаног предела. Након изградње нових објеката, у складу са законском регулативом, обавезно је спровођење уређења слободних површина у њиховом окружењу и опремање адекватном инфраструктуром.

На основу процене стања животне средине на планском подручју кључни и потенцијални проблеми заштите животне средине су следећи:

- угроженост медијума животне средине (вода, ваздух, земљиште);
- сакупљање, транспорт и планско одлагање отпада;
- локално спровођење заштите животне средине.

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

У Извештају о стратешкој процени утицаја нису посебно разматрана питања везана за климатске промене и промене озонског омотача, имајући у виду да садашња и очекивана продукција CO₂ и других гасова са ефектом стаклене баште, или са утицајем на озонски омотач, на планском подручју није меродавна у негативном или позитивном смислу са становишта обавеза које наша земља има у односу на одговарајуће, релевантне међународне споразуме у вези климатских промена и заштите озонског омотача.

Такође, није разматрано ни јонизујуће зрачење с обзиром да утицај постојећих и планом предвиђених објеката који су извор јонизујућег зрачења није идентификован као значајан на нивоу предметног Плана и Стратешке процене.

1.4. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама организацијама

За израду Измене плана коришћене су подлоге и подаци који су добијени од надлежних јавних предузећа и институција.

Добијене катастарске подлоге су при изради Измене плана коришћене комбиновано са ажурираном висинском представом за део подручја који се мења.

Остали подаци и услови уграђени су у Измене плана.

У поступку прибављања података за израду плана обрађивач је извршио евидентирање постојећег стања.

2. ОПИС ПОСТОЈЋЕГ СТАЊА ПРИРОДНЕ И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЊЕНОГ МОГУЋЕГ РАЗВОЈА

2.1. Природне и демографске карактеристике

Макролокација

Општина Параћин се налази у југоисточној Европи на Балканском полуострву. Припада Панонској макрорегији и субрегији Велико Поморавље. Смештена је у средишњем делу централне Србије, на 43.87 северне географске ширине и 21.41 источне географске дужине, на просечној надморској висини од 130 м, и захвата простор средњег Поморавља између обронака Кучајских планина (1.158 м) на истоку и планине Јухор (775 м) на западу. Побрђе ових планина се спушта ка котлинском проширењу Велике Мораве (Горњовеликоморавска котлина 45 км) где је формирано градско насеље Параћин. У целини терен је морфолошки разуђен са висинским распоном од 120 – 1.068 мнв.

Општина Параћинима веома повољан геостратешки положај у средишњем делу Србије уз сам Коридор 10. Од Београда је удаљена 156 км и налази се на међународном ауто-путу Е-75 ка Нишу и Блиском истоку, међународном путу Е-761 ка Бугарској, као и наприкључку за саобраћајницу ка Црној Гори и Федерацији БиХ. Кроз Параћин пролази и главни железнички правац за југ Европе.

Параћин се налази на 3,5 км од десне обале Велике Мораве, на траси реке Црнице која протиче кроз центар града. У мрежи насеља Србије спада у групу градова средње величине. Са Ћупријом и Јагодином представља трограђе - центар поморавске регије, а у оквиру макрорегије Шумадија, заједно са градовима Крушевац, Краљево, Чачак и Крагујевац – центар макрорегије. Општина се граничи са седам суседних општина - три општине Поморавског округа - Деспотовац, Ћуприја, Јагодина, општине Варварин и Ћићевац (Расински округ), општина Ражањ (Нишки округ) и општина Бољевац (Зајечарски округ).

Град Параћин је општински центару мрежи од 35 насеља, од којих статус града има општински центар Параћин, док су остала насеља сеоска. Приградска насеља Стрижа, Текија и Главица су срасла у градску агломерацију Параћина. Поповац је секундарни центар општине са рударско – индустријском функцијом. Насеља Грза и Сисевац су туристички центри.

Мрежа путева и пругапогодности су којима општина Параћин располаже и представљају важан ресурс за даљи развој.

Микролокација

Измене плана генералне регулације односе се на делове Плана генералне регулације, на којима је потребно извршити корекције како би се формирала флексибилнија решења за његово спровођење. Измене плана се раде у обухвату важећег ПГР-а, на шест локација, тако да се граница Плана не мења. Локације на којима се врше корекције су:

- **Локација 1** (подручје излетничког насеља 7. Јули),
- **Локација 2** (подручје дела насеља Адакале),
- **Локација 3** (раскрсница улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина),
- **Локација 4** (раскрсница улица: Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића)
- **Локација 5** (раскрсница улица: Немањине и Мајора Марка)
- **Локација 6** (раскрсница улица: Томе Живановића на месту прикључења улица Чике Тасине и Врпчанске улице)

Овом Изменом и допуном Плана се врши прерасподела површина у оквиру шест локација, а сва остала планска решења се задржавају из плана чија се измена врши. Како се ради о мањим изменама где се врши само прерасподела планираних садржаја у оквиру дефинисаних локација, подела на карактеристичне целине, могуће компатибилне намене и сл. се задржавају из основног плана.

Топографске карактеристике

Општина Параћин се простире на 541,7 км² и захвата део богатог и плодног Средњег Поморавља. Параћин се развио у алувијалној равни реке Велике Мораве и њене притоке Црнице. Највиши врхови налазе се на Јухору, Велики Ветрен (776м), Мали Ветрен (712м) на западу и Јаворички врх (920м), Јасенова Глава (852м) и Црни Врх (776м). Према надморској висини, конфигурацији и терена и условима за пољопривредну производњу територија општине се дели у три реона: централни равничарски, у долини Мораве и њених притока; таласасто –брежуљаста на истоку и западу; и брдски реон, који обухвата планинско подручје на истоку западним границама општине. Од укупне површине обрадиво земљиште захвата 33.511 хектара (око 64%), а под шумом се налази 16.854 хектара (око 36%) од чега су 88% лишћари и 12% четинари.

Педолошке карактеристике

На основу података из Плана генералне регулације насељеног места Параћин чија се измена и допуна врши, на подручју плана је заступљено више типова земљишта.

Алувијални наноси Велике Мораве и њених притока су главно обележје педолошких карактеристика овог подручја и заузимају највећи део територије ПГР.

Смоница-заузима простор јужно од алувијалних наноса и захвата јужни део подручја плана. То је глиновито земљиште са великом количином глинених и колоидних честица. Земљиште је са тежим и неповољнијим физичким особинама, лошим водним, ваздушним и топлотним режимом. Има слабу моћ упијања и држања воде. Бескарбонатно је земљиште те показује слабо киселу реакцију до неутралне. Проценат хумуса у овом земљишту нагло опада са дужином што се може тумачити брзином и јачином деструктивних процеса и енергичним искоришћавањем земљишта под ораницама.

- **Смоница огајњачена**-се простире у југоисточном делу ПГР-а, на подручју КО Текија и северном делу у врло широком појасу. Овај тип земљишта представља задњу фазу у трансформацији смонице у гајњачу. Има тежак механички састав и ближа је гајњачи по карактеристикама. Дубоко је и моћно земљиште али тешко за обраду. Реакција је блиска неутралној до слабо киселој. Заступљеност органских материја је знатно умањена и нагло опада са дужином.

- **Смоница алувијална** - захвата простор на крајњем северозападу подручја плана. Алувијална смоница се налази на најстаријим и узвишенијим терасама реке В. Мораве које су и најудаљеније од речног тока. То је средње дубоко земљиште а развијеност активног слоја достиже и до 130m. Развијеност хумусног хоризонта креће се од 40-50m. По саставу спада у глиновиту иловачу. То је бескарбонатно земљиште у својим активним хоризонтима. Реакција је слабо кисела до неутралне. Садржај хумуса варира и има врло неповљне физичке особине.

- **Гајњача**-се само делом налази у северном делу захвата плана ослањајући се на скелетоидно земљиште. То је тип земљишта који је настао и образовао се испод шумског покривача. Такође сталним процесом огајњачавања смоница постепено прелази у гајњачу. Очувана гајњача је врло моћно земљиште. Развијеност хумусног хоризонта варира од 25-60m, са најчешћом дужином од 35-55cm. Боја гајњаче у овом подручју је руда са тамнијом нијансом на алувијалној тераси В. Мораве, гајњача је лакшег састава, растресито, оцедно и дубоко земљиште. Треба рећи да се моравски алувијум веома лако огајњачава јер је сиромашан у карбонатима, растресит и оцедан и прелази у гајњачу веома

повољних физичких особина. Код гајњаче је дошло до потпуног испирања калцијум-карбоната из земљишног слоја и налазе се у геолошком супстрату.

Гајњача има неутралну и слабо киселу реакцију.

Скелетоидна и скелетна земљишта-заузимају северни део захвата плана. Образовало се на брдској конфигурацији терена са јаче израженим облицима рељефа. Од природних, чинилаца на образовање овог типа земљишта, пресудну улогу су имали рељеф и геолошка подлога.

Плитак земљишни слој, настао еродибилним процесима, измешан је са крупним скелетогеним материјалом. Овај тип земљишта захтева формирање биљног покривача који би "везао" земљиште и зауставио даљи процес ерозије.

Минералне сировине

На територији општине Параћин врши се експлоатација лапорца за потребе Фабрике цемента „CRH Srbija“, експлоатација шљунка са локалитета реке Велика Морава и камена кречњака за потребе Фабрике стакла и путне привреде.

Климатске карактеристике

Параћинска област има одлике умерено континенталне климе са хладним зимама и топлим летима, између којих су свежије јесени и влажнија пролећа. Средња годишња температура износи 11,5 °C. Средње месечне температуре ваздуха се крећу од -0,8 °C у јануару до 22,2 °C у јулу.

Хидрографске карактеристике

Хидрографску мрежу општине чине река Црница и потоци који се или директно уливају у Црницу, или се разливају ка алувијалној равни Велике Мораве и Црнице. Део алувијалне равни између Параћина и тока Велике Мораве обилује мртвајама, које представљају остатке некадашњих меандара ове реке. Иако је ниво подземних вода на читавом градском подручју врло висок и креће се од 1,0 – 10,0 м од површине терена у правцу тока река Црница и Велика Морава, на градском подручју не постоји ни једно активно клизиште.

Сеизмолоке карактеристике

Град је на основу низа сеизмичких испитивања подељен на три зоне интензитета VIII степени МКС скале, са коефицијентима сеизмичности, $K_s=0,04$, $K_s=0,05$ и $K_s=0,06$.

Вегетација

Основне топографске, геоморфолошке, хидрографске, педолошке и климатске одлике подручја условиле су стварање аутохтоних станишта и вегетације. Зеленим покривачем листопадних шума, зељасте и жбунасте вегетације, доминира заједница храстова, док изузетно густе букове шуме расту у околини града. У граду и његовој околини расте и питоми кестен, који због своје реткости спада у ендемичне врсте.

Природна богатства

На подручју општине не постоји ни једно заштићено природно добро. Током 2013.године врело реке Грзе проглашено је заштићеним подручјем III категорије – заштићено подручје локалног значаја, као споменик природе.

Демографија

Општина Параћин простире се на 541,7 км², а подручје општине је одувек густо насељено. Густина насељености у општини Параћин и поред миграционих трендова већа је од просека за Републику Србију и износи 95 становника у поређењу са 90 становника на км² у Србији у 2017.

Становништво општине Параћин је према процењеним подацима, а судећи по просечној старости старије од просека Србије у периоду 2011 – 2018. (44, 1 наспрам просека Србије 43,2 у 2018.). У пописној 2002. години је удео старијег становништва (24,6% преко 60 година) општине Параћин је био значајно већи од удела младог становништва (15,7% до 15 година). У 2011. је тај диспарат настао да расте и удео старијег становништва је био 26,5% наспрам 13,9% младих. Исти тренд се наставио у 2018. где се проценат младих смањивао на 13,6%, док је проценат старијих 29,8%. Услед негативног природног „обнављања“ становништва, старосна структура је у фази дубоке демографске старости са тенденцијом пораста просечне старости становништва. Наиме, док је 2002. године, најбројније било становништво старости од 45 до 49 година, 2011. године то је био случај са становништвом старости од 55 до 59 година, а у 2018. години је то становништво старости 60 до 64. године.

Привреда

Општина Параћин спада у средње развијене општине када је реч о привредним ресурсима и привредном развоју. Параћин је традиционално град стакла, штофа и цемента, а последњих година и кондиторских производа. Карактеришу га вишевековна традиција и култура, као и позиција привредног центра у Србији и потенцијали за индустријски развој.

У привреди општине Параћин у 2018. години пословало је укупно 2.485 привредних субјеката са 11.058 запослених (број привредних субјеката и број запослених се повећавао константно у последњих пет година).

Индустрија и предузетништво

Индустрија. Параћин већ дуже од једног века носи епитет познатог индустријског центра. Производња у области индустрије је веома разнородна, од производње стакла, цемента и прехранбених производа, до производње грађевинског материјала, електро-енергетске опреме и текстила. Све до почетка деведесетих година прошлог века индустрија је била у константном развоју, да би наступањем кризних догађаја у земљи дошло до наглог опадања привредних активности. Процес приватизације је био неминован и предузећа која су се раније определила за трансформацију и промену власничке структуре су у том процесу имала више успеха.

Инвестиције. Осим тога што је раскрсница фреквентних и веома важних регионалних путева, општина Параћин има изузетно повољан стратешки положај, добре инфраструктурне услове, али и разне олакшице и погодности, што је чини примамљивом инвеститорима. У последњих десет година створени су услови који су привукли стране инвеститоре, али су се упоредо развијала мала и средња предузећа, што је утицало на пад незапослености, али и квалитетнији живот грађана.

Предузетништво. Делатност приватног предузетништва у Параћину је крајем прошлог века доживела прави процват, те је Параћин остао у групи средње развијених општина, са много нових предузећа. Мала и средња предузећа су препозната као носиоци развоја привреде општине Параћин. Структура регистрованих предузећа према сектору делатности у општини Параћин показује тренд сличан трендовима у другим општинама округа. Највећи број регистрованих предузећа је у области трговине, индустрије, транспорта и финансијских и других услуга док је према величини највећи број малих предузећа. МСПП су највећим делом концентрисана у следећим секторима: прерађивачка индустрија, трговина на велико и мало, пружање услуга. У оквиру

прерађивачке индустрије истичу се четири подсектора: производња прехранбених производа, производња грађевинског материјала, металних производа, и папирне амбалаже, од који је најзначајнија прехранбена индустрија (кондиторски производи, прераде млека и млечних производа, прерада меса и производња месних прерађевина, производња сокова и алкохолних пића).

Пољопривреда и рурални развој

Општина Параћин поседује природне ресурсе за развој пољопривреде обзиром да располаже релативно великим површинама земљишта које се може обрађивати и користити за пољопривредну производњу.

Квалитет земљишта, у продукционом смислу, је врло разноврстан, са три основна типа земљишта, и великим бројем прелазних облика. У долини реке Велике Мораве заступљено је најквалитетније и економски најпродуктивније земљиште (алувијум и алувијално-делувијално земљиште). Реон око аутопута и регионалног пута Параћин-Дреновац карактерише земљиште нешто слабијег квалитета (преовлађују смоница), док је најлошији квалитет земљишта у брдским селима. Пољопривредно земљиште је 99% у приватном власништву. Највећи део обрадиве површине налази се у долини реке Мораве, која је погодна за ратарску и повртарску производњу (највише паприка и шаргарепа). Блага побрђа су искоришћена за засаде винове лозе, док у брдско-планинском делу постоје значајне травнате површине и добре могућности за унапређење сточарства.

Квалитет земљишта, у продукционом смислу, је врло разноврстан, са три основна типа земљишта, и великим бројем прелазних облика. У долини реке Велике Мораве заступљено је најквалитетније и економски најпродуктивније земљиште (алувијум и алувијално-делувијално земљиште). Реон око аутопута и регионалног пута Параћин-Дреновац карактерише земљиште нешто слабијег квалитета (преовлађују смоница), док је најлошији квалитет земљишта у брдским селима.

Пољопривредно земљиште је 99% у приватном власништву. Највећи део обрадиве површине налази се у долини реке Мораве, која је погодна за ратарску и повртарску производњу (највише паприка и шаргарепа). Блага побрђа су искоришћена за засаде винове лозе, док у брдско-планинском делу постоје значајне травнате површине и добре могућности за унапређење сточарства.

Међутим и поред несумњивих природних ресурса, и Параћин прате миграциони трендови као и остатак Србије, те једошло је до великог одлива становништва из сеоских у градске средине, односно до неповољне старосне структуре сеоских домаћинстава. Евидентан је проблем старења сеоског становништва дугогодишњом миграцијом младих ка градском језгру и преоријентацији на индустријска занимања, што је још више отежало стање у овој грани привреде.

Туризам

Повољан географски положај, близина аутопута и добре саобраћајне везе са свим деловима земље, природне лепоте и културно-историјске знаменитости стварају услове за развој туризма у општини Параћин.

На 17 км од Параћина ка Зајечару је излетиште Грза са истоименом реком. Излетиште се налази на 400 метара надморске висине, а препознатљиво је по изузетној природи, чистом ваздуху, разноврсном биљном и животињском свету. Обухвата и врела реке Грзе и два вештачка језера што га чини посебно атрактивним за спортске риболовце, јер су богата калифорнијском и поточном пастрмком.

У подножју Кучајских планина, на 360 метара надморске висине, налази се Сисевац. Удаљен је 160 км од Београда, а само 20 км од искључења са ауто пута код Ђуприје. Сисевац је смештен на извору реке Црнице у прелепој котлини окруженој шумама. Очувана природа, зелене шуме јужног Кучаја, бистра река и потоци који се у њу

сливају, термална вода, чист ваздух, заједно са богатом културно - историјском традицијом чине овај крај јединственим.

Посебне погодности општина Параћин поседује за развој ловног туризма. Ловиште „Јужни Кучај IV“, које је у склопу Шумског газдинства Јужни Кучај са седиштем у Деспотовцу, заузима површину од 20.480 ха, од чега територијално општини Параћин припада 5.580 ха. Ловиште је удаљено од Београда свега 150 км, а у непосредној близини ловишта се налази више културних и туристичких излетишта, као и резерват површине 5.300 ха.

Поред потенцијале за развој транзитног, историјског, ловног и риболовног, спортског и агротуризма, општина Параћин поседује и потенцијале за развој верског туризма захваљујући бројним манастирима на њеној територији.

2.2. Опис стања животне средине

Оцена постојећег стања

Овом Изменом Плана обухваћене су две значајне локације, а то су: излетничко насеље 7. јул и насеље Адакале, као и четири раскрснице.

Део **Излетничког насеља 7. јул** (локација 1) који се обрађује Изменом Плана обухвата простор који је се користио за спорт и рекреацију, али је тренутно неактиван па је обрастао растињем и који је у неким деловима готово непроходан, а са друге стране има јако повољан положај. Изван границе обухвата, а у непосредном контакту препознато је викенд насеље, као и објекти пословања (уз западну границу Измене Плана).



Слика 1: Неуређено зеленило



Слика 2: Улица Чика Тасина

Кроз обухват локације 1 пролази Кнеселачки поток који је неуређен, окружен шибљем. Већу површину у централном делу локације обухвата акумулација.

Због свега наведеног локација поседује изузетан потенцијал за развој спортско-рекреативних и туристичких садржаја, уз заштиту зелених и водених површина.

Насеље Адакале се налази у контакту са централним градским језгром. Локација 2 је већим делом изграђена садржајима у функцији становања, пословања и спорта и рекреације. Кроз ово насеље пролази река Црница преко које прелази пешачки мост, уз Улицу Дилетово сокаче. На овом простору, паралелно са реком уз Кеј пуковника Животе Ђурића постоји траса макадамског – земљаног пута који указује на потребу корисника простора за приступима ка својим парцелама.



Слика 3: Постојећи пешачки мост



Слика 4: Река Црница и кеј

Изменом плана су обухваћене и четири раскрснице (локације 3, 4, 5 и 6):

Раскрсница улица: Царице Милице, Војводе Мишића, Немањине и Краља Милутина је класична четворокрака у централној градској зони. Спада у групу приоритетних раскрсница са проширеним прилазима ради раздвајања саобраћајних токова. Приоритени правац је Улица Царице Милице-Улица Војводе Мишића.



Слика 5: Локација 3

Раскрсница улица: Видовданска, Ђурађа Бранковића и Мајора Гавриловића је, такође класична четворокрака (прилазни краци нису под правим углом). Налази се на уласку у централну градску зону из правца запада, а у близини је железничке пруге Београд-Ниш. Спада у групу важнијих раскрсница са проширеним прилазима ради раздвајања саобраћајних токова.



Слика 6: Локација 4

Раскрсница улица: Немањине и Мајора Марка је четворокрака са прилазним крацима који нису под правим углом. Налази се на уласку у централну градску зону из

правца северо-истока. Спада у групу приоритетних раскрсница на пресецању две најважније градске саобраћајнице.



Слика 7: Локација 5

Раскрсница улица: Томе Живановића на месту прикључења улица Чика Тасине и Врпчанске улице је са смакнутим укрштајима, четворокрака несемафорисана са прилазним крацима који су под правим углом у односу на Улицу Томе Живановића. Налази се на уласку у централну градску зону из правца северо-запада.



Слика 8: Локација 6

У графичком прилогу *Постојећа намена површина*, приказане су све локације које се налазе у обухвату Измене Плана

- **Саобраћај**

Простором у обухвату Плана – насељеног места Параћин пролазе важни друмски и железнички саобраћајни правци и то:

- државни пут 1.А реда бр.1 државна граница са Мађарском-Нови Сад-Београд-Ниш-Врање-државна граница са Македонијом,
- државни пут 1.Б реда бр.36 Параћин-Бољевац-Зајечар-државна граница са Бугарском
- и државни пут 2.А реда бр.158 Мала Крсна-Велика Плана-Баточина-Јагодина-Ћуприја-Параћин – Ражањ – Аликсинац – Ниш – Доњевац - Владичин Хан – Врање – Бујановац - државна граница са Македонијом.

Улична мрежа формирана је тако да се основни улазно-излазни правци у наставку државних путева пружају радијално при чему се у неким насељима сегментно појављује и улична мрежа са ортогоналним елементима. Ортогонални концепт је на неким деловима уличне мреже у потпуности спроведен, а делом има елементе започетог и делимично реализованог ортогоналног концепта.

На великом делу уличне мреже пешачка инфраструктура је неуједначених и претежно недовољних ширина.

Стационарни саобраћај обавља се на издвојеним паркинг просторима, индивидуалним парцелама и у регулационим профилима улица.

У захвату плана налази се и двоколосечна електрифицирана железничка пруга Београд-Младеновац-Лапово-Ниш-Прешево-државна граница са Македонијом која представља део трансевропског коридора Х. Ова железничка пруга пружа се средишњим делом планског подручја радијално по правцу север-југ тако да је отежана комуникација између насеља са западне и источне стране железничке пруге. Укрштања са железничком пругом су у нивоу што утиче на смањење безбедности и протока саобраћаја.

Железничку инфраструктуру у захвату плана чине и железничка станица Параћин са седам станичних колосека, једним манипулативним, једним магацинским и индустријским колосеком за фабрику „Штофара“ као и једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга Параћин-Стари Поповац дужине 6,13km.

Оцена постојећег стања

Саобраћајни положај Параћина је веома повољан имајући у виду везу са државним путевима. Основни недостатак уличне мреже у захвату плана одражава се кроз недовршеност започетих уличних праваца и недовољну развијеност уличних профила. Такође, значајан недостатак представља и непостојање обилазне саобраћајнице, којом би се омогућило одвијање транзитног саобраћаја изван централног градског подручја.

Као последица непостојања значајних алтернативних праваца и недовољно развијених уличних профила велики део локалног саобраћаја обавља се основном уличном мрежом у наставку државних путева што смањује капацитет и безбедност на основној уличној мрежи.

Може се закључити да је потребно реконструисати и допунити постојећу и изградити нову мрежу саобраћајница како би се саобраћајно повезале све будуће функционалне целине на простору у складу са планираном наменом, а превасходно остварила адекватна и безбедна веза овог простора са примарним саобраћајницама, као и Државним путевима I и II реда.

• Мреже енергетске, телекомуникационе и комуналне инфраструктуре

Водоснабдевање. Укупна дужина водоводне мреже у општини Параћин је око 280 километара, а прикључено је 14.096 домаћинстава и око 40.000 становника. Укупна годишња потрошња воде је 2,2 милиона м³, од чега је потрошња домаћинстава 1,2 милиона м³.

Организовано снабдевање водом за пиће града Параћина и већег броја насеља општине врши се захватањем вода карстног врела Света Петка и експлоатацијом подземних аквифера у широј зони самога града у долини реке Велике Мораве. Остала насеља располажу или системима локалних сеоских водовода, или се становништво снабдева индивидуално из сопствених бунара водом неконтролисаног квалитета, док већи индустријски капацитети поседују сопствене системе у оквиру којих се користе подземне воде плитких или дубоких аквифера, као и воде карстног извора Топлик.

Одвођење отпадних вода. Дужина канализационе мреже је око 58 км. Сакупљање и одвођење отпадне воде се врши претежно гравитационо и главним колектором се одводе на централни систем за прераду отпадних вода. Параћин је један од ретких градова у Србији са високим степеном изграђености канализационе мреже. Систем за одвођење отпадних вода Параћина је сепаратан, тј. посебно се одводе санитарне, а посебно атмосферске отпадне воде. У граду је на фекалну канализацију прикључено око 56,7 % индивидуалних домаћинстава, 90,8% стамбених зграда и 65,4% индустрије, предузећа и локала (око 4.000 прикључака). Индустријске отпадне воде се са или без

предтретмана уводе у фекалну канализацију. У осталом делу општине санитарне отпадне воде се одводе у септичке или обичне јаме.

Енергетика. Енергетика и енергетска ефикасност.

Општина Параћин нема систем даљинског грејања.

Општина Параћин значајну пажњу посвећује унапређењу енергетске ефикасности и била је један од пионира на успостављању локалног система енергетског менаџмента именовањем енергетског менаџера и праћењем потрошње енергије буџетских корисника путем ИСЕМ базе. Поред тога сопственим и донаторским средствима реализоване су значајне инвестиције на унапређењу јавних објеката кроз енергетску рехабилитацију и замену енергената. На овај начин остварене су значајне буџетске уштеде и смањена емисија CO₂.

Сва насеља у општини Параћин су прикључена на нисконапонску електроенергетску мрежу.

Систем јавног осветљења општине Параћин чине 202 трафостанице, од чега 75 у граду и 127 у сеоским месним заједницама. На територији општине Параћин уграђена је 7.891 светиљка чија је укупна инсталисана снага 1.128 киловат сати.

Гасовод. Кроз територију Општине Параћин пролази регионални магистрални гасовод високог притиска. Дужина гасоводне мреже је 150 км.

Телекомуникације. Општина је покривена мрежом фиксне и мобилне телефоније. У овом тренутку на територији Србије постоје 3 мобилна оператера. Сва три оператера су заступљена у општини на више локација са њиховим базним станицама. Повезивање са интернетом остварује се путем АДСЛ-а и провајдера бежичног интернета.

Табела 1 - Биланс постојеће намене површина на читавом обухвату ПГР-а

Р.бр.	НАМЕНА	Површина земљишта (ha)	Учешће у грађ. подручју (%)	Учешће у обухвату ПГР (%)
ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ				
ПОВРШИНЕ ЗА ЈАВНЕ НАМЕНЕ		213,00	23,7%	10,4
	Образовање и васпитање	7,60	0,8	
1.	Основно образовање	4,50		
	Средње образовање	2,20		
	Предшколско образовање	0,90		
2.	Здравствена заштита	4,00	0,4	
3.	Социјална заштита	0,60	0,1	
4.	Култура	1,50	0,2	
5.	Управа и администрација	3,00	0,3	
6.	Комунални сервиси	14,00	1,6	
7.	Посебна намена	5,20	1,1	
8.	Спорт и рекреација	23,20	3,4	

9.	Зеленило	5,00	0,6	
10.	Објекти и мрежа саобраћајне и комуналне инфраструктуре	141,40	15,7	
ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА		687,00	76,3%	33,5%
11	Становање	580,00	64,4	
12	Услуге	90,00	10,0	
13	Привређивање	17,00	1,7	
14	Верски објекат	1,00	0,2	
1-14	УКУПНО ИЗГРАЂЕНО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	900,00	100,0%	43,8%
15	Неизграђено грађевинско земљиште	177,70		
1-15	УКУПНО ИЗГРАЂЕНО И НЕИЗГРАЂЕНО ГРАЂ. ЗЕМ.	1077,70		52,5%
ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ – ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА				
16	Пољопривредно земљиште	907,30		
17	Водно земљиште	58,00		
18	Шуме	9,70		
16-18	УКУПНО ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	975,00		47,5%
1-18	ОБУХВАТ ПГР	2.052,70		100%

- **Животна средина**

Стање квалитета елемената животне средине у Параћину је резултат интеракције досадашњег развоја и природних детерминанти. Према Плану развоја општине Параћин за период од 2021 – 2027 (усвојен 2021.год), наведено је постојеће стање основних елемената животне средине.

А. Квалитет ваздуха

Захваљујући конфигурацији терена, климатским условима, највише кошави, која знатно утиче на квалитет ваздуха, Параћин не спада у екстремно загађене средине. Аерозагађење је карактеристично само за поједине активности, односно локације. Загађење ваздуха на територији општине Параћин јавља се као последица одвијања друмског саобраћаја, емисије гасова из индивидуалних ложишта, индустрија, паљења комуналног и пољопривредног отпада.

На територији општине Параћин постоје две Аутоматске станице у склопу државног система мониторинга ваздуха. Једна је у оближњем селу Поповац, док је друга у центру града.

На основу годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2024. године, Параћин (Поповац) је био у трећој категорији, прекомерно загађеног ваздух, јер је присуство суспендованих честица PM_{10} био изнад дозвољених вредности. На станици у граду, ваздух је био прве категорије, што представља чист или незнатно загађен ваздух, односно ваздух у коме нису прекорачене граничне вредности ни за једну загађујућу материју.

Б. Квалитет вода

Највећи проблем општине Параћин, када је реч о отпадним водама, јесте то што постојећи систем за пречишћавање отпадних вода не функционише и неопходно је приступити његовој санацији и поновном активирању. Осим тога, не врши се ни квалитетан предtretман отпадних индустријских вода сепараторима за уља, масти и детерџенте, јер је постојећи систем пројектован искључиво за фекалне воде.

Највећи проблем општине Параћин када је реч о отпадним водама је што Систем за пречишћавање отпадних вода не ради. Неопходна је његова санација, а затим и комплетна реконструкција и осавремењавање. Такође, велики проблем је и непостојање предtretмана индустријских отпадних вода према свим законским нормама и правилницима за пречишћавање тих вода пре упуштања у јавну канализацију. Већина сеоских насеља не поседује изграђену јавну канализацију. Један од проблема је што где и постоји изграђена јавна канализација домаћинства се не прикључују на исту већ и даље користе непрописне септичке јаме.

В. Квалитет земљишта

Загађење земљишта настаје из локализованих извора загађивања као што су индустријски и производни објекти, саобраћај, пољопривреда и др. али такође и из дифузних извора, преношењем путем ваздуха и из атмосферских падавина. Неадекватно одлагање отпада на подручју општине свакако је један од кључних разлога загађења земљишта. Наиме, постојећа депонија је неусловна и представља извор еколошких инцидената те је неопходно приступити њеном санирању и изградњи савременог центра за третман отпада. Проблем решавања отпада обухватао би и сеоске средине, јер је загађење земљишта присутно и у већини сеоских насеља, због нерегулисаних отпадних вода из септичких и ђубришних јама.

Г. Бука

Узроци буке у општини Параћин, као и у многим другим општинама, су сви видови саобраћаја (друмски и железнички) и бука из локалних извора као што су привредна постројења, угоститељске и занатске радње и др. Прописане су граничне вредности индикатора буке и односе се на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији. У досадашњем периоду на територији општине није вршено систематско мерење буке у животној средини.

Д. Отпад

Комунални отпад у општини Параћин се депонује на сметлишту удаљеном око 4 км од градског центра, на локацији непосредно у близини вештачког језера "Буљанка" насталог ископом шљунка. Сметлиште је лоцирано на десној обали Велике Мораве, на око 400 м од речног корита и на око 350 м од реке Црнице .

Ова депоније је несанитарна. Сакупљени комунални отпад се углавном разастире булдозером и сабија прелажењем булдозера преко разастртог отпада без прекривања инертним материјалом.

Општина Параћин је 2004. године израдила пројекат „Санација, затварање и рекултивација постојећег сметлишта Буљанка” у Параћину (пројекат је израдио Институт „Кирило Савић” - Београд).

Крајем 2008. године, **Министарство заштите животне средине и просторног планирања** (Фонд за заштиту животне средине) је општини Параћин одобрило део средстава за реализацију овог пројекта од око 6.000.000 РСД.

За извођење прве фазе поменутог пројекта до сада је утрошено око 20.000.000 РСД.

Током 2011.године извршено је ограђивање депоније.

Према Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године, општина Параћин, заједно са општинама Јагодина, Ћуприја, Смедеревска Паланка, Велика Плана, чини регион у оквиру којег ће се вршити сакупљање, дистрибуција и третман отпада на јединственој регионалној депонији унутар региона.

3. ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПОДРУЧЈА ЗА КОЈА ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДЕ ИЗЛОЖЕНО ЗНАЧАЈНОМ РИЗИКУ

Реализацијом планираних садржаја датом Изменом ПГР-а, доћи ће до промене у начину коришћења земљишта, што може изазвати одређене промене у простору и животну средину.

Како се у оквиру појединих локација планирају различите намене у односу на постојеће стање, највећи утицај на животну средину на простору Измене ПГР-а биће на локацијама где се планира реализација планираних садржаја, као и на локацијама где се планирају корекције саобраћајне мреже, и ако претпостављени утицаји не представљају значајну промену у односу на постојеће стање.

При планираној урбанистичкој и еколошкој трансформацији, реализацији планираних садржаја у граници обухвата Измена ПГР-а, обавезне су мере превенције, санације, спречавања и минимизирања свих значајних утицаја на животну средину. Посебне мере заштите су обавезне како би се предупредили негативни утицаји и ефекти на животну средину и здравље становништва. Заштита животне средине у обухвату Плана обухвата:

- план мера и посебних правила за превенцију, смањење, спречавање и компензацију негативних утицаја планираних намена простора у циљу одрживог развоја планског обухвата,
- план мера за унапређење и побољшање стања,
- план мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине.

План мера и посебних правила за превенцију, смањење, спречавање и компензацију негативних утицаја планираних намена простора у циљу одрживог развоја планског обухвата, подразумева обавезу избора најбољих доступних техника и технологија у поступку избора планираних пројеката/објеката.

План мера за унапређење и побољшање стања, обухвата мере инфраструктурног уређења и комуналног опремања анализираног подручја.

План мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине, обухвата поштовање и примену мера за заштиту ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта од загађивања, као и здравља становништва. Мониторинг животне средине је обавезан. Резултати мониторинга представљају базу за праћење стања, потенцијалних промена и смер за реаговање у случају изненадних догађаја и акцидената. Сви резултати мониторинга морају бити доступни јавности.

Процена стратешких утицаја и заштита животне средине у Плану и Извештају о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину, обухвата план мера и посебних правила за превенцију, смањење, спречавање и компензацију негативних утицаја планираних радова на реализацији планираних садржаја, план мера за унапређење и побољшања стања, план мера и посебна правила заштите и мониторинга животне средине у току редовног рада постројења, као и план мера и правила за случај акцидента у комплексу постројења. Дефинисање мера се врши на основу анализе стања животне средине, услова и ограничења, процене могућих утицаја Плана на животну средину и медијума животне средине за које је утврђено да могу бити изложени највећем утицају.

Значајнији утицаји на животну средину, на подручју предметног плана могу се очекивати:

- на локацији планираних садржаја;
- дуж саобраћајних праваца и површина које се мењају;
- у области заштите водеваздуха и емитовања буке;
- у области управљања отпадом;
- у зонама планираних производних делатности.

4. ПОСТОЈЕЋИ ПРОБЛЕМИ У ПОГЛЕДУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ВЕЗИ СА ПЛАНОМ

За територију обухваћену Изменама ПГР-а важе исте законитости антропогеног притиска које су наглашене на целом подручју града последњих година, тако да предметне локације нису изузете од тога. Сви негативни утицаји могу се разврстати у групе проблема:

- повећане концентрације загађујућих материја у ваздуху,
- угроженост подземних вода планираном изградњом и неадекватним одлагањем отпада,
- угроженост земљишта заузимањем градњом и неадекватним одлагањем отпада;
- повећан ниво буке и издувних гасова од саобраћаја и производних делатности,
- недовољно развијена свест о заштити животне средине.

5. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

5.1. Општи циљеви стратешке процене

Општи циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине, као и циљева заштите животне средине утврђених на националном и међународном нивоу:

- рационално коришћење природних ресурса и енергије (чување пољопривредног земљишта, превенција конверзије најплоднијег земљишта у друге (непољопривредне сврхе); заштита, унапређење стања шума и шумског земљишта и одрживо коришћење шума; смањење потрошње воде у индустрији и домаћинствима, смањење губитка воде у дистрибутивној мрежи, развијање система даљинског грејања, повећање енергетске ефикасности);
- имплементација стратешких опредељења Програма управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031.год. - планирањем повећања броја становника обухваћених системом сакупљања отпада и развијање система компостирања пољопривредног (органског отпада); санирање постојећих неусловних и непланских сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину и здравље људи, изградња и активна употреба регионалне санитарне депоније, рекултивација постојећих неусловних сметлишта и дивљих депонија, као и изградња постројења за третман отпадних вода и заштита и унапређење квалитета вода;
- очување и заштита подручја заштићених природних и културних добара заштитних појасева и њихово одрживо укључивање у туристичку понуду;
- смањење емисије штетних материја у ваздуху и смањење нивоа буке из саобраћаја и индустријских постројења и спречавање инцидентних/неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште;
- повећање обима инвестиција за заштиту животне средине и развој система мониторинга елемената животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке), побољшање информисања, едукација становништва, обезбеђење учешћа јавности у доношењу одлука које могу имати утицај на квалитет животне средине.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја се дефинишу на основу смерница, захтева и циљева заштите животне средине проистеклих из планских докумената вишег реда, постојећег стања и капацитета простора и захтева за управљање животном средином за планирани развој подручја обухваћеног Планом. Стратешки циљеви заштите животне средине дати одредбама планова вишег реда представљају полазне основе за дефинисање општих циљева Стратешке процене утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лајковац. Општим циљевима је постављен оквир за даљу разраду и дефинисање посебних циљева и избор индикатора за мерење и праћење њиховог остваривања, све у циљу управљања животном средином и потенцијално негативним утицајима у границама Плана.

На основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине наведених у плановима и стратегијама дефинисани су општи циљеви СПУ који се односе на следеће области животне средине:

- управљање квалитетом основних чинилаца животне средине,
- очување биодиверзитета,
- унапређење предела,
- заштита културно-историјске баштине,
- становништво, људско здравље и социо-економски развој,
- јачање институционалне способности за заштиту животне средине.

5.2. Посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја Измена ПГР-а на животну средину утврђени су на основу анализе стања животне средине, значајних и битних питања, подручја Плана, као и приоритета за решавање еколошких проблема, у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно планирање и коришћење простора у границама Измена и допуна плана генералне регулације за насеље Параћин, представља услов за контролу стања у простору и животној средини. Посебни циљеви Стратешке процене утицаја омогућавају формирање еколошке матрице за планирану намену простора у обухвату Плана на принципима одрживости и еколошке прихватљивости.

Избор индикатора Стратешке процене врши се на основу карактеристика планиране намене простора, као и општег стања животне средине подручја Плана. Дефинисани индикатори представљају квантитативне показатеље на основу којих се прати степен достигнутог постављених циљева. Дефинисаним индикаторима Стратешке процене утицаја добијају се подаци о:

- стању површинских и подземних вода,
- квалитету земљишта;
- квалитету ваздуха;
- инфраструктурној и комуналној опремљености подручја;

Табела 2 – приказ општих и посебних циљева

Општи циљеви СПУ	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
Заштита и одрживо коришћење површинских и подземних вода	- Спречити загађење водних ресурса	-% објеката прикључених на канализациону мрежу
Заштита и одрживо коришћење земљишта	- Смањити контаминацију земљишта;	- % контаминираних површина
Заштита квалитета ваздуха	- Смањити емисије загађујућих материја у ваздух до прописаних вредности	- Емисија честица NO ₂ и NO _x - Број дана са прекорачењем граничне вредности за чађ, SO ₂ и NO ₂ - Број стамбених објеката у зони фреквентних саобраћајница
	- Смањити степен изложености становништва загађеном ваздуху	
	- Смањити изложеност становништва повећаном нивоу буке	

Управљањ сви врстама отпада на подручју Измена ПГР-а	- Стварање услова за одлагање отпада на свим планираним локацијама и унапређење третмана отпада	- укупна количина произведеног отпада (комунални, индустријски, опасни) - % домаћинстава укључених у систем управљања отпадом;
Контролисани развој и реализација планског подручја уз примену мера заштите животне средине	- Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења	- Степен изграђености, уређености и опремљености планираних локација - Поступак процене утицаја на животну средину-Студија о процени утицаја на животну средину - Број мерних места, стање мониторингске мреже на територији насеља Параћин
	- Успостављање система контроле над сви облицима загађивања са плановима превентивних, санационих и мера заштите животне средине	
	- Спровођење поступка процене утицаја на животну средину при реализацији Пројеката-планираних намена и прописивање мера заштите и мониторинга животне средине	

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин, представљају услов за остваривање заштите и унапређења стања животне средине у оквиру обухвата плана.

Заштита животне средине на локацијама Измене ПГР-а хијерархијски је усклађена са општим смерницама, условима и мерама за заштиту животне средине шире просторне целине ћитавог града.

Табела 3 – циљеви стратешке процене утицаја

ред.бр.	Циљ СПУ
1.	Спречити загађење водних ресурса
2.	Смањити контаминацију земљишта
3.	Смањити емисије загађујућих материја у ваздух до прописаних вредности
4.	Смањити степен изложености становништва загађеном ваздуху
5.	Смањити изложеност становништва повећаном нивоу буке
6.	Стварање услова за одлагање отпада на свим планираним локацијама и унапређење третмана отпада
7.	Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења
8.	Успостављање система контроле над сви облицима загађивања са плановима превентивних, санационих и мера заштите животне средине
9.	Спровођење поступка процене утицаја на животну средину при реализацији Пројеката-планираних намена и прописивање мера заштите и мониторинга животне средине

У односу на посебне циљеве СПУ приказане у табели 3 извршена је евалуација по секторима ПГР-а (приликом вредновања варијантних решења), односно по појединачним планским решењима (приоритетним активностима) у сваком сектору ПГР-а. Евалуација је базирана на примени мултикритеријумске квалитативне експертске процене и идентификовању стратешки значајних утицаја Просторног плана на елементе одрживог развоја.

6. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу циљева и смерница просторног развоја и услова заштите животне средине из планова вишег реда, дефинисани су општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја. Основни циљ са еколошког аспекта је интегрална заштита и природних вредности и здравља људи уз поштовање еколошких принципа и принципа одрживости у границама Плана, избегавање конфликта, постизања компромиса и компензације у простору. Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин, у контексту општих и посебних циљева Стратешке процене утицаја, оцењене су према могућим утицајима (сагласно критеријумима за оцењивање величине, значаја и вероватноће утицаја - модификована PADC методологија и „MeV Urban” модел) на:

- стање у простору - постојећа и планирана намена,
- стање инфраструктурне и комуналне опремљености,
- стање природних и културних добара,
- постојеће и планирано стање и квалитет животне средине,
- постојећи и планирани степен ефикасности заштите животне средине,
- стање мониторинга животне средине.

6.1. Процена утицаја варијантних решења

У процесу израде Измена ПГР-а и у поступку процене могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, анализирани су следећи аспекти:

- природне карактеристике, постојећа намена простора и створене вредности, стање комуналне опремљености и уређености подручја, досадашњи начин коришћења простора, постојеће стање животне средине и еколошки услови у простору;
- услови надлежних институција у поступку израде Плана и Стратешке процене утицаја на животну средину;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа, циљеви секторских планова.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања, планиране намене, коридори инфраструктуре, правила уређења и правила грађења, су могући уз интегрисање мера заштите животне средине. За процес имплементације Измена ПГР-а, прописане су смернице и мере заштите животне средине, као услов за реализацију планиране намене. Стратешком проценом утицаја Измена ПГР-а на животну средину разматрана су два могућа варијантна решења:

- **Варијанта I** - да се Измена Плана генералне регулације не усвоји;
- **Варијанта II** - да се Измена Плана генералне регулације усвоје и имплементирају на еколошки прописан начин, применом и поштовањем интегрисаних мера заштите и мониторинга животне средине.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину могу се утврдити кроз процену и поређење постојећег стања и циљева и планских решења, односно поређењем разматраних могућих варијантних решења Плана.

6.1.1. Приказ варијантних решења заштите животне средине у Плану

Варијантно решење усвајања и имплементације Плана

Циљ Измена ПГР-а је стварање законског и планског основа за просторно уређење и утврђивање правила грађења за локације које су предвиђене за измену, односно

стварање основа за издавање одговарајућих аката за грађење објекта у склопу планираних намена. У Плану је извршена свеобухватна анализа подручја, положај и значај, статус земљишта и постојеће структуре, стање инфраструктурне и комуналне опремљености, предности, потенцијали, ограничавајући фактори и услови надлежних институција за реализацију планираних садржаја. Прихватањем Варијанте II стварају се услови за побољшање квалитета живота становништва, уз спровођење мера заштите животне средине прописаних Планом и Стратешком проценом утицаја. Усвајање Плана генералне регулације представља варијантно решење којим се стварају услови за:

- имплементирање обавезујућих смерница и мера заштите животне средине и управљања планираним простором према условима прописаним планским документима вишег хијерархијског нивоа;
- одрживи развој заснован на управљању: отпадним водама, квалитетом и заштитом ваздуха и земљишта, односно заштите животне средине и здравља становништва;
- поштовање смерница и мера планова вишег реда за уређење и грађење на подручју Плана;
- очување еколошког интегритета, регенеративног и апсорпционог капацитета простора и здравља становништва преко рационалног управљања природним и створеним ресурсима;
- заштиту природне и животне средине (заштиту од загађивања подземних и површинских вода, земљишта, ваздуха, буке, отпада);
- дефинисање мера заштите за хијерархијски ниже нивое, које ће се оперативно пројектовати и спроводити у процесу имплементације Плана, израдом Студије о процени утицаја за поједине планиране садржаје;
- праћење и контролу стања животне средине (мониторинг) свих параметара од значаја за живот и здравље људи;
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за реализацију садржаја обухваћених планом.

Варијантно решење не реализовања Плана

Варијантно решење не усвајања Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин, може за последицу имати:

- нарушавање и деградацију животне средине;
- загађивање ваздуха, земљишта и подземних вода неадекватним одлагањем отпада, као и производним делатностима;
- угрожавање квалитета вода, површинских и подземних, земљишта и здравља локалног становништва услед недостатка адекватне инфраструктуре;
- непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу.

6.1.2. Приказ најповољнијег варијантног решења са аспекта заштите животне средине

У поступку процене стратешких утицаја Плана и планских решења, разматрана су варијантна решења (усвајање и неусвајање Плана) како би се извршило поређење и вредновање за избор боље, једино прихватљиве понуђене варијанте са аспекта заштите простора, природних и створених ресурса, квалитета земљишта, животне средине и здравља становништва. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне контроле и управљања комуналним отпадом из насеља, индустријским и привредним загађивачима;
- могућности реализације планираних намена са пратећом инфраструктуром и садржајима, на принципима одрживости, економске исплативости и еколошке

- прихватљивости;
- могућности контроле, мониторинга квалитета и заштите животне средине.

Поређење варијантних решења извршено је на основу очекиваних позитивних и евидентних негативних утицаја које би варијантна решења имала у простору и животној средини. Ефекти су вредновани са аспекта утицаја на:

- природне вредности, медијуме животне средине (површинске и подземне воде, земљиште и ваздух);
- створене вредности (демографске карактеристике, привредне активности);
- предеоне и пејзажне карактеристике подручја;
- инфраструктурну и комуналну опремљеност подручја;
- просторне и урбанистичке услове и параметре и могућност контролисаног управљања простором.

Еколошки је прихватљиво решење које омогућава:

- примену мера за отклањање, спречавање и компензацију свих значајних утицаја у простору и животној средини;
- рационално коришћење и очување природних ресурса у планској поставци;
- спровођење контроле и мониторинга животне средине;
- поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

Табела 4 – поређење варијантних решења

	Варијантна решења	
	Варијанта I	Варијанта II
Природне вредности (земљиште, ваздух, површинске и подземне воде)	Негативни утицаји на здравље становништва; Загађење ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода; Потенцијално непланско коришћење земљишта и утицаји на стање животне средине;	Планска реализација планираних садржаја, уз поштовање постављених циљева контроле и управљања животном средином у границама Плана; Поштовање смерница и мера планова вишег реда и услова имаоца јавних овлашћења за уређење и грађење на подручју Плана; Поштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу; Спровођење и примена мера и стандарда за заштиту ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода од загађивања; Успостављање система контролисаног управљања отпадом и комуналним отпадним водама насеља; Управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин; Контроле стања животне средине (мониторинг);

		Реализација планираних намена, садржаја и функција према условима и мерама заштите; Идентификовање одговорности управљања отпадом; Формирање зоне у којој се могу реализовати одрживи пројекти и различите делатности на одржив и еколошки прихватљив начин;
Створене вредности (демографске карактеристике, привредне активности)	Неконтролисано управљање предметним простором. Неадекватно управљање отпадом и комуналним отпадним водама;	Укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој предметног подручја; Плански развој; Отварање нових радних места; Измене Плана генералне регулације омогућавају управљање простором, а Стратешка процена утицаја даје могућност контроле при избору пројеката-делатности, контроле над свим активностима у циљу спречавање загађивања животне средине (емисија у ваздух, воде, земљиште), поштовање урбанистичких услова, услова заштите животне средине и услова надлежних институција;
Инфраструктурна и комунална опремљеност и уређеност подручја	Недовољна инфраструктурна опремљеност и комунална уређеност;	Реализација планских решења ће унапредити инфраструктурну опремљеност и комуналну уређеност подручја, у складу са захтевима планираних садржаја; Реализација планских решења ће повећати доступност подручја и омогућити коришћење простора уз очување капацитета животне средине на планском подручју и умањење негативних утицаја на животну средину;

Еколошки услови и урбанистички раметри	Непостојање урбанистичких параметара, правила уређења и грађења, опасност од непланске изградње, нерационалног коришћења земљишта и угрожавања животне средине;	Планска реализација планираних садржаја, уз поштовање постављених циљева контроле и управљања животном средином у границама Плана; Поштовање прописаних урбанистичких параметара и услова имаоца јавних овлашћења, омогућава даљи одржив развој планског подручја уз укључивање мера превенције, спречавања, ограничења, минимизирања негативних утицаја и повећање позитивних ефеката, уз сталну контролу и мониторинг животне средине;
--	--	--

Избор Варијанте II – усвајање Измена ПГР-а, представља најбоље понуђено решење са аспекта контролисаног управљања простором, отпадним водама, заштите природних ресурса и животне средине (квалитета вода, земљишта) и у складу је са еколошким начелима и принципима одрживог развоја. Нацрт Измена ПГР-а је у сагласности са постављеном еколошком матрицом и омогућава успостављање еколошке контроле у границама обухвата.

6.2. Евалуација карактеристика и значаја утицаја

Предложена варијантна решења су вреднована са аспекта могућих негативних утицаја и ефеката у простору и капацитета за њихово спречавање и ограничавање. У нацрту Измена ПГР-а дефинисана је намена и организација простора, просторни капацитети и услови за реализацију планираних садржаја, смернице, мере и услови заштите животне средине.

При процени могућих утицаја вредновани су негативни утицаји и негативни ефекти због:

- ризика од загађивања животне средине услед неадекватног (неконтролисаног) управљања простором и могућих непрописних емисија у ваздух, воде и земљиште;
- ризика од загађивања животне средине услед неадекватне инфраструктурне и комуналне опремљености насеља (генерисање отпадних вода без претходног третмана, загађења ваздуха, земљишта, неконтролисана девастација вегетације, неуређена градња);
- непоштовања законодавстава и непознавања праксе и трендова управљања отпадом.

При процени могућих утицаја вредновани су позитивни ефекти и разматрани су са аспекта:

- унапређења животне средине, са аспекта управљања комуналним отпадним водама, заштите површинских, подземних вода и земљишта од загађивања директно, и заштите здравља становништва директно и индиректно;
- реализације планиране комуналне инфраструктуре на подручју Плана;
- обавезног управљања свим врстама отпада и категоријама отпада;
- развијеног мониторинга животне средине и промена у простору;

- наменског коришћења земљишта.

6.2.1. Еколошка валоризација подручја Измена и допуна плана генералне регулације

На основу утврђених потенцијала и ограничења у простору на подручју Измена ПГР-а, карактеристика непосредног и ширег окружења, као и постојеће и планиране намене, извршена је валоризација простора у обухвату Измена ПГР-а са еколошког аспекта. Основни циљеви еколошког вредновања простора су:

- утврђивање и валоризовање кључних потенцијала простора;
- идентификација постојећих конфликта и ограничења (просторних, еколошких);
- процена просторно-еколошких капацитета подручја Измена ПГР-а;
- дефинисање просторно-еколошке матрице подручја Измена ПГР-а за одрживи развој.

Посебни циљеви еколошког вредновања простора Измена ПГР-а:

- дефинисање еколошке целине;
- утврђивање услова за имплементацију Плана (урбанистичких зона, инфраструктуре, осталих садржаја), услова за активности у простору, услова за спречавање просторних, еколошких конфликта и услова еколошке компензације у простору;
- утврђивање обавезних еколошких смерница и мера за реализацију планираних намена простора у обухвату Измена ПГР-а;

Подручје Измена Плана генералне регулације је валоризовано на основу постојећег - затеченог стања, процењених утицаја у границама Плана, непосредног и ширег окружења, планираних садржаја, пратећих садржаја и инфраструктуре, идентификованих ограничења и условљености у простору. Валоризација је извршена у циљу усклађивања даљег развоја Планског подручја према критеријумима економске оправданости, одрживости и еколошке прихватљивости.

Концепт заштите и унапређења животне средине за подручје Измена и допуна ПГР-а заснован је на:

- заштити простора у границама Плана;
- заштити површинских и подземних вода;
- заштити земљишта;
- превенцији и контроли потенцијалних облика и извора загађивања;
- интегралној заштити животне средине;
- мониторингу стања медијума животне средине.

У циљу одрживог и еколошки прихватљивог управљања простором, природним и створеним вредностима и животном средином, извршена је валоризација простора у обухвату Плана. Да би се проценили могући утицаји, ефекти и последице по животну средину, здравље и безбедност становништва и корисника простора, извршено је вредновање Измена и допуна ПГР-а са аспекта заштите животне средине као подлога за најбоље понуђено варијантно решење за даљи, одрживи развој.

6.3. Приказ процењених утицаја Измена плана генералне регулације на животну средину

Утицаји Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин, анализирани су на релацији: извори утицаја - утицаји - ефекти и последице у простору и животној средини. Извори утицаја на квалитет животне средине могу бити планска решења Измена ПГР-а, у позитивном и негативном смислу. Вредновањем планског

решења могуће је извршити и вредновање утицаја Плана на животну средину и дати процену ефеката у простору и животној средини.



Кључни извори позитивних и потенцијално негативних утицаја су планска решења за реализацију:

- простора намењеног за становање високих густина;
- комерцијалних и производних делатности;
- планског и контролисаног управљања комуналним отпадним водама и отпадом из насеља;
- саобраћајних површина и инфраструктуре;

Утицаји на животну средину, генерално, могу бити механички, физички, хемијски, а објекат утицаја су медијуми животне средине преко којих се утицаји преносе или на која се одражавају. У Стратешкој процени утицаја на животну средину анализирани су природне вредности животне средине: ваздух, земљиште и подземне воде, предеоно-пејзажне вредности. Последице утицаја у простору и животној средини су промене особина, изгледа или функције, а ефекти могу бити позитивни или негативни или неутрални (стање без промена), што представља карактеристике утицаја. Процена утицаја на животну средину извршена је у односу на карактеристике утицаја које планска решења могу имати на животну средину, у односу на: врсту утицаја, дужину трајања, извор и развој утицаја, реверзибилност, могућност анулирања утицаја, трајност, континуитет, важност (значај) утицаја и степен и карактер потребних интервенција. У односу на време трајања утицаја, дефинисани су: привремени, повремени, дуготрајни ефекти и последице. Ефекти односно последице, сагласно наведеној категоризацији, могу бити:

- у односу на врсту утицаја - позитивни, негативни, нулти (без промена);
- у односу на дужину трајања - привремени, трајни;
- у односу на развој утицаја - једноставни, кумулативни, синергетски;
- у односу на извор утицаја - директни, индиректни;
- у односу на реверзибилност - реверзибилни, иреверзибилни;
- у односу на трајност утицаја - дуготрајни, инцидентни, удесни;
- у односу на континуитет - континуални, дисконтинуални;
- у односу на значај - изразито малог значаја, малог значаја, средњег значаја, врло великог значаја.

Поступак оцењивања квалитета животне средине и очекиваних ефеката Измена ПГР-а, вршен је на основу вредновања пре свега, могућих еколошких утицаја (позитивних и негативних). Величина утицаја представља приказ штете или користи од процењеног деловања на квалитет ваздуха, квалитет земљишта и подземних вода, пејзажне карактеристике просторних целина и зона у функцији планираних намена и општи квалитет животне средине.

Значај утицаја представља размере физичког простора који може бити изложен деловању промена у средини. Утицаји, односно последице, планских решења, према карактеристикама, оцењени су негативним или позитивним предзнаком. Утицаји, односно последице, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене.

Табела 5 – Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан/Врло негативан	- 3	Онемогућавање функције у датом простору
Већи	- 2	У већој мери нарушава животну средину
Мањи	- 1	У мањој мери нарушава животну средину
Нема утицаја	0	Нема утицаја на животну средину
Позитиван	+ 1	Мање позитивне промене и утицаји у животној средини
Повољан	+ 2	Повољне промене и утицаји на квалитет животне средине
Врло повољан	+ 3	Промене битно побољшавају квалитет живота

Значај утицаја процењен је у односу на просторне размере на којима се може остварити утицај планираних намена и очекиваних активности на подручју Плана, али и непосредног и ширег окружења. Критеријуми за оцењивање размера утицаја Измена ПГР-а насељеног места Параћин су:

- локални (локацијски) – утицаји на нивоу Измена ПГР-а;
- градски - утицаји од значаја за подручје насељеног места Параћин;
- регионални – утицаји од значаја за ширу просторну целину – регион;
- национални – утицаји од значаја за ниво Републике Србије.

Табела 6 – Значај утицаја

Значај утицаја	Ознака	Опис
Национални	Н	Могући утицаји на нивоу Републике Србије
Регионални	Р	Могући утицаји на ширу просторну целину, регион
Градски	Г	Могући утицаји на нивоу насељеног места Параћин
Локални (локацијски)	Л	Могући утицаји на нивоу Измена ПГР-а

Процена могућих утицаја Измена ПГР-а на животну средину обухвата:

- вредновање чинилаца животне средине у поступку процене утицаја стратешког карактера (укључујући податке о стању и квалитету ваздуха, стању и квалитету земљишта и подземних вода, стању осталих природних ресурса, микроклиматских карактеристика и демографским променама);
- смернице и мере за превентивно деловање, спречавање и ограничавање негативних и потенцијално негативних утицаја, спречавање просторних конфликта (конфликти планираних намена, функција, садржаја) и увођење еколошке компензације за увећање позитивних ефеката Плана на животну средину;
- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја Плана (вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија, локација, просторно-географска област, природна добра, број изложених становника, кумулативна и синергетска природа утицаја).

Циљ еколошког вредновања простора је:

- процена могућих директних утицаја стратешког карактера на природне ресурсе локалног и индиректно од ширег просторног значаја,
- утврђивање општих и специфичних утицаја и појава у простору и животној средини,
- процена позитивних утицаја у простору и животној средини,
- процена могућих негативних ефеката по животну средину, који могу настати због карактеристика постојећег стања, постојећих конфликта и ограничења у простору и карактеристика прихватљивих планираних намена.

Стратешка процена Плана, са аспекта еколошке прихватљивости и одрживости, представља важан корак у поступку доношења одлуке за усвајање:

- планиране намене,
- начина коришћења и уређења простора,
- дозвољеног степена утицаја на животну средину.

Стратешка процена Измена ПГР-а представља вредновање са аспекта:

- планираних мера превенције на планском нивоу за спречавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја на стање и квалитет ваздуха, земљишта, подземних вода и укупан квалитет животне средине и стање здравља локалног становништва;
- рационалног, еколошки прихватљивог управљања комуналним отпадним водама и комуналним отпадом;

За потребе стратешке процене утицаја, као оквир граничних капацитета животне средине подручја Измена ПГР-а, коришћени су услови и подаци надлежних институција, имаоца јавних овлашћења, Нацрт Измена ПГР-а, док је постојеће стање дато као процена на основу постојећих података из студијске, пројектне, просторно планске и урбанистичке документације, као и евидентирања на терену.

Табела 7 – Вредновање примењених индикатора

Табела 7 – Вредновање примењених индикатора

ВРЕДНОВАЊЕ ПРИМЕЊЕНИХ ИНДИКАТОРА				
ОПШТИ ПРОСТОРНИ ЦИЉЕВИ		ИНДИКАТОРИ	ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	
			ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ	ПЛАНИРАНО СТАЊЕ
1.	ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ			
	Ваздух	емисије у ваздух (таложне материје, чађ, SOX, NOx, CO, озон)	0/Л/Г	-1/Л/Г
	Вода	- pH, НРК, ВРК5, органско оптерећење, микробиолошке карактеристике - капацитети и услови одвођења комуналних отпадних вода из насеља	-1/Л/Г	+2/Л/Г/Р
	Земљиште	- загађеност земљишта (pH, опасне и штетне материје) - деградација, заузетост слободних површина - санација деградираних и загађених микролокација	0/Л/Г	+1/Л/Г
	Пејзажне карактеристике	- стање у простору - природне вредности	0/Л/Г	+1/Л/Г
2.	СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ			
	Уређеност зеленила	заступљеност и процентуално учешће уређеног зеленила	0/Л/Г	+1/Л/Г
	Инфраструктурна опремљеност	развијеност инфраструктуре	0/Л/Г	+2/Л/Г
3.	ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ			
	Број становника	утицај на демографске карактеристике	0/Л/Г	+1/Л/Г
	Квалитет живота становника	- здравље становника - запосленост	0/Л/Г	+2/Л/Г/Р

4.	УСЛОВИ- ПАРАМЕТРИ			
	Урбанистички параметри	• правила грађења и уређења • величина парцеле • степен изграђености	0/Л	+2/Л/Г
	Отпад	• контролисано управљање отпадом	0/Л/Г	+2/Л/Г
	Комунална хигијена	• ниво достигнуте комуналне хигијене	0/Л	+2/Л/Г
5.	ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ	• градска норматива • контрола - мониторинг • доступност информација о животној средини	-2/Л/Г	+2/Л/Г/Р

Резиме значајних утицаја планских решења

На основу процене значаја утицаја, закључује се да спровођење плана не производи стратешки значајне негативне импликације на планском подручју. Поједини негативни утицаји су идентификовани као неминовна последица економског развоја, а односе се на развој комерцијалних, производних и стамбених објеката, као и опремање планираних садржаја саобраћајном инфраструктуром. Ови утицаји су ограниченог су карактера и по интензитету и по просторној размери и нису стратешки значајни. Са друге стране, идентификован је читав низ позитивних значајних утицаја плана од којих су најзначајнији:

1) Животна средина

- квалитет вода: очување квалитета вода применом низа планских и техничко-технолошких мера заштите, организовањем планираних садржаја, правилима градње, а посебно санацијом отпадних комуналних и атмосферских вода;
- квалитет земљишта: смањење контаминације земљишта контролисаним прикупљањем, одлагањем и третирањем отпада, применом правила уређења и грађења приликом организовања планираних садржаја;
- квалитет животне средине: заштита природних и предеоних вредности простора и биодиверзитета одговорним поступањем и односом према простору у свим сферама људског деловања.

2) Друштвено-економска питања

- инфраструктура: боља повезаност простора, боља опремљеност садржаја адекватном инфраструктуром;
- институције: унапређење институционалне организованости за обављање послова у области заштите животне средине, мониторинга и информисања јавности о питањима од значаја за животну средину;
- здравље становништва: унапређење здравља становништва развојем садржаја за спорт и рекреацију, уређене плаже, организовањем одвођења отпадних вода, организовањем третмана отпада, као и кроз заштиту природних вредности.

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени (члан 14.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката. Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих различитих планираних активности у подручју плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

Заштита животне средине од загађивања ће имати позитивне кумулативне дуготрајне ефекте на очување, презентацију и одрживо коришћење природе и природних вредности, затим позитивне дуготрајне, симплификоване ефекте на организовање адекватног управљања чврстим отпадом, као и позитивне дуготрајне реверзибилне ефекте на смањење загађења и очување квалитета земљишта и водних ресурса.

Очување квалитета животне средине и управљање квалитетом воде каналисањем отпадних вода ће имати дуготрајне позитивне директне ефекте на очување, презентацију и одрживо коришћење природе и природних вредности, и заштиту здравља становника, док ће имати позитивне индиректне дисконтинуалне ефекте на смањење загађења и очување квалитета и квантитета земљишта и водних ресурса.

Савремено управљање отпадом имаће дуготрајне позитивне симплификоване ефекте на организовање адекватног управљања чврстим отпадом, синергетске индиректне ефекте на заштиту здравља становника и стварање услова за њихов одмор и рекреацију и директне кумулативне ефекте на смањење загађења и очување квалитета и квантитета земљишта и водних ресурса.

7. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДВИЂЕНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА, СМАЊЕЊА И ОТКЛАЊАЊА НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Концепција заштите животне средине у обухвату Измена ПГР-а заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољење њихових потреба и побољшање квалитета живота.

Стратегија заштите животне средине у овом плану мора се заснивати на начелима интегралности и превенције приликом привођења простора намени и изградње нових објеката на основу *Процене утицаја на животну средину* свих главних планских решења, програма, пројеката и активности за спровођење плана, нарочито у односу на рационалност коришћења ресурса, могуће угрожавање животне средине и ефектност спровођења мера заштите. Заштита и унапређење животне средине оствариће се побољшањем њеног укупног квалитета, а посредно и њених основних елемената, ваздуха, воде, земљишта и живог света. Овај циљ оствариће се спровођењем низа мера различитог карактера:

А. Правно нормативне мере доношење општих правно – нормативних аката градске управе о заштити и унапређењу животне средине, као и програма заштите, поступака и активности, критеријума понашања, а у вези са тим и санкционих поступака у случају непоштовања Закона, израда годишњег програма заштите животне средине; успостављање мерних пунктова и услова праћења загађивача, забрана и ограничавање изградње објеката који су потенцијални загађивачи;

Б. Техничко – технолошке мере: избор одговарајућег технолошког процеса изградње објеката и саобраћајница уз уважавање заштите животне средине, као и контрола употребе и одржавање;

В. Просторно планске мере: правилан распоред активности у оквиру планираног обухвата уз уважавање микролокацијских карактеристика, израду плана управљања отпадом; овде се посебно наглашава израда елелбората *Процена утицаја на животну средину* којима ће се оцењивати планска и пројектна решења у односу на захтеве животне средине, а у складу са Законском процедуром.

Г. Економске мере: обезбеђивање финансијских средстава у циљу остваривања циљева заштите животне средине планског подручја кроз наплату еколошке таксе, накнаде заузимања земљишта и помоћу локалних, државних и међународних донација и кредита усмерених ка очувању заштите животне средине планског подручја.

Спровођење мера заштите животне средине утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације животне средине, као и на подизање квалитета живота.

Опис мера заштите у планском подручју

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Оне служе и да би позитивни утицаји задржали такав тренд, омогућавају развој и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

У циљу заштите животне средине у планском подручју спроводити све мере заштите животне средине предвиђене предметним планом и овом СПУ. Обавезно је стриктно спровођење законске регулативе која се односи на заштиту животне средине и поједине њене чиниоце. Обавезно је примена пропозиција и мера заштите дефинисаних у условима надлежних институција прибављених за потребе израде предметног плана. Потребно је претходно комунално опремање локација као услов за сваку изградњу на планском подручју.

Заштита природе и природних вредности реализује се у односу на опште циљеве који су дефинисани Законом:

- 1) заштита, очување и унапређење биолошке (генетичке, специјске и екосистемске), геолошке и предеоне разноврсности;
- 2) усклађивање људских активности, економских и друштвених развојних планова, програма, основа и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне равнотеже;
- 3) одрживо коришћење и/или управљање природним ресурсима и добрима, обезбеђивање њихове функције уз очување природних вредности и равнотеже природних екосистема;
- 4) благовремено спречавање људских активности и делатности које могу довести до трајног осиромашења биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, као и поремећаја са негативним последицама у природи;
- 5) утврђивање и праћење стања у природи;
- 6) унапређење стања нарушених делова природе и предела.

У односу на наведено, посебни циљеви који обухватају заштиту природе и животне средине за конкретно подручје су следећи:

- очување и унапређење стања природних добара,
- јачање свести о значају заштите природе и животне средине,
- унапређење стања предеоних карактеристика,
- примена стандарда, норматива и прописа о коришћењу и заштити природних ресурса и добара,
- поштовање одредби и аката из области заштите природе и животне средине,
- израда стратешких процена утицаја на животну средину планова, програма, основа и других аката којима се уређује коришћење природних вредности и заштита животне средине,
- израда процена утицаја пројеката на животну средину на свим нивоима истраживања и експлоатације,
- интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине,
- успостављање усклађеног система дозвола, одобрења и сагласности,
- вођење катастра коришћења природних богатстава и добара,
- организовање мониторинга коришћења природних ресурса и добара, стања животне средине прикупљањем, обједињавањем и анализом података и квантификовањем трендова,
- обавезна је санација и ремедијација деградиране животне средине.

На основу анализе стања животне средине, просторних односа планског подручја са својим окружењем, планираних активности у планском подручју процењених могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и услова надлежних институција, утврђене су и имплементирани мере/смернице заштите у сваком појединачном сектору плана, а додатне мере заштите животне средине које је потребно спроводити у току имплементације предметног плана су:

Заштита земљишта

Ради заштите и спречавања неповољног утицаја на квалитет земљишта потребно је предузети следеће мере:

- обезбедити затварање и санацију постојећих неуређених одлагалишта отпада;
- спроводити рационалну изградњу канализационе мреже с уређајима за пречишћавање отпадних вода;
- ограничити коришћења пољопривредног земљишта за непољопривредне намене и ограничити конверзију пољопривредног у грађевинско земљиште;

- контролисати сечу шума и предвидети антиерозивно уређење сливова;
- забранити активности којима се површина земљишта доводи у осетљиво стање (крчење шума, забрана извођења радова који би довели до деградације земљишта, ископа земље и других материјала који би подстакли ерозионе процесе);
- ограничити и контролисати примену агрохемијских средстава у пољопривреди;
- избегавати фрагментацију квалитетног простора, инфраструктурним коридорима или градњом;
- приликом формирања нових објеката и зона утврђују се урбанистичка правила и услови заштите животне средине, према прописаним нормама из предметног плана.

Имајући у виду да неадекватно одлагање отпада, врши значајан утицај на квалитет земљишта, како би се постигло ефикасно управљање отпадом, предвиђају се следеће мере:

- повећање броја становника обухваћених организованим сакупљањем комуналног отпада, санирање и привођење одговарајућој намени постојећих неусловних сметлишта;
- дефинисање принципа третмана и одлагања специфичног отпада на подручју општине;
- стимулисање разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања;

Мере заштите шумског земљишта

Приликом спровођења активности на шумском земљишту обавеза је поштовања Закона о шумама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018– др.закон) које се односе на заштиту, уређење и коришћење шумског земљишта и то:

- Заштита општег интереса у циљу очувања, заштите и унапређење стања шуме, обезбеђује се забраном трајног смањивања површина под шумама и повећањем укупног шумског фонда, као и удела државног власништва у шумама у Републици Србији, а нарочито у шумама с посебном наменом (члан 4. став 2. тачке 1 и 2).
- Ради очувања шума, осим када је овим законом другачије прописано, забрањено је: пустошење и крчење шума, чиста сеча шума која није планирана као редован вид обнављања шума, сеча која није у складу с плановима газдовања шумама, сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа, подбељивање стабала, паша, брст стоке, као и жирење у шуми, сакупљање осталих шумских производа (гљива, плодова, лековитог биља, пужева и другог, сеча семенских састојина и семенских стабала која није предвиђена плановима газдовања шумама, коришћење камена, шљунка, песка, хумуса, земље и тресета, осим за изградњу инфраструктурних објеката за газдовање шумама, самовољно заузимање шума, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама, одлагање смећа и штетних и опасних материја и отпадака, као и загађивање шума на било који начин, предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожава функција шуме. Чиста сеча шума може да се врши ради изградње објеката који служе газдовању шумама, у складу с плановима газдовања шумама. Изузетно, чиста сеча шума која није предвиђена плановима газдовања шумама може да се врши уз сагласност министарства надлежног за послове шумарства ради: 1) Просецања пролаза за извршење геодетских радова, геолошких истраживања, научноистраживачких огледа, постављања цевовода ПТТ, електро и других водова и сличних радова, ако се тиме не угрожавају приоритетне функције шуме; 2) отварања противпожарних линија при гашењу високог шумског пожара, сузбијања биљних болести и штеточина, спровођења активности у циљу спречавања појаве и отклањања последица еколошких акцидената, поновног коришћења копова и одлагалишта пепела на површинама које су

- пошумљене по пројектима рекултивације, као и када је услед других природних појава угрожена већина шумског дрвећа, ако се тиме не угрожавају приоритетне функције шуме утврђене плановима газдовања шумама (члан 9).
- Пренамена шума и шумског земљишта могућа је у складу са одредбама овог закона према члану 10, између осталог и ради изградње економских и стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари (члан 10. став 1. тачка 5), уз прибављању сагласности надлежног министарства. За промену намене шума и шумског земљишта обавеза је плаћања накнаде утврђена члановима 50-55 Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС“, број 95/2018, 49/2019, 86/2019, 156/2020, 15/2021, 15/2023, 92/2023, 120/2023 и 99/2024).
 - Опште корисна функција шума, између осталог, обухвата и обезбеђивање простора и одмора за рекреацију, као и развој ловног, сеоског и екотуризма, па за ове потребе не врши се промена намене и смањивање површина под шумом и шумским земљиштем (члан 6. став 2. тачке 12 и 13).
 - У шумама могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописом којим се уређује област дивљачи и ловства (члан 63. став 1).

Посебне мере заштите дате су у изводу из Нацрта Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин, у поглављу које се бави условима уређења простора ван грађевинског земљишта.

Заштита воде

У циљу спречавања, односно смањења утицаја планираних садржаја на воду и земљиште, предвиђају се следеће мере заштите:

- организација контроле квалитета воде и извора загађивања, забраном и ограничавањем уношења у воде опасних и штетних материја – супстанци, забраном стављања у промет супстанци опасних за воде за које постоји супституција еколошки погоднијих производа и др.
- пречишћавањем отпадних вода на месту настанка, применом техничко – технолошких мера и увођењем савремених технологија;
- придржавање утврђених услова из Плана у погледу врсте и намене новопланираних објеката, њиховог утврђеног положаја, дефинисаних индекса и заузетости простора – парцела и утврђених максималних спратности,
- објекте пројектовати у складу са геотехничким условима терена и прописима о изградњи на сеизмичком подручју на начин да се не ремете постојеће подземне хидрографске везе и не угрожавају квалитативне карактеристике подземних вода,
- прикључење новопланираних објеката на постојећу инфраструктуру и по потреби, проширење капацитета постојећих инфраструктурних система у складу са планираним повећањем БРГП-а,
- сепаратно, тј. одвојено прикупљање условно чистих вода (са кровних и слободних површина и пешачких комуникација), зауљених отпадних вода (са саобраћајних, манипулативних и паркинг површина, из гаража и др), и санитарно-фекалних отпадних вода,
- избор материјала за изградњу канализационе мреже извршити у складу са обавезом да се спречи свака могућност неконтролисаног изливања отпадних вода у околни простор, што подразумева адекватну отпорност цевовода (и прикључака) на све, механичке и хемијске утицаје, укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће дилатације (еластичности),
- изградња свих саобраћајних, манипулативних и паркинг површина од водонепропусних материјала и са ивичњацима којима се спречава одливање воде са истих на околно земљиште приликом њиховог одржавања или за време падавина,

- изградњом санитарно-хигијенских водонепропусних септичких јама у сеоским насељима за евакуацију комуналних отпадних вода у циљу очувања квалитета површинских и подземних вода
- изградњом целокупне канализационе мреже на подручју града, уз изградњу градског колектора за одвођење свих отпадних вода до постројења за пречишћавање отпадних вода;
- квалитет отпадних вода који се, након третмана, контролисано упушта у реципијент, мора да задовољава критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16).

Заштита ваздуха

На основу увида у расположиву документацију и доступних података закључује се да квалитет ваздуха на подручју плана није значајно угрожен, али трпи извесна оптерећења у контактним зонама са магистралним и регионалним путним правцима, док у зони становања није значајније угрожен. Мере које треба предузети за заштиту ваздуха од прекомерног загађивања произилазе из одредби важећих закона, прописа, стандарда и других норматива који регулишу заштиту животне средине. У циљу спречавања, односно смањења утицаја постојећих, као и планираних садржаја на ваздух, предвиђају се следеће мере заштите:

- а) смањење нивоа емисије из постојећих извора загађивања ваздуха
 - применом еколошки прихватљивих технологија у привреди,
 - коришћењем обновљивих извора енергије за загревање стамбених просторија домаћинстава у сеоским насељима,
 - рекултивацијом неусловних депонија, чиме се спречава самозапаљење отпада и продукције метана и осталих штетних гасова
 - постављањем заштитних појасева зеленила дуж магистралних и регионалних путних праваца, као и унутар привредних постројења
- б) емисије из нових постројења одржавати у прописаним границама
 - спречавање додатних извора емисије загађујућих материја из нових привредних објеката (применом принципа превентивности у заштити животне средине и најбољих расположивих техника приликом рада оваквих врста објеката)
 - регулисањем саобраћајних токова кроз урбано подручје насеља
 - изработом процене утицаја на животну средину свих објеката који су за то предвиђени према Уредби о пројектима за које се врши процена утицаја на животну средину.

У Параћину је успостављен програм контроле квалитета ваздуха у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом амбијенталног ваздуха (96/62/ЕС). Овим Програмом је формирана Локална мрежа мерних станица и мерних места за праћење квалитета ваздуха, односно мерење загађујућих материја на територији општине Параћин. Праћење квалитета ваздуха остварује се контролом нивоа загађујућих материја пореклом из стационарних извора загађивања и од покретних извора загађивања и праћењем утицаја загађеног ваздуха на здравље људи и животну средину. На основу података о нивоу загађујућих материја у ваздуху врши се оцењивање квалитета ваздуха.

Заштита од буке

Обзиром на карактер и мрежу саобраћајница у оквиру плана, може се закључити да се повећани ниво буке очекује у зони саобраћајница, нарочито транзитних –ауто пута,

као и у производним зонама. Према ЈУС У.Ј6.205 су прописане следеће вредности највише дозвољене буке по зонама:

Табела 8 – Највиши дозвољени нивои буке

зона	Намена простора	Највиши дозвољени нивои спољне буке (у dB)	
		дан	ноћ
1.	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравалишта, културно историјски локалитети, велики паркови	50	40
2.	Туристичка подручја мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
3.	Чисто стамбена подручја	55	45
4.	Пословно-стамбена подручја, трговачко стамбена подручја и дечија игралишта	60	45
5.	Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зоне дуж аутопутева магистралних и градских саобраћајница	65	55
6.	Индустријска складишна, сервисна подручја, аеродром, транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити дозвољене нивое у зонама са којима се граничи	

У циљу заштите од буке, у току извођења планираних садржаја, предвиђају се следеће мере:

- одговарајуће грађевинске и техничке мере за заштиту од буке (у погледу избора материјала, система и конструкција са антизвучном заштитом) којима се обезбеђује да бука емитована из техничких просторија/етажа планираних објеката не прекорачује прописане граничне вредности у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 96/21) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 75/10),
- примену грађевинских и техничких мера звучне заштите којима ће се бука у планираним објектима, свести на дозвољени ниво, а у складу са Техничким условима за пројектовање и грађење зграда (Акустика у грађевинарству) СРПС У.Ј6.201:1990,
- примену савремених материјала за изградњу коловозног застора приликом изградње нових саобраћајних површина (уградњу специјалних врста вишеслојног асфалта који може редукovati буку која настаје у интеракцији пнеуматик-подлога),
- поштовање граничних вредности дозвољеног нивоа буке у животној средини у складу са прописима,
- уређењем слободних зелених површина у оквиру планираних намена.

Заштита природе

На основу услова Завода за заштиту природе Србије 03 бр.021-979/2 од 16.04.2026., у оквиру обухвата Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин, нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите утврђених еколошки значајних подручја и међународних еколошких коридора еколошке мреже РС, као ни евидентираних природних добара.

Имајући у виду претходно речено, Завод за заштиту природе Србије је дефинисао следеће услове заштите природе:

- Уколико се током радова наиђе на геолошко - палеонтолошке или минералошко - петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра,

извођач радова је, сагласно члану 99. Закона о заштити природе дужан да обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица;

- Поштовати мере којима ће се омогућити стабилност тла у току изградње и коришћења планираних објеката и спречити појава ерозије и инжењерско - геолошких процеса у непосредном окружењу;
- Поштовати прописана енергетска својства у складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС”, број 61/11);
- У оквиру локације Крађорђевог брда, а приликом израде техничке документације валоризовати постојеће зелене површине, појединачна стабла и групе стабала, како би се сва вредна очувала и просторно и функционално уклопила у планирану концепцију система зеленила;
- Формирати и уредити нове зелене површине у циљу повећања процентуалне заступљености постојећег зеленила и његове функционалности. Предност у озелењавању дати аутохтоним врстама, отпорним на аерозагађење, које имају густу и добро развијену крошњу. Као декоративне могу се користити и врсте егзота, које се могу прилагодити локалним условима, а да при том нису инвазивне. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Републици Србији су: јасенолисни јавор или негундовац (*Acer negundo*), багремац (*Amorpha fruticosa*), багрем (*Robinia pseudoacacia*), кисело дрво (*Ailanthus altissima*), амерички јасен (*Fraxinus americana*), пенсилвански јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), амерички копривић (*Celtis occidentalis*), ситнолисни или сибирски брест (*Ulmus pumila*), сремза (*Prunus padus*), касна сремза (*Prunus serotina*) и др.;
- Прибавити сагласности надлежних институција за извођење радова који изискују сечу одраслих, вредних примерака дендрофлоре, како би се уклањање вегетације свело на најмању меру;
- Очувати и заштити водент површинт од деградације и загађења. Забрањено је слободно депоновање комуналног и другог отпада као и испуштање отпадних вода у језеро и Кнеселачки поток;
- Спроводити контролу и санацију свих облика загађења;
- Не планирати изградњу објеката који могу угрозити животну средину - буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, односно за које нису предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује околина од загађења;
- Уколико се због изградње уништи постојеће јавно зеленила, оно се мора надокнадити под посебним условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 — др. закон и 94/24 — др. закон);
- Извршити комплетну санацију свих локација и затрављивање свих површина деградираних током радова;
- Спроводити мере којима би се обезбедио највиши ниво комуналне хигијене, отпад уклањати са свих локација под условима надлежне комуналне службе и у складу са чланом 3. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС”, број 109/25).

Управљање отпадом

ЈКП „Параћин“ врши сакупљање, транспорт и одлагање комуналног отпада са целокупне територије општине на постојећу несанитарну депонију „Буљанка“, али не води евиденцију о количинама комуналног отпада.

2012. године формиран је План управљања отпадом у општини Параћин за период од 2012-2020. год, који сезаснива на успостављању концепта интегралног управљања отпадом, као и имплементацији одрживог система који ће имати минимални штетни утицај на животну средину и здравље људи уз рационално коришћење ресурса из отпада.

У циљу ефикасног управљања отпадом у општини, утврђују се следеће мере:

- повећање броја становника обухваћених организованим сакупљањем комуналног отпада, санирање и привођење одговарајућој намени постојећих неусловних сметлишта;
- дефинисање принципа третмана и одлагања специфичног отпада на подручју општине;
- потенцирање и стимулисање разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања;
- формирање и повезивање општина у систем регионалног деопновања комуналног отпада укључујући општинске, субопштинске и центре заједница села;
- рекултивација постојећих неусловних депонија и сметлишта;
- дефинисање и уређење најповољнијих локација за међуопштински рециклажни центар, претоварну и трансфер станицу за сакупљање чврстог комуналног отпада, центра за компостирање, депоније грађевинског отпада, шута и материјала из откопа, као и за депоновање муља из фекалних отпадних вода на подручју општине (у складу са Националном стратегијом управљања отпадом).

Поступање са комуналним отпадом мора бити у складу са Локалним планом управљања отпадом општине Параћин. Сакупљање, транспорт, третман и одлагање комуналног отпада са подручја Плана мора бити организовано преко надлежног комуналног предузећа.

Према Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године, општина Параћин, заједно са општинама Јагодина, Ћуприја, Смедеревска Паланка, Велика Плана, чини регион у оквиру којег ће се вршити сакупљање, дистрибуција и третман отпада на јединственој регионалној депонији унутар региона.

Мере заштите од нејонизујућег зрачења

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована базична ограничења изложености становништва, електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима.

Посебне мере заштите

Посебне мере заштите односе се пре свега на мере које се примењују у случају удеса, појаве земљотреса, мере заштите културно историјског наслеђа, пожара и сл.

Мере које се предузимају у акцидентним ситуацијама

У циљу прилагођавања просторног решења потребама заштите од елементарних непогода, пожара и потреба значајних за одбрану укупна реализација односно планирана изградња мора бити извршена уз примену одговарајућих просторних и грађевинско - техничких решења у складу са законском регулативом из те области.

Ради заштите од потреса новопланиране садржаје реализовати у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

У поступку спровођења плана обавезна је примена свих прописа, смерница и стручних искуства, као и:

- Уредбе о организовању и функционисању цивилне заштите („Сл. гласник РС“, бр. 21/92).
- Закон о одбрани („Сл. гласник РС“, бр.116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18).
- Одлука о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова од значаја за одбрану („Сл. гласник РС“, бр. 85/15) утврђује који су објекти од значаја за одбрану.
- Уредбом о организовању и функционисању цивилне заштите („Сл. гласник РС“, бр. 21/92) .

Градови и насеља у Републици Србији класификовани су кроз четири степена угрожености. За сваки степен утврђене су одговајурајуће мере, услови и режими заштите.

Мере за заштиту културно-историјског наслеђа

На основу Решења о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходнузаштиту и мере њихове заштите, на простору који обухвата Измена плана генералне регулације насељеног места Параћин бр.756-02/1 од 20.04.2026.год. треба поштовати следеће услове:

- Обавезно је присуство стручњака надлежног Завода приликом извођења свих земљаних радова;
- Трошкови надзора над извођењем радова падају на терет инвеститора;
- Инвеститор је дужан да обавести Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу 15. дана пре почетка планираних радова;
- Уколико се током земљаних радова наиђе на археолошки материјал трошкови археолошких истраживања, конзервације откривених налаза, заштите и чувања евентуалних непокретних археолошких остатака падају на терет инвеститора, под условима које прописује надлежни Завод за заштиту споменика културе;

На подручју Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин, према подацима надлежног Завода за заштиту споменика културе Крагујевац, налазе се следећи објекти градитељског наслеђа:

1. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

1. Зграда у Улици Максима Горког бр.17–сада Улица Томе Живановића бр.17
2. Зграда у Улици Бранка Крсмановића бр.45
3. Зграда у Улици Бранка Крсмановића бр.47
4. Зграде у Улици Краља Петра бр.2 и бр.4
5. Споменик палим ратницима у Првом светском рату

2. ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

2.1Евидентирана добра која уживају претходну заштиту

1. Археолошки локалитет Мотел – Слатина
2. Фабрика штофа Теокаревић

2.2 Регистровани археолошки локалитети

3. Локалитет "Болница" – Зеленгорска улица
4. Локалитет "Глождак – Циглана"
5. Локалитет "Транскоп"
6. Локалитет "Црвеница"
7. Локалитет "Дели Орман"
8. Локалитет "Жели Воде"
9. Локалитет "Горуње"
10. Локалитет "Знојац"

3. ВАЛОРИЗОВАНИ ОБЈЕКТИ И ПРОСТОРИ

3.1 Објекти градитељског наслеђа – сакрална архитектура

1. Црква Св. Тројице
2. Капеле на градском гробљу

3.2 Објекти градитељског наслеђа – профана - градска архитектура

3. Основна школа „Рadoје Домановић“
4. Вила у комплексу фабрике „Параћинка“ – Параћин
5. Зграда у Улици Томе Живановића бр.15
6. Зграда у Улици Томе Живановића бр.24
7. Зграда у Улици Томе Живановића бр.31
8. Зграда у Улици Бранка Крсмановића бр.44
9. Зграда у Улици Вожда Карађорђа бр.4
10. Зграда у Улици Вожда Карађорђа бр.6
11. Зграда у Улици Вожда Карађорђа бр.8
12. Зграда у Улици Краља Петра бр.11
13. Кућа у Улици "7. јула" бр.22
14. Кућа у Улици Вожда Карађорђа бр.154
15. Кућа у Улици Николе Пашића бр.30
16. Кућа у Улици Војводе Мишића бр.3
17. Кућа у Улици Мајора Марка бр.34
18. Кућа у Улици Боре Петровића бр.2
19. Кућа у Улици Боре Петровића бр.14
20. Кућа у Улици Светог Саве бр.42
21. Кућа у Улици Његошевој бр.29

3.3 Објекти градитељског наслеђа – профана – балканска архитектура

22. Кућа у Улици Владике Николаја Велимировића бр.11
23. Кућа у Улици Владике Николаја Велимировића бр.26
24. Кућа у Улици Владике Николаја Велимировића бр.52
25. Кућа у Улици Димитрија Марјановића бр.51
26. Кућа у Улици Димитрија Марјановића бр.68
27. Кућа у Улици Књаза Милоша бр.13
28. Кућа у Улици Књаза Милоша бр.84
29. Кућа у Улици Његошевој бр.4
30. Кућа у Улици Васе Чарапића бр.5
31. Кућа у Улици Врапчанској бр.23
32. Кућа у Улици Стеве Писара бр.15
33. Кућа Милоша Матића у селу Главица
34. Кућа Предрага Иванковића у селу Главица

- 35. Кућа Славке Димитријевић у селу Главица
- 36. Кућа Живке Димитријевић у селу Главица

3.4 Амбијенталне целине

- 37. Српска фабрика стакла

4. СПОМЕНИЦИ И СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА

- 1. Споменик НОБ-а (на градском гробљу)
- 2. Споменик НОБ-а (борцу – устанику)
- 3. Споменик Црвеноармејцима (на градском гробљу)
- 4. Споменик Бранку Крсмановићу
- 5. Споменик НОБ-а (на тргу испред фабрике стакла)
- 6. Споменик ослободиоцима града Параћина
- 7. Спомен чесма (Друштво за улепшавање Параћина)
- 8. Фонтана слободе
- 9. Споменик Стеви Писару
- 10. Спомен биста Народног хероја Момчила Поповића
- 11. Спомен биста Томе Живановића
- 12. Спомен плоча НОБ-а (на кући у Улици Краља Петра бр.105)
- 13. Спомен плоча НОБ-а (на згради бивше штампарије)
- 14. Спомен плоча НОБ-а (испред фабрике "Бранко Крсмановић")
- 15. Спомен плоча НОБ-а (испред фабрике стакла)
- 16. Скулптура "Песник"
- 17. Скулптура "Време будућности"
- 18. Скулптура "Мајка и дете"

МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

И ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

Овим мерама су обухваћени сви објекти и простори који су утврђени за непокретна културна добра, као и добра која уживају претходну заштиту. Подразумевају строгу заштиту културних добара уз опште услове, као и посебне услове чувања, коришћења и заштите културних добара који су прописани у решењу, тј. одлуци о утврђивању објеката за културно добро.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ

ДОБАРА И ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

- 1) Културна добра не смеју се оштетити или уништити нити променити намену без сагласности надлежне службе заштите;
- 2) Све интервенције (у ентеријеру и екстеријеру), које би се обављале на културним добрима, морају имати услове и сагласности надлежних Завода;
- 3) Културна добра се не смеју отуђити без остваривања права прече куповине које је установљено законом у корист надлежне службе заштите;
- 4) Власник, односно корисник културног добра нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове које могу довести до оштећења културног добра или нарушити његова својства;

- 5) Власник, односно корисник културног добра дужан је да га са изузетном пажњом чува и одржава и спроводи утврђене мере заштите, као и да обавештава надлежни Завод о свим правним или физичким променама у вези са културним добром или његовом заштићеном околином;
- 6) Власник, односно корисник културног добра нема права да користи или употребљава културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем;
- 7) Корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање културног добра, уз одржавање аутентичног изгледа који објекти имају;
- 8) Корисник објекта је дужан да на време обавештава надлежне службе о евентуалним оштећењима објекта и његове околине;
- 9) Конзерваторско – рестаураторске елаборате који садрже испитивачке радове, методологију интервенција, начин чувања и презентације непокретног културног добра, неопходно је израдити под условима и стручним надзором службе заштите;
- 10) Фотографско или филмско снимање непокретних културних добара које захтева монтажу скела, кулиса или друге техничке опреме, коришћење кранова, употребу расветних тела укупне снаге преко два киловата или посебне интервенције на културном добру, односно његовој заштићеној околини, може се вршити само на основу услова надлежног завода за заштиту споменика културе.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ

НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

- 1) Забрањују се радови који могу да наруше стабилност непокретног културног добра, као што су геомеханичка, сондажна испитивања или друга ископавања било какве врсте;
- 2) Комплетно уређење заштићене околине, као и целокупног простора заштићене околине, а у складу са прописаним условима службе заштите културних добара, Завода за заштиту природе и других надлежних институција;
- 3) Пројекти уређења морају да садрже податке и детаље обликовања слободних зелених површина, поплочања свих стаза и прилаза, расвете различитог типа, урбаног мобилијара са својеврсном опремом и др.;
- 4) Обавезно планирање површина за стационарни саобраћај (намењен објектима из, горе наведеног, простора), као и ревизију шеме саобраћаја уопште, како би се побољшали приступи и везе;
- 5) Потребно је континуирано одржавање целокупне зоне амбијенталне заштите, а од стране надлежних служби, под условима, прописима и надзором надлежне службе заштите;
- 6) Сви елементи урбаног мобилијара који се постављају у заштићеној околини споменика културе (поплочавање, клупе, осветљење...) морају добити услове и сагласност надлежне службе заштите;
- 7) Евентуална изградња у овој зони подлеже посебним условима и сагласностима надлежне службе заштите.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ АРХЕОЛОШКИХ ЛОКАЛИТЕТА

Територија општине Параћин обухвата простор који је, због повољних климатских услова, плодне и богате земље, разноврсног биљног и животињског света и разуђености рељефа, одувек био стечиште разних народа и култура.

Културна баштина општине Параћин није са довољно пажње валоризована и активно укључена у токове просторне интеграције овог простора.

Археолошки локалитети још увек немају одговарајуће место у концепцији и програмима туристичког развоја и много других споменика из заиста бурне прошлости и новије историје који омогућавају развој екскурзијског и излетничког туризма и то са изузетно богатим културно – историјским садржајем

Коначно, културно наслеђе Параћина се не може посматрати издвојено из целине интегралне културне мапе Србије, па и ширег региона, те су међусобне везе на овим релацијама од виталног значаја.

Мере заштите:

- 1) Забрањено је неовлашћено копање, одношење камена и земље са археолошког налазишта;
- 2) Забрањује се промена конфигурације терена;
- 3) Забрањено је: вађење песка, шљунка или земље за прављење цигле и копање канала за наводњавање и сл. на самом археолошком налазишту и његовој заштићеној околини;
- 4) Забрањује се изградња објеката на археолошком локалитету и у његовој околини без сагласности и услова прописаних од стране Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
- 5) забрањено је сађење високе вегетације и пошумљавање простора на коме се налази археолошко налазиште;
- 6) Забрањује се градња инфраструктуре, индустријских објеката и постројења на археолошком локалитету и у његовој околини без сагласности и услова прописаних од стране Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
- 7) Забрањује се просипање, одлагање и привремено или трајно депоновање отпадних и штетних материја на археолошком локалитету и у његовој околини;
- 8) Забрањује се одношење надгробника и прекопавање гробова;
- 9) Забрањује се неовлашћено прикупљање покретног археолошког материјала;
- 10) Обзиром да је простор у највећем делу општине Параћин неистражен или истраживања вршена само делимично, неопходно је предвидети археолошке интервенције приликом планирања било каквих земљаних радова.

Нарочито треба подвући обавезе инвеститора код реализације инфраструктурне мреже (саобраћај, гасовод, водовод, канализација, електрификација, телекомуникација, и др.) као и инвеститора било каквих земљаних радова на археолошком локалитету и у његовој околини, да финансирају археолошку обраду терена, надзор, промену динамике радова и измене у пројектима непосредно пре радова и у току самих радова.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ САКРАЛНИХ ОБЈЕКТАТА

- 1) Очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала, функционалних карактеристика и оригиналних натписа;

- 2) Сопственик је дужан да ажурно прати стање и одржава конструктивно-статички систем, кровни покривач, све фасаде, ентеријер и исправност инсталација;
- 3) Забрањују се радови који могу угрозити статичку стабилност;
- 4) Изградња инфраструктуре дозвољава се само уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза;
- 5) Уклањање грађевинског и другог објекта чије постојање угрожава заштиту и коришћење валоризованих објеката;
- 6) Забрањује се градња објеката који својом архитектуром, габаритом и висином угрожавају валоризоване објекте;
- 7) Забрањује се градња објеката који нису у функцији валоризованих објеката;
- 8) Не дозвољава се складиштење материјала и стварање депонија;
- 9) Забрањује се просипање, одлагање и привремено или трајно депоновање отпадних и штетних материја - хемијски агресивних, експлозивних, отровних, радиоактивних, итд.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ

ОБЈЕКТА ГРАДСКЕ АРХИТЕКТУРЕ

- 1) Објекти морају чувати свој аутентичан изглед, оригиналне материјале, хоризонтални и вертикални габарит, конструктивне и декоративне елементе и функционалне карактеристике објекта.
- 2) Објекти се не смеју оштетити или уништити нити променити намену без сагласности надлежне службе заштите.
- 3) Власник, односно корисник нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове које могу довести до оштећења објекта или нарушити његова својства.
- 4) Власник, односно корисник нема права да користи или употребљава објекат у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем.
- 5) Корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање објекта, уз одржавање аутентичног изгледа.
- 6) Конзерваторско – рестаураторске елаборате који садрже испитивачке радове, методологију интервенција, начин чувања и презентације израђује установа заштите или друга овлашћена фирма под условима и стручним надзором службе заштите.
- 7) Забрањује се грађење објекта трајног или привременог карактера, који својом архитектуром и габаритом угрожавају валоризоване објекте.
- 8) Комплетно уређење заштићене околине, као и целокупног простора заштићене околине (најчешће је то цела парцела на којој се објекат налази), а у складу са прописаним условима службе заштите културних добара, Завода за заштиту природе и других надлежних институција. Пројекти уређења морају да садрже податке и детаље обликовања слободних зелених површина, поплочања свих стаза и прилаза, расвете различитог типа, урбаног мобилијара са својеврсном опремом и др.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ ОБЈЕКТА

БАЛКАНСКЕ АРХИТЕКТУРЕ

У границама захвата Измене Плана генералне регулације насељеног места Параћин присутност објеката балканске архитектуре је веома оскудна. Процес урбанизације је условио убрзани развој и потиснуо многе аутентичне архитектонске облике. Они малобројни примерци нису сачувани у аутентичном облику већ су у мањој или већој мери претрпели преправке.

Очувани објекти указују на то да је градска архитектура Параћина у 19. веку умногоме била рађена по узору на сеоску архитектуру. Куће су грађене у бондручном конструктивном систему са испуном од чатме или опеке, четвороводног крова покривеног ћерамидом или бибер црепом. Поједине грађевине припадају типу тзв. „приземљуша“ које се јављају после 1820. године. Најважнија карактеристика њиховог просторног склопа и спољног изгледа јесте приземни трем који се јавља на подужној фасади. Овај трем служио је касније за просторни развој куће. Наиме, један део трема претварао се најпре у доклат, а касније је овај био преображаван у још једну просторију. Трем је остао само на углу. Такође, присутни су и објекти који се јављају средином деветнаестог века. То су куће по којима је моравска архитектура најпрепознатљивија, са тремом који има тзв. „лажне луке“ – аркаде.

Можемо констатовати да су очуване грађевине углавном у веома лошем стању, запуштене и угушене новоградњом. Присутна је тенденција власника за њиховим уклањањем што говори о непрепознавању вредности објеката традиционалне архитектуре и одсуству интереса за њихово очување. Објекти су разуђени тако да нема услова за њихову амбијенталну заштиту (нема груписаних структура), већ се исти морају штитити појединачно.

Стање:

- објекти народног градитељства углавном су ван функције и угушени новоградњом
- поједини објекти који су били заштићени у претходним елаборатима Завода у међувремену су срушени или су знатно изменили свој аутентични облик и изглед
- непрепознавање вредности објеката традиционалне архитектуре и интереса за њихово очување
- недостатак механизма финансирања реконструкције објеката народног градитељства
- проблем ревитализације реконструисаних објеката

Мере заштите:

- 1) Објекти градитељског наслеђа не смеју се оштетити или уништити;
- 2) Власник, односно корисник објекта нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове које могу довести до његовог оштећења или нарушити његова својства;
- 3) Корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање објекта, уз одржавање аутентичног изгледа који објекти имају;
- 4) Конзерваторско – рестаураторске елаборате који садрже испитивачке радове, методологију интервенција, начин чувања и презентације објекта израђује установа заштите или друга овлашћена фирма под условима и стручним надзором службе заштите;

- 5) Забрањује се грађење објекта трајног или привременог карактера, који својом архитектуром и габаритом угрожавају споменик културе;
- 6) Све интервенције (у ентеријеру и екстеријеру), које би се обављале на објектима градитељског наслеђа, морају имати услове и сагласности надлежних завода.

Морамо напоменути и да неки објекти који су били валоризовани у претходним студијама Завода више не постоје јер су срушени. Адекватна примена овог и осталих планских докумената, тј. благовремено обавештавање надлежне институције о планираним променама у простору и интервенцијама на објектима, као и рад на развијању свести локалног становништва о потреби чувања објеката градитељског наслеђа спречили би или бар смањили такве појаве.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ БИСТА И СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА

- 1) Пре извођења било каквих интервенција потребно је прибавити услове и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
- 2) Сви предвиђени радови који се изводе на јавним споменицима и спомен обележјима (спомен бисте и спомен плоче) и њиховој непосредној близини не смеју угрозити њихов аутентични изглед;
- 3) Неопходно је ажурно пратити стање свих спомен обележја уз обавезно текуће одржавање;
- 4) Обезбедити посебну расвету (према могућностима) за свако појединачно спомен обележје.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗАШТИТЕ

Посебне услове за предузимање мера заштите и других радова зависно од категоризације споменика културе, одређује:

- За споменике културе од изузетног значаја, као и за заштићену околину, Републички завод за заштиту споменика културе (преко Завода у Крагујевцу);
- За споменике културе од великог значаја, споменике културе и културна добра која уживају претходну заштиту, као и за заштићену околину, Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
- За валоризоване објекте и просторе Завод издаје мишљење. Ове објекте треба штитити и очувати кроз урбанистичке планове, било као појединачне објекте или као амбијенталне целине;

За спомен обележја Завод издаје решење, односно мишљење у зависности да ли се спомен обележје налази на или у заштићеној околини споменика културе или ван споменика културе.

8. ПРИКАЗ МОГУЋИХ ЗНАЧАЈНИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин нису обухваћена питања и проблеми везани за прекогранични утицај на животну средину, јер могући негативни утицаји на животну средину, када је у питању просторна димензија, нису прекограничне природе.

9. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Стратешка процена утицаја на животну средину Измена План генералне регулације насељеног места Параћин урађена је у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја („Сл. Гласник РС“ бр. 94/24).

Имајући у виду да Измене Плана генералне регулације прописују даљу урбанистичку разраду, за потребе израде ових планова, обавезно је спровођење поступка одлучивања о потреби израде стратешке процене утицаја на животну средину, посебно за осетљиве намене попут оних обухваћених наведеним ПДР-овима.

Приликом градње планираних појединачних садржаја, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. Гласник РС“ бр. 94/24) и подзаконским актима Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. Гласник РС“ бр. 114/08), потребно је поднети Захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину, чија је садржина дефинисана Правилником о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Сл. Гласник РС“ бр. 69/05).

10. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Успостављање ефикасног мониторинга предуслов је остваривања циљева плана у области заштите природе и животне средине, односно циљева СПУ и представља један од основних приоритета имплементације Плана. Према Закону о заштити животне средине, Влада доноси програм мониторинга на основу посебних закона за период од две године за територију Републике Србије, а јединица локалне самоуправе, односно општина, доноси програм праћења стања животне средине на својој територији, који мора бити усклађен са претходно наведеним програмом Владе.

Законом о стратешкој процени утврђена је обавеза дефинисања програма праћења стања животне средине у току спровођења плана или програма за који се Стратешка процена ради. Законом је прописан и садржај програма мониторинга који, нарочито, садржи:

- 1) опис циљева плана и програма;
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) права и обавезе надлежних органа;
- 4) поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
- 5) друге елементе у зависности од врсте и обима плана и програма.

При томе, дата је могућност да овај програм може бити саставни део постојећег програма мониторинга који обезбеђује орган надлежан за заштиту животне средине. Такође, мониторинг би требало да обезбеди информације о квалитету постојећег извештаја које се могу користити за израду будућег извештаја о стању квалитета животне средине.

1) Опис циљева плана

Опис циљева Плана, општих и посебних, детаљније је наведен у поглављу I СПУ, па ће се више пажње посветити циљевима Програма праћења стања животне средине.

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности на подручју Плана генералне регулације чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине, Република, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- дефинисање мониторинга загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

Кључни плански циљ у овом случају је заштита ресурса воде, ваздуха и земљишта, а затим и осталих чинилаца животне средине и природе уз стварање услова за одрживи социо-економски развој простора. У корелацији са наведеном констатацијом кључне области мониторинга су: вода, ваздух, земљиште, бука и отпад.

2) Индикатори за праћење стања животне средине

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду просторни обухват плана и могућа загађења, систем мониторинга се, пре свега, односи на следеће показатеље:

- успостављање мреже мерних места за мерење емисије, у циљу праћења степена загађености ваздуха на посматраном подручју;
- редовно мерење емисије;
- контролу спровођења квалитета вода у обухвату Измена ПГР-а;
- праћење квалитета земљишта контролом његовог загађивања;
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке,
- праћење опасних, отпадних и штетних материја, и
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

Кључне области мониторинга су природне вредности (кроз биодиверзитет, геонаслеђе, предео, шуме), ваздух, вода, земљиште, бука и емисије.

Систем мониторинга узима у обзир два извора информација и то:

- податке о стању животне средине, који су прибављени у поступку израде и реализације различитих пројеката на планском подручју (водоснабдевања, канализације, саобраћаја, енергетске и саобраћајне инфраструктуре, туристичке супраструктуре, комуналне инфраструктуре, рекултивације земљишта након експлоатације, заштите, санације и унапређења биодиверзитета, феномена геонаслеђа, предела, шума, и др), као и подацима добијеним на основу спроведене анкете на планском подручју и подацима добијеним од стране надлежних институција;
- подацима заснованим на прописима и утврђеним различитим програмима редовног мониторинга животне средине на републичком и/или локалном нивоу.

Мониторинг стања већине чинилаца животне средине на подручју Плана треба да врше јединице локалне самоуправе, односно општине на чијим територијама се налази плански обухват, у складу са Законом.

Све наведене параметре потребно је пратити у односу на индикаторе дате према рецепторима животне средине који су дефинисани и презентовани у 5. поглављу и у складу са законским и подзаконским актима за одређене аспекте животне средине.

Поред наведеног, посебно је важно праћење имплементације планских мера заштите дефинисаних у оквиру СПУ.

Мониторинг систем за контролу квалитета вода

Основни документ за мониторинг квалитета вода је Годишњи програм мониторинга квалитета вода који се на основу члана 108. и 109. Закона о водама ("Сл. гласник РС", 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18-др.закон), утврђује уредбом Владе на почетку календарске године за текућу годину. Програм реализује Републички хидрометеоролошки завод и Агенција за заштиту животне средине. Мониторинг обухвата: за површинске воде – запремину, водостаје и протицаје до степена значајног за еколошки и квалитативни статус и еколошки потенцијал, као и параметре еколошког и хемијског статуса и еколошког потенцијала; за подземне воде – нивое и контролу хемијског и квантитативног статуса. Мониторинг водних објеката који служе водоснабдевању становништва врше територијално надлежни заводи за заштиту здравља (на нивоу јединица локалне самоуправе, где постоји), а обим и врста тог мониторинга прилагођавају се динамици реализације планских решења у домену обезбеђења комуналних потреба водоснабдевања.

Мерење и испитивање врши републичка организација надлежна за хидрометеоролошке послове, а према годишњем програму који доноси Министарство пољопривреде и заштите животне средине (на основу члана 78. Закона о водама).

На основу члана 74. Закона о водама, јавно предузеће, односно друго правно лице које обавља послове снабдевања водом, дужно је да постави уређаје и обезбеди стално и систематско регистровање количине воде и испитивање квалитета воде на водозахвату, предузима мере за обезбеђење здравствене исправности воде за пиће и одржавање хигијене у објекту, предузима мере за обезбеђење техничке исправности уређаја.

Мониторинг систем за контролу квалитета земљишта

Мониторинг земљишта се врши у циљу спречавања деградације и евентуално побољшања услова коришћења земљишта у насељу, као и у непосредном окружењу саобраћајница. Мониторинг би требао да обухвати узорковање, педолошке анализе, са посебним акцентом на садржај токсичних агенаса (посебно тешких метала), препоруке за очување постојећег квалитета.

Мониторинг земљишта врши се на основу Закона о заштити земљишта („Службени гласник РС“, бр.112/15), Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр.30/18 и 64/19), Уредбе о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, бр.88/10 и 30/18 - др. уредба) и Уредбе о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 88/2020).

Праћење стања тла у односу на ерозионе процесе, посебно спирања и акумулирања материјала дејством воде, значајан је инструмент успешне заштите како пољопривредног, тако шумског и осталог земљишта, што је као експлицитна обавеза уграђено у Закон о пољопривредном земљишту и Закон о шумама и као начелна обавеза у Закон о заштити животне средине. Заштита од штетног дејства ерозије и бујица дефинисана је и одредбама члана 61. и 62. Закона о водама.

Мониторинг систем за контролу квалитета ваздуха

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивања тренда загађења како би се правовремено деловало ка смањењу садржаја штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине (ваздуха, земљишта, вода).

Праћење квалитета ваздуха врши се на основу података добијених са државне и локалне мреже мерних станица, као и са мерних станица Агенције за заштиту животне средине. Мерна места за праћење квалитета ваздуха на подручју Плана (по потреби) одређује јединица локалне самоуправе – општина Параћин. Носиоци Пројекта – Оператери у обавези су да врше праћење емисије загађујућих материја у ваздух.

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем концентрација загађујућих материја у ваздуху, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“ бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон) и Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр.11/10, 75/10 и 63/13), Уредбом о утврђивању Листе категорија квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Републике Србије за 2022.годину („Сл.гласник РС“ бр. 93/23), дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Мониторинг емисије

Већина дискутованих система праћења стања животне средине, у својој методолошкој поставци, заснива се на мерењу и осматрању *квалитета ваздуха и вода*, односно загађујућих материја у ваздуху и води, не везујући се директно за изворе, односно узрочнике. Међутим, веома је важно, чак и важније од констатације стања - праћење емисије концентрисаних извора загађења.

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Сл. гласник РС", бр.135/04 и 25/15) утврђује обавезу мониторинга емисије/ефеката на њиховом извору, као саставног дела прибављања интегрисане дозволе за постројења и активности који могу имати негативне последице по животну средину и здравље људи, што је регулисано актима Владе (Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола - "Сл. гласник РС", бр. 84/05), Уредба о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима ("Сл. гласник РС", бр. 84/05), Уредба о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи ("Сл. гласник РС", бр. 84/05), односно актом министра надлежног за послове заштите животне средине (Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола - "Сл. гласник РС", бр. 69/05).

Интегрисана дозвола, коју издаје орган надлежан за послове заштите животне средине (на нивоу републике, аутономне покрајине или општине - у зависности од тога који је орган издао одобрење за изградњу) садржи и план мониторинга, који спроводи оператер (правно или физичко лице које управља или контролише постројење и др).

Мониторинг природних вредности

Основни циљ је успостављање система праћења стања биодиверзитета, односно природних станишта и популација дивљих врста флоре, и фауне, превасходно осетљивих станишта и ретких, угрожених врста, али и праћење стања и промена предела и објеката геонаслеђа. Сва наведена надгледања су у директној надлежности Завода за заштиту природе Србије, а на основу средњерочних и годишњих програма заштите природних добара.

Минимумом генералног мониторинга сматра се надгледање природних вредности једном у две године, а појединачне активности на мониторингу се организују према потреби, у случају непредвиђених промена које могу имати значајније негативне ефекте. Мониторинг се спроводи у складу са пропозицијама Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09 и 88/10 и исправка 91/10, 14/16, 95/18) и подзаконским актима којима је обезбеђено његово спровођење.

Мониторинг буке

У току градње планираних садржаја, потребно је вршити мерења буке на границама подручја градње и у његовој околини, у непосредном окружењу производних делатности, као и периодично на локацијама планираних раскрсница и дуж саобраћајница ради превенције утицаја на локалну заједницу и предузимање мера за њено смањење у случају прекорачења прописаних нивоа.

Мониторинг генерисаног нивоа буке потребно је спроводити у складу са одредбама следећих прописа:

- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21) и др. подзаконским актима.
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);

- Правилником о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, број 72/10),
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10),
- Правилником које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Службени гласник РС“, број 72/10),
- Правилником о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности („Службени гласник РС“, број 80/10),

Подаци о мониторингу буке саставни су део јединственог информационог система животне средине у складу са Законом којим се уређује заштита животне средине.

Мониторинг отпада

Мониторинг отпада вршити у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016, 95/2018 – др. закон и 35/23), Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС“, бр. 114/13) и Правилником о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу предходног обавештења, начину њиховог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, бр. 17/2017);

Мониторинг отпада има за циљ контролисање количине произведеног отпада и стања одлагалишта, као и умањење негативних утицаја на животну средину изазваних неадекватним поступањем са отпадом. Мониторинг отпада обухвата утврђивање количине отпада која се одвози на комуналну депонију, као и праћење броја неуређених одлагалишта отпада.

Податке систематизовати позиционо (ГПС), фотографски и фактографски (уписаном и електронском облику) у јединствену базу података коју треба периодично ажурирати.

3) Права и обавезе надлежних органа

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези са праћењем стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

1. Влада доноси програм мониторинга за период од две године,
2. Јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе,
3. Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга,
4. Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података.
5. Мониторинг може да обавља само овлашћена организација. Министарство прописује ближе услове које мора да испуњава овлашћена организација и одређује овлашћену организацију по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област.
6. Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорка, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података,
7. Државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин,

8. Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност,
9. Информациони систем води Агенција за заштиту животне средине,
10. Министар по прибављеном мишљењу министра надлежног за послове водопривреде и рударства и енергетике, прописује методологију за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологију за врсте, начине и рокове прикупљања података,
11. Влада једном годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици,
12. Надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да Агенцији за заштиту животне средине тромесечно доставља податке за израду извештаја Владе и то за прво, друго и треће тромесечје најкасније у року од два месеца по истеку тромесечја, а за последње тромесечје до 31. јануара,
13. Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике и јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга имисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима.

Предузећа и други привредни субјекти-потенцијални извори загађења у обавези су да:

1. надлежном органу доставе податке о стационарном извору загађивања и свакој његовој промени;
2. обезбеде редован мониторинг емисије и да о томе води евиденцију;
3. обезбеде континуална мерења емисије ако за то постоји обавеза самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење;
4. воде евиденцију о обављеним континуалним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и достави податке једном у три месеца и достави мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја;
 - 4.1. обезбеде контролна мерења емисије преко овлашћених организација, ако мерења емисије не обавља самостално;
5. обезбеде прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног (акредитованог) правног лица два пута годишње уколико не врши континуални мониторинг, а податке достави надлежном органу;
6. испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеде редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада;
7. врше испитивање количине опасних и штетних материја у земљишту уколико постоји могућност загађења земљишта;
8. урачунавају трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова;

За успешно спровођење Програма праћења стања животне средине, полазећи од сложености вертикалне (републички – покрајински – општински) и хоризонталне (локална самоуправа – општина) хијерархије надлежних органа и јавних предузећа, неопходно је у оквиру општинских управа формирати посебан орган који би био задужен за координацију, планирање, програмирање, надзор и реаговање у вези са изазовима заштите животне средине.

11. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Главна намена стратешке процене утицаја на животну средину је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена је добила на значају доношењем EU Directive 2001/42/ЕС о процени еколошких ефеката планова и програма, а у Србији доношењем Закона о стратешкој процени.

Будући да су досадашња искуства недовољна у примени стратешке процене, предстоји решавање бројних проблема. У досадашњој пракси стратешке процене планова присутна су два приступа:

(1) технички: који представља проширење методологије процене утицаја пројеката на планове и програме, где није проблем применити принципе за EIA, и
(2) планерски: који захтева битно другачију методологију из следећих разлога:

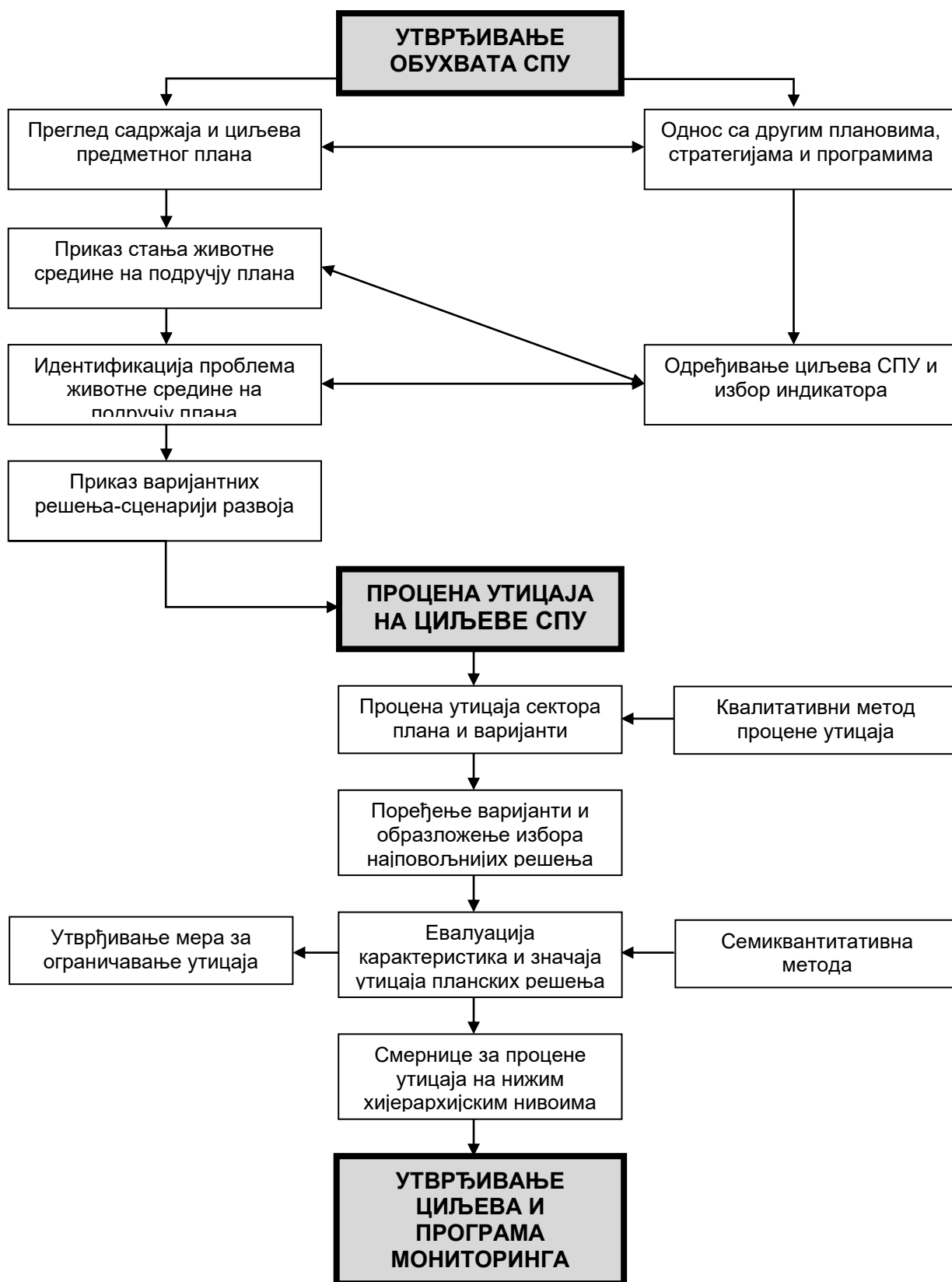
- Планови су знатно сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини,
- Планови се заснивају на концепту одрживог развоја и у већој мери поред еколошких обухватају друштвена и економска питања,
- Због комплексности структура и процеса, као и кумулативних ефеката у планском подручју нису применљиве софистициране симулационе математичке методе,
- При доношењу одлука већи је утицај заинтересованих страна и нарочито јавности, због чега примењене методе и резултати процене морају бити разумљиви учесницима процеса процене.

Због наведених разлога у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, мултикритеријална анализа, просторна анализа, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно – последичних веза, процена повредивости, процена ризика и др. Као резултанта примене било које методе појављују се матрице којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима.

Овде је примењена методологија процене која је развијана и допуњавана у последњих 15 година и која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији. Специфичности конкретних услова који се односе на предметно истраживање огледају се у чињеницама, да се оно ради као стратешка процена утицаја на животну средину са циљем да се истраже циљеви плана и дефинишу карактеристике могућих негативних утицаја и оцене планске мере за довођење негативних утицаја у границе прихватљивости. Садржај стратешке процене утицаја на животну средину, а донекле и основни методолошки приступ дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Специфичности конкретног плана, као и специфичности постојећег стања животне средине на конкретном простору, условили су да се садржај стратешке процене у одређеној мери модификује и прилагоди основним карактеристикама плана, али да обухвати све потребне сегменте дефинисане Законом.

Што се тиче методологије, у изради овог документа коришћена је методологија за евалуацију и примењен је метод вишекритеријумске експертске евалуације. Као основа за развој овог метода послужиле су методе које су потврдиле своју вредност у земљама Европске уније. Примењена методологија заснована је на квалитативном вредновању животне средине у подручју плана, непосредном и ширем окружењу, као основе за валоризацију простора за даљи одрживи развој.

У смислу општих методолошких начела, стратешка процена утицаја је урађена тако што су претходно дефинисани: полазни програмски елементи (садржај и циљ плана), положај полазне основе, постојеће стање животне средине.



Битан део истраживања је посвећен:

- процени постојећег стања, на основу кога се могу дати еколошке смернице за планирање,
- квалитативном одређивању могућих утицаја планираних активности на основне чиниоце животне средине који су послужили и као основни индикатори у овом истраживању,
- анализи планских решења на основу којих се дефинишу еколошке смернице за спровођење плана и имплементацију, тј. за утврђивање еколошке валоризације простора за даљи развој.

Непостојање јединствене методологије за израду ове врсте процене утицаја је захтевао посебан напор како би се извршила анализа, процена и вредновање планских решења у контексту заштите животне средине и применио модел адекватан изради стратешког документа за заштиту животне средине.

Поред тога, значајан проблем представљала је чињеница да за конкретан обухват, у нашим условима, не постоји информациони систем за све елементе животне средине, као ни систем показатеља (индикатора) за оцену стања животне средине примереним процесу планирања.

Слична је ситуација и са критеријумима за вредновање изабраних показатеља. Из тог разлога је опредељење било за избором индикатора из основног сета индикатора одрживог развоја УН, који су засновани на принципу идентификовања "узрока" и "последица" негативних промена у простору, на основу чега се дефинише "одговор" којим треба минимизирати негативне последице на начин да капацитет простора не буде оптерећен.

За израду Извештаја коришћени су прикупљени расположиви подаци о стању животне средине, услови надлежних институција и планска документа вишег реда чији је предмет обраде планирани простор.

12. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Саставни део поступка стратешке процене су консултације са заинтересованим органима и организацијама и са становништвом подручја за који се ради план и стратешка процена, а у циљу обезбеђивања ефикасне заштите животне средине и одрживог развоја планског подручја.

Чланом 26 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише се учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење о Извештају о стратешкој процени утицаја на животну средину у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана. Због значаја могућих утицаја предметног плана на животну средину, нарочито је важно адекватно и транспарентно укључивање заинтересованих страна (инвеститора, надлежних државних органа, локалних управа, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине. Учешће надлежних органа и организација обезбеђује се писаним путем и путем презентација и консултација у свим фазама израде и разматрања стратешке процене. Учешће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања Плана.

Орган надлежан за припрему плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења о СПУ, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе. Извештај о СПУ доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу члана 23 по добијању ових извештаја орган надлежан за послове заштите животне средине образује стручну комисију ради оцено извештаја остратешкој процени.

На основу оцено орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

13. ЗАКЉУЧАК СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у плановима, уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва.

Значај стратешке процене утицаја на животну средину, поред осталог, огледа се у томе што:

- се заснива на начелима одрживог развоја, предострожности, интегралности и учешћа јавности,
- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте,
- утврђује одговарајући контекст за процену утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање.

Стратешком проценом утицаја Измена Плана генералне регулације насељеног места Јабучје, анализирано је постојеће стање животне средине у оквиру планског подручја, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину. У том процесу доминантно је примењен планерски приступ који сагледава трендове и сценарије развоја, а не бави се појединачним пројектима и објектима што је карактеристично за техничко-технолошки приступ, односно израду процена утицаја за појединачне пројекте.

Концепцијски је примењен интегрални метод који се базирао на интеграцији циљева стратешке процене у планска решења у самом планском процесу који је, иначе, подразумевао паралелну израду оба планска документа. Управо је у том делу и остварен најзначајнији допринос стратешке процене, а то је да План садржи све елементе одрживости са фокусом на аспект заштите животне средине.

Примењени методолошки приступ СПУ базиран је на дефинисању циљева и индикатора одрживог развоја и вешекритеријумској квалитативној евалуацији планских решења у односу на дефинисане циљеве СПУ. У том контексту посебно је значајно нагласити да је СПУ најзначајнији инструмент у реализацији начела и циљева одрживог развоја у процесу планирања. То значи да се СПУ није бавила искључиво заштитом животне средине (мада је генерално фаворизовала), већ и социо-економским аспектом развоја, па су и сами циљеви СПУ дефинисани у том контексту.

У оквиру СПУ избор индикатора је извршен према Правилнику о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 37/11), која садржи општи опис индикатора и индикаторе тематских целина разврстане на тематска подручја. Овај сет индикатора, који представља оквир за интегралну процену животне средине у Србији, заснован је на концепту «покретачки фактори-притисци-стање-утицаји-реакције друштва». Узајамно дејство људи и животне средине, однос између узрока и последица проблема приказан је кроз DPSIR framework – теоријско методолошку основу развијену од стране Европске агенције за животну средину, како би се описало узајамно дејство људи и природе, показујући узроке (покретаче), последице (притиске), тренутно стање, утицаје на окружење и друштвене одговоре.

Посебни циљеви заштите животне средине планског подручја утврђују се на основу анализе стања животне средине и значајних питања, проблема, ограничења и потенцијала планског подручја, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Посебни циљеви Плана детаљне регулације односе се на:

1. инфраструктурне системе – реконструисати саобраћајну и развити недостајућу комуналну инфраструктуру (водоснабдевање, одвођење отпадних вода и др),

2. уређење и заштита животне средине – заштитити воду, земљиште, ваздух, смањити буку;
3. управљање отпадом – обезбеђење система прикупљања и одлагања свих врста отпада.

Формиране су матрице у којима је извршена вишекритеријумска евалуација одабраних планских решења у односу на дефинисане циљеве/индикаторе и критеријуме за оцену утицаја. Након тога је извршена процена могућих кумулативних и синергетских ефеката планских решења у односу на области стратешке процене.

На основу процене значаја утицаја, закључује се да спровођење плана не производи стратешки значајне негативне импликације на планском подручју. Поједини негативни утицаји су идентификовани као неминовна последица економског развоја, а односе се на развој становања високих густина, комерцијалних и производних делатности, као и опремање планираних садржаја саобраћајном инфраструктуром. Ови утицаји су ограниченог су карактера и по интензитету и по просторној размери и нису стратешки значајни. Са друге стране, идентификован је читав низ позитивних значајних утицаја плана од којих су најзначајнији:

1) Животна средина

- квалитет вода: очување квалитета вода применом низа планских и техничко-технолошких мера заштите, организовањем планираних садржаја, правилима градње а посебно санацијом отпадних комуналних и атмосферских вода;
- квалитет земљишта: смањење контаминације земљишта контролисаним прикупљањем, одлагањем и третирањем отпада и отпадних вода, применом правила уређења и грађења приликом организовања планираних садржаја, очувањем шумског земљишта, планираним озелењавањем, применом мера заштите од ерозије и др;
- квалитет животне средине: заштита природних и предеоних вредности простора и биодиверзитета одговорним поступањем и односом према простору у свим сферама људског деловања.

2) Друштвено-економска питања

- инфраструктура: боља повезаност простора са читавом регијом и централним градским садржајима, организовано водоснабдевање и канализација отпадних вода, очување здравља становништва;
- институције: унапређење институционалне организованости за обављање послова у области заштите животне средине, мониторинга и информисања јавности о питањима од значаја за животну средину;
- здравље становништва: унапређење здравља становништва развојем садржаја за спорт и рекреацију, организовањем водоснабдевања, као и кроз заштиту природних вредности.

У складу са Законом о стратешкој процени (члан 17.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и заједничких природа утицаја. Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности у подручју плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима који неће оптеретити капацитет простора, а могући негативни ефекти планских решења минимизирати и/или предупредити, дефинисане су планске смернице и мере заштите које је потребно спроводити у циљу спречавања и ограничавања негативних утицаја Плана на животну средину.

Као инструмент за праћење реализације планираних активности и стања животне средине дефинисан је систем праћења стања (мониторинг) за појединачне чиниоце животне средине.

Стратешка процена утицаја Плана на животну средину је важан процес, али и важан документ из следећих разлога:

- простор вреднује са аспекта одрживог развоја – заштите животне средине и економски прихватљивог развоја;
- простор вреднује са аспекта спречавања конфликта и грешака у простору, избегавања непотребних трошкова и самим тим представља инструмент превентивне заштите још у фази израде планског документа;
- даје смернице, мере и услове за еколошко-економски оправдано, одговорно, прихватљиво, развојно, одрживо планирање и управљање простором;
- обрађивачима Плана даје потребне податке, информације о стању и могућностима у простору, потенцијалима и ограничењима, могућим конфликтима и друге важне податке о животној средини;
- даје матрицу са обавезујућим смерницама и мерама, препорукама и условима за ниже хијерархијске нивое;
- прописује нивое процене утицаја за планове – планова детаљне регулације и пројекте (објекте, постројења, технологије, радове и активности у простору);
- даје приказ процене стања према поставкама планираног развоја и даје механизме контроле кроз обавезујуће смернице, мере и услове заштите и унапређења стања животне средине и правила уређења и грађења;
- омогућава да се дугорочним управљањем и контролом реализације планираног развоја могу узети у обзир импликације планских решења на природне вредности, ресурсе и животну средину, природна и културна добра у Плану.

Процена плана са еколошког аспекта је важна за доношење планских одлука на свим нивоима, а нарочито за одлучивање о заштити животне средине, јер:

- дефинише процедуре одлучивања;
- дефинише процедуре за све фазе планирања и све хијерархијске нивое, за реализацију планираних намена и појединачних пројеката;
- дефинише процедуре заштите и мониторинга животне средине.

Стратешка процена Плана интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине. Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору.

На нивоу Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о Стратешкој процени утицаја плана.

Стратешка процена утицаја представља интегрални део Измену План генералне регулације насељеног места Параћин, а у циљу заштите природних вредности и животне средине, као и оптимизације управљања простором и ресурсима, како би се планиране намене, објекти и садржаји реализовали на одржив и еколошки прихватљив начин.

14. ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

- Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон и 94/2024 - др. закон).
- Закон о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021).
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/24).
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04, 25/15 и 109/21).
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, број 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15).
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС”, број 109/21).
- Закон о управљању отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 - др. Закон и 35/2023).
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009 и 95/2018 - др. закон).
- Закон о заштити ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 10/2013 и 26/2021 - др. закон).
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21).
- Закон о водама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон).
- Закон о режиму вода („Службени лист СРЈ”, број 59/98, „Службени гласник РС”, број 101/05- др. закон).
- Закон о пољопривредном земљишту ("Сл. гласник РС", бр. 62/2006, 65/2008 - др. закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 - др. закон).
- Закон о пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласник РС", бр. 41/2009, 10/2013 - др. закон, 101/2016, 67/2021 - др. закон и 114/2021)
- Закон о здрављу биља („Службени гласник РС”, број 41/09 и 17/19).
- Закон о средствима за заштиту биља („Службени гласник РС”, број 41/09 и 17/19).
- Закон о органској производњи ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010 и 17/2019 - др. закон).
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС”, број 41/09).
- Закон о шумама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 - др. закон).
- Закон о енергетици ("Сл. гласник РС", бр. 145/2014, 95/2018 - др. закон, 40/2021, 35/2023-др. закон, 62/2023 и 94/2024).
- Закон о рударству и геолошким истраживањима ("Сл. гласник РС", бр. 101/2015, 95/2018 - др. закон и 40/2021).
- Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. („Сл. гласник РС”, бр. 88/10).
- Закон о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон, 9/2020, 52/2021, 62/2023 и 91/25).
- Закон о заштити становништва од заразних болести ("Сл. гласник РС", бр. 15/2016, 68/2020 и 136/2020).
- Закон о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон).
- Закон о комуналним делатностима („Службени гласник РС”, бр. 88/11, 104/16, 95/18 и 94/2024).
- Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину („Службени гласник РС”, број 109/09 и 8/10);
- Уредба о критеријумима за одређивање активности које утичу на животну средину и износима накнада („Сл. гласник РС”, бр. 30/24).

- Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС”, број 112/09).
 - Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС”, бр. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 09/10 и 69/11).
 - Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08).
 - Уредба о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњем извештају, начину и роковима достављања годишњег извештаја, обвезницима плаћања накнада, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде (“Сл. гласник РС”, бр. 54/2010, 86/2011, 15/2012, 41/2013 - др. правилник, 3/2014, 81/2014 - др. правилник, 31/2015 - др. правилник, 44/2016 - др. правилник, 43/2017 - др. правилник, 45/2018 - др. правилник, 67/2018 - др. правилник, 95/2018 - др. закон и 77/2021).
 - Уредба о одлагању отпада на депоније („Сл. РС”, бр. 92/10).
 - Уредба о класификацији вода („Сл. гласник СРС”, број 5/68).
 - Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СРС”, број 5/68).
 - Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13).
 - Уредба о мерењима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, бр. 5/16).
 - Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола (“Службени гласник РС”, бр. 84/05),
 - Уредба о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима (“Службени гласник РС”, бр. 84/05),
 - Уредба о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи (“Службени гласник РС”, бр. 84/05), односно актом министра надлежног за послове заштите животне средине.
-
- Правилник о категоризацији заштићених природних добара („Службени гласник РС”, број 30/92);
 - Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 30/92, 24/94, 17/96);
 - Правилник о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС”, број 81/10).
 - Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података („Службени гласник РС”, бр. 30/97 и 35/97);
 - Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 54/92).
 - Правилник о методама мерења буке, садржи и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, бр. 72/10).
-
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, бр. 18/24);
 - Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС”, број 31/82);
 - Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Сл. гласник РС”, 23/94).
 - Правилник о хигијенској исправности воде за пиће (“Сл. лист СРЈ”, бр. 42/98 и 44/99 и “Сл. гласник РС”, бр. 28/2019).

- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник РС”, бр. 31/82)
- Правилник о начину уништавања биља за које су наређене мере уништења („Службени лист СРЈ”, број 67/01).
- Правилник о врстама амбалаже за пестициде и ђубрива и о уништавању пестицида и ђубрива („Службени лист СРЈ”, бр. 35/99 и 63/01, „Службени лист СЦГ”, 1/03-Уставна повеља и "Службени гласник РС", број 13/10 - др. правилник)
- Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола – ("Службени гласник РС", бр. 69/05).
- Национална стратегија одрживог развоја, 2008.
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара, 2012.
- Национални програм заштите животне средине, 2010.
- Стратегија биолошке разноврсности (биодиверзитетa) Републике Србије за период од 2011. до 2018. године и Акциони план за њено спровођење, 2010.
- Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године („Сл. гласник РС“, број 12/22).
- Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска конвенције, 2011.
- Просторни план Општине Параћин („Службени лист општине Параћин“, бр. 1/2007 и 8/2011),
- Измена и допуна Просторног Плана инфраструктурног коридора аутопута Е5 деоница Београд-Ниш („Службени гласник Републике Србије“, бр. 121/14),
- Извештај о стратешкој процена утицаја на животну средину Плана генералне регулације насељеног места Параћин на животну средину (новембар, 2010. године),
- Нацрт Измена Плана генералне регулације насељеног места Параћин (јун, 2026).

август, 2026.

ГРАФИЧКИ ДЕО

ГРАФИЧКИ ДЕО

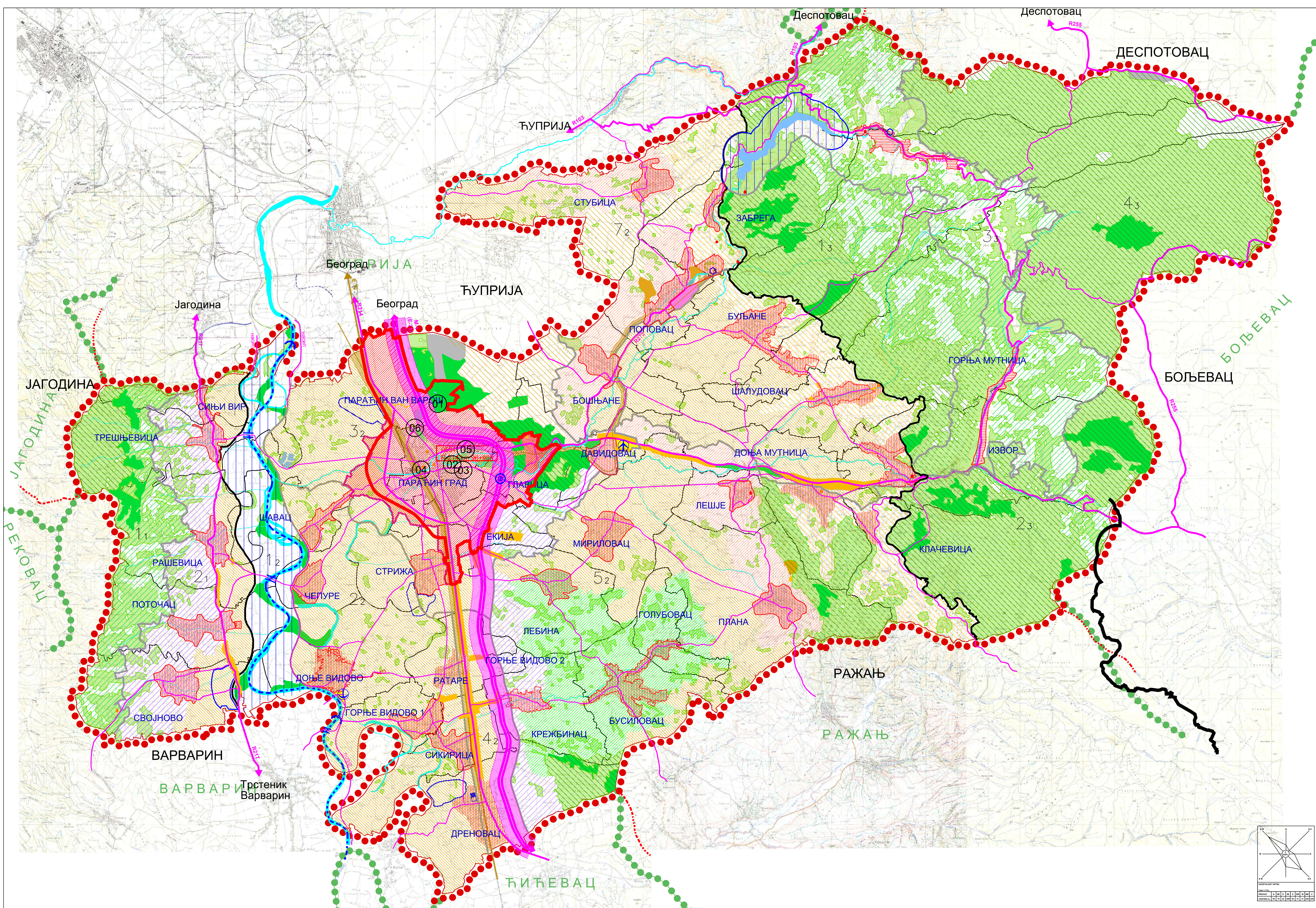
01 - Извод из Просторног плана општине Параћин

Реферална карта бр.1.....P=1:50.000

02 - Извод из Измене ПГР-а насељеног места Параћин – Планирана намена површина.....P=1:10000

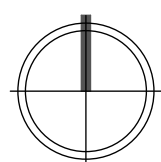
03 – Катастарски план са вертикалном представом терена и границом обухвата плана.....P=1:10.000

04 - Планирана намена површина.....P=1:10.000



ИЗМЕНЕ "ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАЋИН"

Нацрт плана



ЛЕГЕНДА

- ГРАНИЦА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПГР-а НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАЋИН
- ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ
- ГРАНИЦА КАТАСТАРСКИХ ОПШТИНА
- ГРАНИЦА ПГР-е НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАЋИН
- ГРАНИЦА МАКРОЗОНА
- ГРАНИЦА МЕЗОЗОНА

ГРАЂЕВИНСКА ПОДРУЧЈА

ПРИВРЕЂИВАЊЕ

- ПРИВРЕДНО-ИНДУСТРИЈСКИ КОМПЛЕКС
- ЕКСПЛОАТАЦИЈА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

СТАНОВАЊЕ

- СТАНОВАЊЕ У ГРАНИЦАМА ПГР-е
- ДОМИНАНТНО СТАНОВАЊЕ - РУРАЛНО
- ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ УЗ САОБРАЋАЈНЕ КОРИДОРЕ
- ЗОНА ТУРИСТИЧКЕ ИЗГРАДЊЕ
- ТУРИСТИЧКО -РЕКРЕАТИВНА ЗОНА

ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

САОБРАЋАЈ

- САОБРАЋАЈНИ ОБЈЕКТИ
- АУТОПУТ Е-75
- ДРЖАВНИ ПУТ
- ОПШТИНСКИ ПУТ
- МАГИСТРАЛНА ПРУГА
- ПРУГА II РЕДА
- КОРИДОР ПЛОВНОГ ПУТА

ШУМЕ И ШУМСКА ПОДРУЧЈА

- ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
- ПОСТОЈЕЋЕ ШУМЕ
- ПЛАНИРАНЕ ШУМЕ
- ВОДЕ И ВОДНА ПОДРУЧЈА
- ВОДОТОК
- ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
- АКУМУЛАЦИЈА ЗАБРЕГА

ПОЉОПРИВРЕДНА ПОДРУЧЈА

- РАТАРСКО ПОВРТАРСКО ЗЕМЉИШТЕ
- РАТАРСКО ПОВРТАРСКО ЗЕМЉИШТЕ ПОГODНО ЗА УРЕЂЕЊЕ КРОЗ МЕЛИОРАЦИЈУ
- РАТАРСКО - ВОЂАРСКО ЗЕМЉИШТЕ
- РАТАРСКО - ВИНОГРАДАРСКО ЗЕМЉИШТЕ
- ВОЂАРСКО -ЛИВАДСКО-СТОЧАРСКО ЗЕМЉИШТЕ
- ПАШЊАЧКО ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
- ЗЕМЉИШТЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ОРГАНСКЕ И БИОЛОШКИ ЗДРАВЕ ХРАНЕ

01 локације на којима се врше корекције

ИЗВОД ИЗ ПП-а ОПШТИНЕ ПАРАЋИН

/РЕФЕРАЛНА КАРТА БР. 1: НАМЕНА ПРОСТОРА/

Р = 1: 50000

лист бр. 1

Наручилац и носилац израде плана:

ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН
Ул.Томе Живановића бр.10, 35250 Параћин

Обрађивач плана:

УРБАПРОЈЕКТ - ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА КОНСАЛТИНГ,
УРБАНИЗАМ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИНЖЕЊЕРИНГ

Одговорни урбаниста:

Зорица Сретенковић, дипл. инж. арх.

Директор:

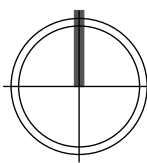
Андреја Андрић, дипл. инж. грађ.



август, 2026. г.

ИЗМЕНЕ
"ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАТИН"

Нацрт плана



ЛЕГЕНДА

- ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПЛАНА
- ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА
- ГРАНИЦА УРБАНИСТИЧКЕ ЗОНЕ
- ОЗНАКА УРБАНИСТИЧКЕ ЗОНЕ
- ОЗНАКА ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ

ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ

- ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ
 - ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ
 - СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ
 - ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ
- ЗДРАВСТВО
 - ДОМ ЗДРАВЉА, АМБУЛАНТА
 - БОЛНИЦА
- СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
 - ГЕРЕНТОЛОШКИ ЦЕНТАР са могућим другим компатибилним јавним наменама
 - ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД, КЛУБ ЗА СТАРЕ
 - СОЦИЈАЛНО СТАНОВАЊЕ

КУЛТУРА

- ДОМ КУЛТУРЕ
- ПОЗОРИШТЕ
- БИОСКОП
- БИБЛИОТЕКА
- МУЗЕЈ, ГАЛЕРИЈА
- КЛУБОВИ, УДРУЖЕЊА

КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

- КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ
- ГРОБЉЕ
- УПРАВА И АДМИНИСТРАЦИЈА
- ОПШТИНА, СУД, МУП

ЗЕЛЕНИЛО

- ГРАДСКИ ПАРК
- ЗОНСКИ ПАРК
- ПАРК ШУМА
- СКВЕР
- СПЕЦИФИЧНО ЗЕЛЕНИЛО

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

- ГРАДСКИ СПОРТСКИ ЦЕНТРИ
- РЕОНСКИ СПОРТСКИ ЦЕНТРИ
- СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ЦЕНТРИ
- ЛОКАЛНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ЦЕНТРИ
- ВИШЕНАМЕНАСКА ЈАВНА ПОВРШИНА (образовање, здравство, социјална заштита, култура, зеленило)

МРЕЖА И ОБЈЕКТИ САОБРАЋАЈНЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

- АУТОБУСКА СТАНИЦА
- ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА
- ПАРКИРАЛИШТЕ И ДРУГЕ САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ
- ГРАДСКИ ТРГ
- ПЛАНИРАНА РЕГУЛАЦИЈА
 - Регулација у деловима где карактеристични профил излази ван постојеће катастарске парцеле пута, поклапа се са изводом профила
 - Регулација у деловима где карактеристични профил не излази ван постојеће катастарске парцеле пута, поклапа се са границом парцеле
- ИВИЧЊАК
- ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА
- ГРАНИЦА ПРУЖНОГ ПОЈАСА
- ГРАНИЦА ИНФРАСТРУКТУРНОГ ПОЈАСА
- ГРАНИЦА ЗАШТИТНОГ ПРУЖНОГ ПОЈАСА
- ДАЛЕКОВОД 400 kV
- ДАЛЕКОВОД 110 kV
- ДАЛЕКОВОД 35 kV
- ТРАФОСТАНИЦА 110/35 kV
- ТРАФОСТАНИЦА 110/10 kV
- ТРАФОСТАНИЦА 35/10 kV

ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА

- СТАНОВАЊЕ
 - А ВИСОКА ГУСТИНА СТАНОВАЊА
 - A=70-150 стана/ha
 - СОЦИЈАЛНО СТАНОВАЊЕ A1=70-150 стана/ha
 - Б СРЕДЊА ГУСТИНА СТАНОВАЊА
 - B=20-70 стана/ha
 - Ц НИСКА ГСТИНА СТАНОВАЊА
 - Ц=10-20 стана/ha
 - Ц1=до 10 стана/ha - рурално становање

УСЛУГЕ, ЦЕНТРИ

- ГРАДСКИ ЦЕНТАР
- ЛОКАЛНИ ЦЕНТРИЕ
- ЛИНИЈСКИ ЦЕНТРИ
- КОМЕРЦИЈАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ
- МЕШОВИТО ПОСЛОВАЊЕ
- ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ

ПРИВРЕЂИВАЊЕ

- ПРОИЗВОДЊА

ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

- ПРОДУКТИВНО ЗЕМЉИШТЕ - ПОЉОПРИВРЕДНО И ШУМСКО
- ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
- РЕКА ЦРНИЦА СА ПОЈАСОМ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА - простор између заштитних зидова (насипа) око реке Црнице
- Граница зоне изворишта водоснабдевања - део шире зоне заштите ("Данково", "Горње" и "Стрижа")
- КАНАЛ

- локације на којима се врше корекције
- граница Измене Плана

ИЗВОД ИЗ ИЗМЕНЕ ПГР-а

НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАТИН

/ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА/

P = 1: 10000

лист бр. 2

Наручилац и носиоца израде плана: ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ПАРАТИН
Ул. Тодор Живковића бр. 10, 35250 Паратин

Обрађивач плана: УРБАНИПРОЈЕКТ - ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА КОНСАЛТИНГ, УРБАНИЗАМ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИНЖЕЊЕРИНГ

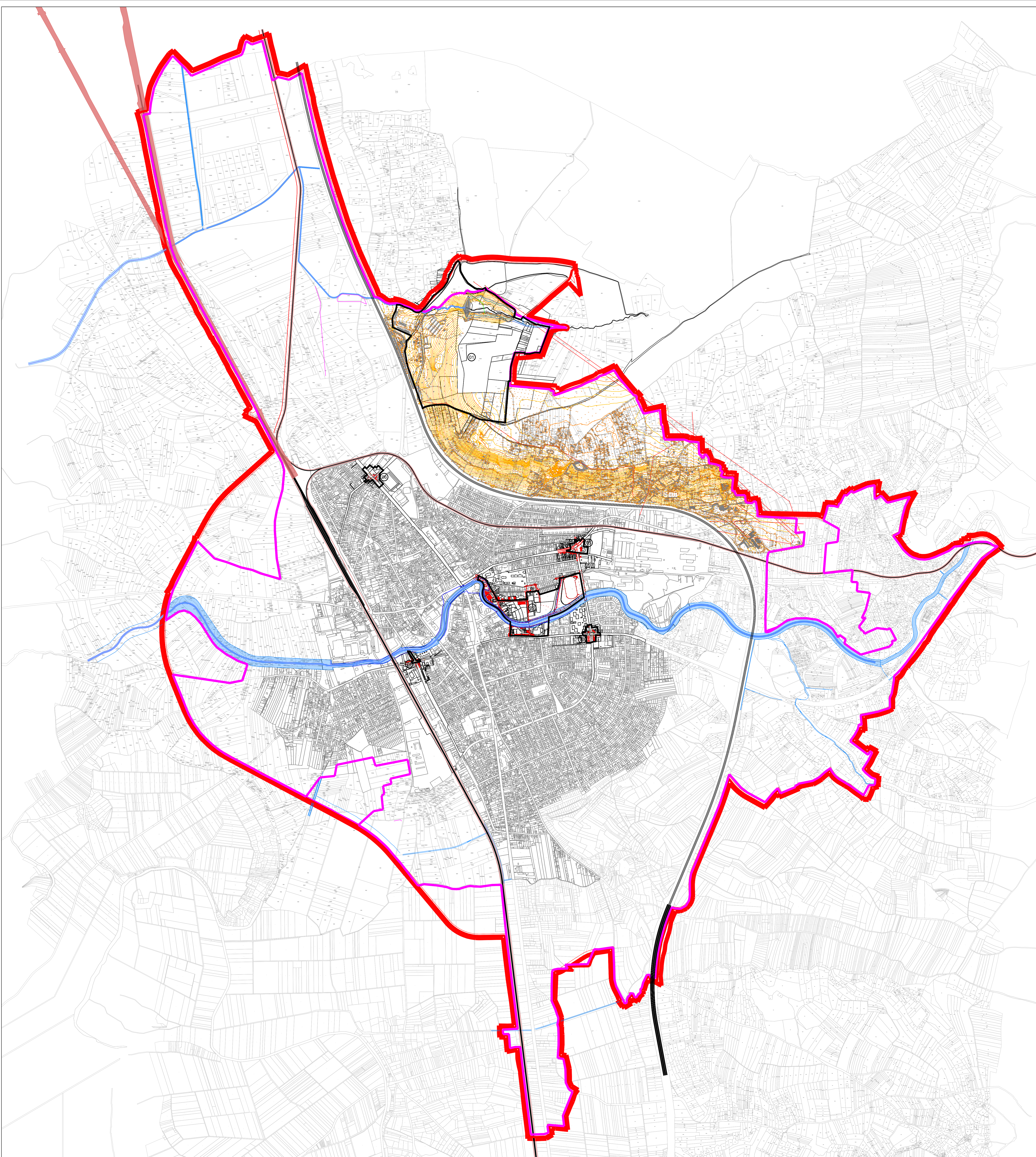
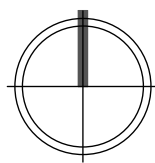
Одговорни урбаниста: Зорница Срећковић, дипл. инж. арх.

Директор: Андреја Андрић, дипл. инж. грађ.

август, 2026. г.

ИЗМЕНЕ
"ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАЋИН"

Нацрт плана



ЛЕГЕНДА

ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПЛАНА

ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА

АУТОПУТ

РЕКА

ПОЈАС ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА - простор око заштитних зидова (насипа) око реке Црнице

локације на којима се врше корекције

граница Измене Плана

КАТАСТАРСКИ ПЛАН СА
ВЕРТИКАЛНОМ ПРЕДСТАВОМ ТЕРЕНА И
ГРАНИЦОМ ОБУХВАТА ПЛАНА

P = 1: 10000

лист бр. 3

Наручилац и носилац израде плана: ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН
Ул. Томе Јовановића бр.10, 30200 Параћин

Обрађивач плана: УРБАНПРОЈЕКТ - ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА КОНСАЛТИНГ,
УРБАНИЗАМ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИНЖЕЊЕРИНГ

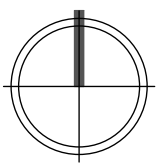
Одговорни урбаниста:
Зорица Сретеновић, дипл. инж. арх.

Директор:
Андреја Андрић, дипл. инж. грађ.

аугуст, 2026. г.

ИЗМЕНЕ
"ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ПАРАЋИН"

Нацрт плана



ЛЕГЕНДА

- ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПЛАНА
- ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА
- ГРАНИЦА УРБАНИСТИЧКЕ ЗОНЕ
- ОЗНАКА УРБАНИСТИЧКЕ ЗОНЕ
- ОЗНАКА ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ

ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ

- ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ
 - ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ
 - СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ
 - ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ
- ЗДРАВСТВО
 - ДОМ ЗДРАВЉА, АМБУЛАНТА
 - БОЛНИЦА
- СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
 - ГЕРЕНТОЛОШКИ ЦЕНТАР са могућим другим компатибилним јавним наменама
 - ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД, КЛУБ ЗА СТАРЕ
 - СОЦИЈАЛНО СТАНОВАЊЕ
- КУЛТУРА
 - ДОМ КУЛТУРЕ
 - ПОЗОРИШТЕ
 - БИОСКОП
 - БИБЛИОТЕКА
 - МУЗЕЈ, ГАЛЕРИЈА
 - КЛУБОВИ, УДРУЖЕЊА
- КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ
 - КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ
 - ГРОБЉЕ
- УПРАВА И АДМИНИСТРАЦИЈА
 - ОПШТИНА, СУД, МУП
- ЗЕЛЕНИЛО
 - ГРАДСКИ ПАРК
 - ЗОНСКИ ПАРК
 - ПАРК ШУМА
 - СКВЕР
 - СПЕЦИФИЧНО ЗЕЛЕНИЛО
- СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА
 - ГРАДСКИ СПОРТСКИ ЦЕНТРИ
 - РЕОНСКИ СПОРТСКИ ЦЕНТРИ
 - СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ЦЕНТРИ
 - ЛОКАЛНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ЦЕНТРИ
 - ВИШЕНАМЕНАСКА ЈАВНА ПОВРШИНА (образовање, здравство, социјална заштита, култура, зеленило)
- МРЕЖА И ОБЈЕКТИ САОБРАЋАЈНЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
 - АС АУТОБУСКА СТАНИЦА
 - ЖС ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА
 - ПАРКИРАЛИШТЕ И ДРУГЕ САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ
 - ГРАДСКИ ТРГ
 - ПЛАНИРАНА РЕГУЛАЦИЈА
 - Регулација у деловима где карактеристични профил излази ван постојеће катастарске парцеле пута, поклапа се са извиком профила
 - Регулација у деловима где карактеристични профил не излази ван постојеће катастарске парцеле пута, поклапа се са границом парцеле
 - ИВИЧЊАК
 - ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА
 - ГРАНИЦА ПРУЖНОГ ПОЈАСА
 - ГРАНИЦА ИНФРАСТРУКТУРНОГ ПОЈАСА
 - ГРАНИЦА ЗАШТИТНОГ ПРУЖНОГ ПОЈАСА
 - ДАЛЕКОВОД 400 kV
 - ДАЛЕКОВОД 110 kV
 - ДАЛЕКОВОД 35 kV
 - ТРАФОСТАНИЦА 110/35 kV
 - ТРАФОСТАНИЦА 110/10 kV
 - ТРАФОСТАНИЦА 35/10 kV

ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА

- СТАНОВАЊЕ
 - А. ВИСОКА ГУСТИНА СТАНОВАЊА
 - A=70-150 станова/ha
 - СОЦИЈАЛНО СТАНОВАЊЕ A1=70-150 станова/ha
 - Б. СРЕДЊА ГУСТИНА СТАНОВАЊА
 - B=20-70 станова/ha
 - Ц. НИСКА ГУСТИНА СТАНОВАЊА
 - Ц=10-20 станова/ha
 - Ц1=до 10 станова/ha - рурално становање

УСЛУГЕ, ЦЕНТРИ

- ГРАДСКИ ЦЕНТАР
- ЛОКАЛНИ ЦЕНТРИ
- ЛИНИЈСКИ ЦЕНТРИ
- КОМЕРЦИЈАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ
- МЕШОВИТО ПОСЛОВОЊЕ
- ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ

ПРИВРЕЂИВАЊЕ

- ПРОИЗВОДЊА

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

- ТУРИСТИЧКО СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ЦЕНТАР

ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

- ПРОДУКТИВНО ЗЕМЉИШТЕ - ПОЉОПРИВРЕДНО И ШУМСКО
- ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ - парк шума
- ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
- РЕКА ЦРНИЦА СА ПОЈАСОМ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА - простор између заштитних зидова (насипа) око реке Црнице
- Граница зоне изворишта водоснабдевања - део шире зоне заштите ("Данково", "Горње" и "Стрижа")
- Линија максималног успора акумулације
- КАНАЛ

- локације на којима се врше корекције
- граница Измене Плана

ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА